

**ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**EĞİTİMİN KÜLTÜREL TEMELLERİ ANABİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ PROGRAMI**

**SANATÇI BULUŞMALARININ OKUMA
ALİŞKANLIĞINA KATKILARI KONUSUNDAKİ
ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TUĞBA ŞENTUNA

**ANKARA
EKİM, 2019**

**ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**EĞİTİMİN KÜLTÜREL TEMELLERİ ANABİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ PROGRAMI**

**SANATÇI BULUŞMALARININ OKUMA
ALİŞKANLIĞINA KATKILARI KONUSUNDAKİ
ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TUĞBA ŞENTUNA

DANIŞMAN: PROF. DR. CANAN ASLAN

**ANKARA
EKİM, 2019**

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne,

Tuğba Şentuna adlı öğrencinin hazırladığı “Sanatçı Buluşmalarının Okuma Alışkanlığına Katkıları Konusundaki Öğrenci Görüşleri” başlıklı bu çalışma Eğitimin Kültürel Temelleri Anabilim Dalı / Türkçe Eğitimi Programı’nda jüri üyelerince oy birliği / oy çokluğu ile **Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

İmza

Başkan Prof. Dr. Canan Aslan

.....

Üye Doç. Dr. Özey Karadağ

.....

Üye Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül Bayraktar

.....

ONAY

Bu tez Ankara Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği’nin ilgili maddeleri uyarınca jüri üyeleri tarafından/....../20.... tarihinde, Enstitü Yönetim Kurulunca/....../20.... tarihinde kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Yasemin KARAMAN KEPENEKÇİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BİLDİRİMİ

Tez içindeki bütün bilgileri akademik yazım kurallarına uygun biçimde raporlaştırdığımı ve bunları etik ilkelere (atıfta bulunulan tüm yapıtlara kaynaklarda yer verilmesi, tezde kullanılan bilgi ve belgelere resmi yollarla ulaşılması ve bunların aslı bozulmadan kullanılması vb.) uygun olarak elde ettiğimi ve sunduğumu bildiririm.

Tuğba ŞENTUNA

ÖZET

SANATÇI BULUŞMALARININ OKUMA ALIŞKANLIĞINA KATKILARI KONUSUNDAKİ ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

ŞENTUNA, Tuğba

Yüksek Lisans, Eğitimin Kültürel Temelleri Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Canan ASLAN

Ekim, 2019, xiv + 122 sayfa

Çocuk ve gençlerin okumaya yönelmelerinde ve zamanla okuma kültürü kazanmalarında aileye, öğretmene ve okula önemli sorumluluklar düşmektedir. Bu bağlamda özellikle eğitim-öğretim ortamlarında çocukları okuma eylemine yönlendirecek çeşitli etkinliklerin yapılması önemli ve gereklidir. Çocukları okuma eylemine yönlendiren önemli etkenlerden birinin de özellikle eğitim-öğretim ortamlarında çocukları sanatçılarla buluşturmak olduğu söylenebilir. Bu çalışmanın temel amacı, okullardaki sanatçı-öğrenci buluşmalarının çocukları okuma eylemine yönlendirme konusunda katkılarının olup olmadığını, bu deneyimlerin çocuklar açısından ne anlama geldiğini öğrenci görüşlerinden hareketle ortaya çıkarmaktır. Bu araştırma, nitel bir araştırma olup tek desenli durum çalışması kullanılmıştır. Bu araştırmanın katılımcılarını, Ankara ilindeki MEB’e bağlı özel bir okulda 2018-2019 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören 5. sınıf öğrencileri (n= 52) oluşturmaktadır. Çalışmanın temel veri kaynağı, görüşme sorularının yer aldığı formdaki sorulara verilen öğrenci yanıtlarıdır. Veri toplama yöntemi olarak “odak grup görüşmesi” tekniği kullanılmıştır. Toplanan veriler “içerik çözümlemesi” tekniğiyle çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda sanatçı-öğrenci buluşmalarının çocukları okuma eylemine yönlendirme konusunda olumlu katkılarının olduğu, bu etkinliklerin onları yazma süreçleri konusunda güdülediği ortaya çıkmıştır. Bu çalışmanın sonuçları ışığında öğrencilerin okuma eylemine yönelmeleri ve zamanla okuma kültürü kazanmaları için sanatçılarla daha sık buluşturulması önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Edebiyat, çocuk edebiyatı, sanatçı-öğrenci buluşmaları, okuma kültürü, görüşme.

ABSTRACT

STUDENT VIEWS ON CONTRIBUTIONS OF ARTIST MEETINGS TO READING HABIT

ŞENTUNA, Tuğba

Master's Degree, Department of Cultural Foundations of Education

Thesis Advisor: Prof. Dr. Canan ASLAN

October, 2019, xiv + 122 sayfa

Family, teacher and school have important responsibilities on their shoulders about directing children and young generation to reading activity and acquire a reading culture over the time. In this context, it is important and necessary to carry out various activities in directing children to reading especially in educational habitats. It can be said that one of the important factors that directing children to reading activity is to bring them together with artists specially in their educational habitats. The main purpose of this study is to find out whether the artist-student gatherings in schools contribute to directing children to reading activity or not, and what these experiences meant for the children from the students' point of views. This research is a qualitative research and it was conducted in a basic interpretative design. Participants of this study were fifth graders of private school affiliated to the ministry of education in Ankara in 2018-2019 academic year. The main data source of this study is students' responses to the questions in the form of interview. "Group of focus" technique is used as data collection method. The collected data is analyzed by "analysis of content" technique. As a result of the research, it has been revealed that artist-student gatherings have positive contributions in directing children to reading and these activities motivate children about the process of writing skills. Under the lights of the results of this study, it is suggested that students should be brought with artists more often in order to engage them in reading activity and acquire a reading culture over the time.

Keywords: Literature, children's literature, artist-student gatherings, reading culture, interview

ÖNSÖZ

Çocuklara okuma kültürü kazandırabilmek, onları okuma eylemine yönlendirebilmek için gösterilen çabanın bilinçli olması ve bilimsel veriler ışığında ilerlemesi gerekmektedir. Bunun için eğitim-öğretim ortamlarında yapılabilecek etkinliklerden biri, öğrencileri severek okudukları kitapların sanatçılarıyla buluşturmadır. Okullarda gerçekleştirilen yazar-öğrenci buluşmalarının çocukların okuma eylemine yönelik katkılarının olup olmadığını öğrencilerin düşüncelerinden hareketle ortaya çıkarmak, bu araştırmanın temel amacını oluşturmaktadır. Bu nedenle bu tezin konu başlığı “Sanatçı Buluşmalarının Okuma Alışkanlığına Katkıları Konusundaki Öğrenci Görüşleri” olarak belirlenmiştir.

Bu çalışmada her zaman yanımda olan, güvendiğim, saygı duyduğum, çalışmalarıyla akademik anlamda yolumu aydınlatan, tarzıyla ve hayattaki duruşuyla hayran olduğum ama en çok da minnet duyduğum tez danışmanım, benim için bir danışmandan çok daha ötesi olan çok değerli hocam sayın Prof. Dr. Canan ASLAN’a bu yolculukta bana gösterdiği sabır, verdiği emek ve en önemlisi de sıcacık sevgi için en içten teşekkürlerimi sunarım. Bu çalışmayı uzman görüşleri ile daha nitelikli kılan, tez jürimde yer almayı kabul eden Doç. Dr. Özay KARADAĞ ve Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül BAYRAKTAR’a teşekkür ederim.

Arkadaşlığını, dostluğunu paylaştığım için mutlu olduğum, her zaman desteğini duyumsadığım; güler yüzlü, içten, sevgi dolu, yüreği güzel arkadaşım Arş. Gör. Bilge Nur DOĞAN GÜLDENOĞLU’na yardımlarından ve güvenilirlik çalışmalarındaki katkılarından dolayı çok ama çok teşekkür ederim.

Bu süreçte desteklerini esirgemeyen, tezi bitirebilmem için beni her zaman yüreklendiren, her konuda yardım isteyebilme güvenini veren, kendilerine yeteri kadar zaman ayıramasam da hiç sitem etmeyen, en zor anlarımda nefes almamı sağlayan canlarım Ayşin HAMURCU’ya, Damla İPEK’e, Serçin ALTINÖZ’e, Buket İNCE’ye yürek dolusu teşekkürler. Özel bir teşekkür de en gergin ve panik anlarımda beni sakinleştirip sorunlarıma en kısa çözümü bulan, her zaman yanımda olduklarını duyumsadığım, yardım edebilmek için ellerinden geleni yapan ve bu zorlu dönemde her defasında gözlerim dolu dolu iyi ki varsınız dediğim Dilek KILIÇASLAN’a, Z. Ceren ÜLKÜER’e ediyorum.

Benim en yoğun dönemimde karşıma çıkan, pek çok ortak noktada buluştuğum, bu süreçte tez yoldaşı dediğim, yüreği güzel insan Merve BETUR'a yol arkadaşlığı için teşekkür ederim.

Her zaman destek ve sevgilerini duyumsadığım, yalnızca varlıklarıyla bile mutlu olduğum, ne olursa olsun yanımda olacaklarını bildiğim, emeklerinin karşılığını ne yapsam ödeyemeyeceğim canım annem Fatma ŞENTUNA ile canım babam HAMDİ ŞENTUNA'ya, bu süreçte bana destek olan canımdan öte kardeşlerim Bahadır ve Batuhan ŞENTUNA'ya teşekkür ediyorum.

Tuğba ŞENTUNA
Ekim, 2019

Canım anneme ve babama...

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BİLDİRİMİ.....	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar DİZİNİ.....	xiv
BÖLÜM 1.....	1
GİRİŞ.....	1
Problem.....	1
Amaç	5
Önem.....	5
Sınırlılıklar	7
BÖLÜM 2.....	8
KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	8
Edebiyatın Tanımı ve İşlevleri.....	8
Çocuk Edebiyatının Tanımı ve Çocuğa Katkıları.....	10
Çocuk Edebiyatının Çocuğun Gelişim Sürecindeki Yeri ve Önemi.....	16
Çocuğun Bilişsel Gelişimi.....	17
Çocuğun Dil Gelişimi	17
Çocuğun Duyuşsal (Duygusal) Gelişimi.....	19
Çocuğun Kişilik Gelişimi.....	20
Çocuğun Toplumsal Gelişimi	21
Çocuğun Mesleki Gelişimi.....	22
Okuma Alışkanlığı ve Kültürü Kazandırmada Aileye ve Okula Düşen Sorumluluklar	23
Çocuk Edebiyatı Sanatçılarının Özellikleri	24
Sanatçı- Okur Buluşmaları.....	27

Sanatçı Buluşmalarının Çocukların Okuma Eylemine Yönelmesinde ve Okuma Kültürü Kazanmasındaki Yeri ve Önemi.....	31
BÖLÜM 3.....	34
YÖNTEM.....	34
Araştırma Modeli.....	34
Çalışma Grubu.....	35
Veri Toplama Araçları.....	36
Veri Toplama Süreci.....	38
Verilerin Çözümlemesi.....	40
Geçerlik ve Güvenirlik.....	41
Araştırma Ortamı.....	42
Araştırmacının Rolü.....	42
BÖLÜM 4.....	44
BULGULAR VE YORUMLAR.....	44
Katılımcıların “ <i>Kitap okumayı sever misin? Neden?</i> ” Sorusuna Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	44
Kitap Okumayı Sevenler.....	45
Boş Zamanların Değerlendirilme.....	47
İçine Çekmesi, Başka Dünyalara Götürmesi, Esinlendirmesi, Düş Gücünü Devindirmesi.....	47
Sözcük Dağarcığımızı Zenginleştirmesi ve Düşünme Becerilerimizi Geliştirmesi.....	48
Sınavlara Katkı Sağlaması.....	49
Eşduyum Becerisini Kazandırması.....	50
Merak ve Heyecan Duygularını Devindirmesi.....	50
Günlük Yaşamdaki Sıkıntılardan Uzaklaştırması, Algıyı Geliştirmesi, Rahatlatması.....	51
Kişiyi Gerçek Yaşama Hazırlaması.....	51
Eğlenceli Olması.....	52
Anadili ve İletişim Becerilerini Geliştirmesi.....	52
Bilgi Vermesi.....	53
Yazar Olma İsteği Uyandırması.....	53
İlgilerine Seslenen Kitapları Okumayı Sevenler.....	54

Kitap Okumayı Çok Sevmeyenler	55
Katılımcıların “ <i>En sevdiğin kitap/ kitaplar hangisi/hangileridir?</i> ” Sorusuna Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular	56
Katılımcıların “ <i>Seni en çok etkileyen yazar ya da yazarlar kim/kimlerdir? Neden?</i> ” Sorusuna Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular	59
Komik, Düşündürücü ve Eğlenceli Olması.....	61
Merak Uyandırıcı ve İlginç Olması.....	62
Maceralı Olması	62
Geçmiş Zamanları Anlatması.....	63
Anlatımın Çocuğa Göre ve Çocuğun İlgi Alanına Uygun Olması.....	64
Konunun Etkileyici İşlenmesi	64
Sanatçıların Yaşamlarının Etkili Olması.....	65
Futbola İlgili Olması	66
a. Katılımcıların “ <i>Seni en çok etkileyen bu yazarların hangi kitaplarını okudun?</i> ” Sorusuna Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular	67
Katılımcıların “ <i>Buluşmadan önce yazarın herhangi bir kitabını okudun mu? Okuduysan hangi kitabını okudun?</i> ” Sorusuna Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular	69
Katılımcıların “ <i>Kitabını okuduktan sonra (yazarla buluşmadan önce) yazar hakkında ne/neler düşündün? Neden?</i> ” Sorusuna Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular	71
Katılımcıların “İçinde yazara herhangi bir soru sorma isteği uyandı mı? Yazarla ve kitaplarıyla ilgili neleri merak ettin?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	77
Kitabın Konusu ve Kahramanları	77
Kitabın Konusunun Nasıl Belirlendiği ve Yazılma Süreci.....	78
Kitabın Konusunun Gerçek mi Kurgu mu Olduğu.....	79
Kaç Kitap Yazıldığı.....	79
Sanatçının Kendisiyle İlgili	80
Yazarlığın Yaşamlarına Etkisi.....	80
Soru Sormak İstenmemesi	81
Katılımcıların “Buluşuktan sonra hayalindeki yazarla gördüğün yazar arasında bir fark olduğunu düşündün mü?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	82
Yaşla İlgili Farklılıklar	82

Kişilik Özellikleriyle İlgili Farklılıklar.....	83
Fiziksel Özellikleriyle İlgili Farklılıklar.....	85
Katılımcıların “Buluşma öncesi ve sonrasında duygularında bir değişiklik oldu mu? Bu durum yazarın kitaplarını okuma konusunda olumlu ya da olumsuz bir değişiklik yarattı mı?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	85
Katılımcıların “ <i>Yazarla buluşmak sana neler hissettirdi ve düşündürdü?</i> ” Sorusuna Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular	87
Mutluluk, Heyecan ve Sanatçının Gerçek Yönlerini Keşfetme	87
Merak	88
Kendini Özel ve Ayrıcalıklı Hissetme	89
Erişilmezlik	89
Okumaya Verilen Değerin Arttığı.....	90
a. Katılımcıların “ <i>Yazarın konuşmaları ve davranışları sende bir etki bıraktı mı? Bıraktıysa nasıl bir etki bıraktığını örnekler vererek açıkla mısın?</i> ” Sorusuna Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular	92
b. Katılımcıların “ <i>Birden fazla yazarla buluştıysan hangi yazarla karşılaştığında neler hissettin? Neden?</i> ” Sorusuna Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular	93
c. Katılımcıların “ <i>Yazarla buluşmak sende kitap okuma isteği oluşturdu mu? Kitap okumaya karşı bakışında bir değişiklik yarattı mı?</i> ” Sorusuna Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular	94
d. Katılımcıların “ <i>Yazarla buluşmak sende yazar olma isteği uyandırdı mı?</i> ” Sorusuna Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular	96
Katılımcıların “ <i>Yazarla buluşmak senin için önemli mi? Neden? Gerekçeleriyle ve örneklerle açıkla mısın?</i> ” Sorusuna Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular	98
Onları Yakından Tanımak, Merak Etmek, Tanışmak, Konuşmak, Düşüncelerini Öğrenmek ve Kitaplarının İçeriklerine İlişkin Bilgi Edinmek.....	98
Kitapla ve Kitabı Yazma Süreciyle İlgili Sorular Sorabilmek.....	99
Kitap İmzalatmak	100
Sanatçının Öteki Kitaplarıyla İlgili Bilgi Almak	100
Okumaya Yönelttiği için	101
Sanatçı Olma İsteğini Uyandırması	102
Katılımcıların “ <i>Buluşma sonrasında yazarın başka kitaplarını da okuma isteği duydu mu?</i> ” Sorusuna Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular	102
Katılımcıların “ <i>Beğendiğin her kitabın yazarıyla tanışmak ister misin? Neden?</i> ” Sorusuna Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular	103

Kitapları İmzalatmak.....	104
Sorular Sorabilmek İçin	104
BÖLÜM 5.....	106
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	106
Sonuçlar	106
Öneriler	109
Sanatçılara Öneriler.....	109
Araştırmacılara Öneriler.....	110
Ailelere Öneriler.....	110
Öğretmenlere Öneriler	110
KAYNAKÇA	111
EKLER	116
EK 1. Yarı yapılanmış Görüşme Formu Soruları	117
EK 2. Etik Kurul İzin Belgesi.....	118
EK 3. Bilgilendirilmiş Onay Formu.....	119
BENZERLİK BİLDİRİMİ	121
ÖZGEÇMİŞ.....	122

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. Görüşmeye Katılan Öğrencilerin Sayılarına ve Cinsiyetlerine Göre Dağılımı.....	36
Tablo 2. En Sevilen Kitap Adlarının Çalışma Grubundaki Katılımcılara Göre Dağılımı.....	56
Tablo 3. Katılımcıları En Çok Etkileyen Sanatçı Adlarının Katılımcılara Göre Dağılımı.....	60
Tablo 4. Katılımcıları En Çok Etkileyen Sanatçılar ve Sanatçıların Okunan Kitaplarının Dağılımı	68
Tablo 5. Buluşulan Sanatçıların Okutulan Kitaplarına Göre Dağılımı	70

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmaya ilişkin problem durumu ortaya konmuş; araştırmanın amacına, alt amaçlarına, önemine ve sınırlılıklarına ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Problem

Okumak; insanların yaşamı anlamlandırmada katkısı olan sözcüklerle tanışmasını, bu sözcüklerle düşünebilmesini, düşündüklerini dile getirebilmesini, bilgilenmesini, duygu ve düşünce evrenlerini genişleterek demokratik kültürün bir üyesi olabilmesini sağlayan bir araçtır.

Okuma; çocukların kavramsal boyutlu gelişimlerini sağlayan, düşünme becerilerini geliştiren okul yaşamları boyunca kullanılabilecek en temel etkinliktir. Okuma becerisi gelişmiş bireyler yetiştirmek için de çocukların sanatla iç içe olması gerekir. Bunun için de çocuklar; erken dönemlerden itibaren insan ve yaşam gerçekliğini sunan, okuma kültürü kazandırmaya çalışan, kavramsal boyutlu düşünebilmeyi sağlayan, düş gücünü artıran, duygu ve düşünce evrenini zenginleştiren sanat eğitimi veren uyaranlarla buluşturulmalıdır (Sever, 2015a, 2007a). Bu uyaranların en başında da edebiyat gelmektedir.

Dostoyevski der ki “Dünyamızı kin, nefret ve şiddet değil, sevgi, güzellik kurtaracaktır. Sevgiyi, güzelliği üreten, besleyip büyüten güçlerden biri de edebiyattır.” Edebiyat; şiirdir, tiyatrodur, romandır, öyküdür, denemedir. Kısaca yazıya dönüşmüş, güzelduyusal (estetik) tat içeren, etkileyici her yaratıdır. Edebiyat; yaşamı, yaşanılanı ya da düşleneni yansıtmaya özelliğine sahiptir. Edebiyat sevginin, iyiliğin ve güzelliğin gücüyle yaşamı belleklerde ve yüreklerde anlamlı kılıp evreni değiştirme özleminin ürünüdür (Özdemir, 2017). Edebiyat; yaşamı biçimlendiren, toplumu derinden etkileyen, yaşamı yansıtan, insanın duyduğu, düşündüğü ve yaptığı her şeyi en iyi biçimde ortaya koyan, insanın kendisiyle, öteki insanlarla ve çevresiyle çatışmalarını yansıtan, insana kattığı değerlerle onun iç dünyasını yumuşatan, değişik insanlık durumlarını, serüvenlerini yansıtarak insan doğasını tanıtan, yaşamın güzelliğini fark etmemizi

sağlayan bir sanattır (Kavcar, 1999). Edebiyat, duyguların dile getirilmesi ya da yaşam gerçekliğinin yansıtılmasıdır (Moran, 2009). Uygur'a (2009) göre ise edebiyat, insan açısından yazılmış bir yazıdır.

Edebiyat; yazarın sağduyusu, beğenisi, duyarlılığı, yeteneği ve yaratıcılığıyla ortaya koyduğu, kurmaca gerçekliğine karşın inandırıcı olan ve bu niteliğiyle de insanın kanılarını, duygularını, düşüncelerini, düşlerini, eylemlerini etkileyen ve biçimlendiren bir sanattır (Aslan, 2019: 14).

Edebiyat, insanı bencillikten kurtarır. Öyküler, romanlar, şiirler ve öteki metin türleri sayesinde bize başka insanların içlerini sunar. Edebiyatla iç içe olmayan insanlar, başkalarının acılarına, üzüntülerine ortak olamaz (Özdemir, 2014). Çok boyutlu, çok anlamlı bir yapıya sahip olan edebiyat yapıtları duyumsattıklarıyla ve düşündürdükleriyle insanın kanılarını, duygularını, düşlerini, düşüncelerini, davranışlarını güçlü biçimde etkileyen araçlardır (Aslan, 2019).

Edebiyat yapıtlarının her yaş düzeyinde amaçlarına ulaşabilmesi için seslendiği hedef kitlenin özelliklerini göz önünde bulundurması gerekmektedir. Çocukların karşılaştıkları edebiyat yapıtları, özellikleri dikkate alınmadan yazıldığında onlar için derinlemesine bir anlam ifade etmez. Bu durum onların yüzeysel okudukları ve iletilmek istenen anlamı alamadıkları bir okuma yapmalarına neden olur. Çünkü çocuklar, küçük yetişkinler değildir. Çocukların da yetişkinler gibi edebiyattan zevk alabilmeleri ve anlamlar çıkarabilmeleri için kendi gerçekliklerine uygun, kendilerine özgü durumları anlayabilecekleri bir dille yazılmış yapıtlara gereksinimleri vardır. Bu gereksinimin giderilmesi için de çocuk edebiyatının varlığı çocuklar için yadsınamaz bir gerçektir.

Aslan'a (2019) göre çocuk edebiyatı, okulöncesi dönemin ilk yıllarından başlayıp 14-15 yaşlarına kadar süren uzun bir dönemde hem tasarım hem de içerik özellikleriyle çocukların anlama düzeylerine, ilgilerine, beğeni ve beklentilerine uygun; onların bakışını, duyusunu, dünyasını, gerçekliğini yansıtan, ele aldığı konuyu yaş ve gelişim özelliklerine uygun bir anlayışla işleyerek en başta kendilerini, insanı ve yaşamı anlama/keşfetme konusundaki gereksinimlerini kurmaca bir gerçeklik ve sanathı bir dille karşılayan ürünlere verilen addır. Şirin'e (2000) göre çocuk edebiyatı, evrensel edebiyatla aynı değildir. Çünkü çocuk edebiyatı, seslendiği yaş gruplarının özelliği dikkate alınarak ürünlerinin hazırlanması gerektiği farklı ve özel bir alandır. Bu nedenle yetişkinlere özgü edebiyattan farklı bir alandır. Bir başka deyişle çocuk edebiyatı; çocuklara özgü, çocukların özellikleri önemsenerek hazırlanmış, onların dil ve düşünce evrenine uygun ürünlerin bütünüdür.

Çocuk edebiyatı, çocuğun nitelikli edebiyat yapıtlarıyla buluşma alanıdır. Bu yapıtlarda metinlerle iletişim kuran çocuk, kendi duygu ve düşünce birikimlerini kullanma olanağı bulur. Nitelikli metinler sayesinde çocuklara, doğrudan değil de sezdirilerek yaşamı ve insanı anlama olanağı sunulur. Yazınsal ipuçlarını birleştirmesi ve kendi anlamlarını oluşturmaları, çocuğu sezdirilerek öğretilen bu sürecin öznesi kılar. Bu özneleşmeyle çocuk öğrenir, bilir, anlama özgürlüğünü yaşar; yaşama ve insana ilişkin duyarlık kazanır, duyuları ve düşünceleri bilinçlenir, kısaca insanlaşma yolunda adımlar atar (Oğuzkan, 2010; Sever, 2015a, 2013).

Nitelikli çocuk edebiyatı ürünleri, yalnızca çocuklara değil yetişkinlere de seslenebilmeli; fakat yetişkin edebiyatından da farklı olmalıdır. Çünkü çocukları için okuyan, seçen ve değerlendirmede bulunan yetişkinler aracılığıyla çocuklar bu ürünlerle buluşur. Bu nedenle yetişkinler çocuklarla çocuk edebiyatı yapıtlarını buluşturan aracı konumundadır. Çocuk edebiyatının bu farkı da çocuğa göre olmasından, çocuğun dünyasına seslenebilmesinden kaynaklanır. Çocuğa göreliği ise günümüz dünyasında çocuğa nasıl bakıldığını, çocuğun yerini, bugünün çocukluk anlayışının ne olduğunu belirler (İpşiroğlu, 2007).

Okuma alışkanlığının ve zamanla okuma kültürünün kazandırılmasında, yazınsal duyarlığın geliştirilmesinde, duyguların eğitilmesinde ve bireyin kendi kişiliğinin oluşmasında çocuk edebiyatının çok önemli bir rolü vardır. Bu nedenle çocuklar, erken yaşlardan başlanarak sanatsal duyarlıklarla donatılmış kitaplarla karşılaştırılmalıdır. Bu konuda sorumluluğun en ağır yükünü ilk önce aile bireyleri, daha sonra da çocukların yaşamında eğitim ve öğretim görevini üstlenen, onları biçimlendiren ve onların her zaman öykünebileceği kişiler olan öğretmenler üstlenmelidir. Çocuk ve gençlerde okuma kültürü oluşturmada aile ve öğretmenlerden sonraki sırada ise yazarlar, şairler ve çizerler yer almaktadır (Gültekin, 2009).

Çocukların sanatsal niteliği olan çocuk edebiyatı yapıtlarıyla buluşmasını sağlayacak en önemli değişkenlerden biri öğretmenler ve öğretmenlerin gerçekleştirdiği etkinliklerdir. İpşiroğlu'na (1994) göre okumayı seven, okumanın insana ve insan yaşamına katkılarını fark eden bir öğretmen, okuma sevgisini öğrencilerine aşılamaya çalışacaktır. Bu süreçte önemli olan bunun bilinçli çabalarla gerçekleştirilmesi, keyfi ya da rastlantı olarak yapılmamasıdır. Öğretmen; okumayı sevdirmek, okuma kültürü kazandırmak için nasıl bir yol izleyeceğinin, nasıl bir yöntem kullanacağını bilincinde

olmalıdır. Öğretmen, bu bilinçli yaklaşımıyla aile ortamında okuma alışkanlığı kazanamamış bir çocuğa bile seslenebilir.

Okulun özellikle de öğretmenlerin bu konudaki bilinçli çabası sonucu yapılacak etkinliklerden biri de yazarların öğrencilerle buluşturulmasıdır. Başka bir deyişle, eğitim-öğretim ortamlarında çocukları okuma eylemine yönlendirebilmek ve onların geleceğin okurları olmalarına katkı sağlayabilmek amacıyla çocuklar yazarlarla buluşturulmalıdır. Bu tür duyarlı ve bilinçli etkinlikler, çocukların okuma kültürü edinmelerinde önemli girişimlerdir. Şirin'e (2007) göre yakın geçmiş zamana kadar çocuklar için sanatçı, çoğunlukla ölü biriydi; çünkü kitaplarda metinlerine yer verilen sanatçıların çoğunluğu yaşlı fotoğraflarıyla yer almaktaydı. Fakat son dönemlerde bu anlayışın değişmeye başladığı, yazarların çocuklarla bir araya geldiği görülmektedir.

Çocukları sanatçılarla buluşturan etkinlikler; çocukların okuma eylemine yönelmelerini ve zamanla okuma kültürü kazanmalarını sağlayabilir. Çocuklar, buluştukları sanatçılardan etkilenecek onların kitaplarını okumak isteyebilirler. Bu buluşmalar sayesinde yazmaya ilgisi olan, yazma çalışması yapan çocukların da bu süreçteki merakı giderilebilir. Buluşmalardaki sanatçıların yazma süreçlerine ilişkin edinilen bilgiler, öğrencilere bu konuda da yardımcı olabilir. Yazar-öğrenci buluşmalarının gerçekleştirildiği çeşitli etkinliklerin, çocukların okumaya yönelmeleri konusunda katkılarının neler olduğu çocukların görüşleri doğrultusunda araştırılmaya değer, önemli bir konudur. Yapılan araştırmalar sonucunda okullardaki yazar-öğrenci buluşmalarının çocukları okuma eylemine yönlendirme konusundaki katkılarının belirlenmeye çalışıldığı bir araştırmaya rastlanmamıştır. Alanyazın taraması yapıldığında pek çok çocuk edebiyatı sanatçısının ve yapıtlarının tezlere ve makalelere konu olduğu görülmüştür. Fakat alanyazında bu sanatçıların çocuklarla gerçekleştirdiği buluşmalarının ne içeriğine ne de bu buluşmaların okuma eylemine katkılarına ilişkin bir araştırmaya rastlanmıştır. Yalnızca bu konuya ilişkin yazılmış birkaç yazıya ulaşılmıştır. Bunlardan ilki Günışığı Kitaplığı tarafından 5 Mart 2016 tarihinde düzenlenen Eğitimde Edebiyat Seminerleri'nde "Yazarlar Okullarda! Ama Nasıl?" başlığı altında Yalvaç Ural ve Mine Soysal'ın okullarda yazar-öğrenci buluşmalarına ilişkin görüş ve önerilerinin yer aldığı yazıdır. İki yazarın bu konudaki görüşleri Mine Soysal'ın sorularıyla dile getirilmiştir. Yazar buluşmalarının nasıl olması gerektiği bir de yazarlar açısından ortaya konulmuştur. Diğer "Öğretmen Dünyası" adlı derginin Temmuz 2017 yılındaki 451. sayısında Karagül'ün "Öğrenci- Yazar Buluşmaları Üzerine Düşünce ve Öneriler" adlı

yazısıdır. Karagül'ün bu yazısında, çocukların okuma kültürü edinmelerinde nitelikli kitapların yazarlarıyla buluşmalarının okuma eylemine yaklaşımlarında önemli olduğu vurgulanmıştır. Bir başka yazı ise “Öğretmen Dünyası” adlı derginin Temmuz 2017 yılındaki 451. sayısında Mavisel Yener'in “Her Buluşmanın Dinamiği Farklıdır” adlı yazısıdır. Bu yazıda Yener'in okullarda gerçekleştirdiği buluşmalardaki gözlemleri paylaşılmıştır.

Bu araştırmada sanatçı-öğrenci buluşmalarının çocukların okumaya yönelmeleri konusundaki katkıları, öğrenci görüşlerinden yola çıkılarak belirlenmeye çalışılmıştır. Bunun için pek çok sanatçıyla buluşturulmuş özel bir okuldaki öğrencilerin görüşlerine başvurulmuştur. Bu okuldaki sanatçı-öğrenci buluşmalarının çocukları okuma eylemine yönlendirip yönlendirmediği, onların kitap okuma isteği duymasına katkılarının olup olmadığı 5. sınıf öğrencilerinin görüşlerinden hareketle ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Amaç

Bu çalışmanın temel amacı, okullarda gerçekleştirilen sanatçı-öğrenci buluşmalarının çocukların okuma alışkanlığına katkısının olup olmadığını öğrenci görüşlerinden hareketle ortaya çıkarmaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Sanatçıyla (yazar-çizer-karikatürist) buluşmak çocuklara neler duyumsatmaktadır?
2. Sanatçıyla buluşmak çocukların kitap okumaya olan ilgisini ve yönelimini nasıl / ne yönde etkilemektedir?
3. Sanatçıyla buluşmak çocukları başka yönlerde de etkilemekte midir?

Önem

Okullardaki sanatçı-öğrenci buluşmalarının gerçekleşmesinde etkili olan en önemli kişiler; öğretmenler, yayınevleri ve sanatçılardır. Bu nedenle yapılan çalışmanın içeriği doğrudan öğretmenlere, yayınevlerine ve sanatçılara yarar sağlayacaktır. Ayrıca bu çalışma veliler için de önemli dönütler sunmaktadır.

Bu araştırmada sanatçı-öğrenci buluşmalarının çocukların okumaya yönelmeleri konusundaki katkıları, doğrudan bu görüşmeleri deneyimleyen öğrencilerin görüşleriyle ortaya çıkarılmıştır. Öğretmenler, bu araştırmanın sonuçları ışığında, sanatçı-öğrenci

buluşmalarının öğrencilerin okumaya karşı tutumlarını nasıl etkilediğini öğrenci görüşlerinden yola çıkarak öğrenebileceklerdir. Bu nitelikteki buluşmaların, okuma kültürü edindirme sürecinde ve öğrencileri okumaya yönlendirmede yararlı olduğunu öğrenen öğretmenler; bu tür etkinlikleri düzenleme konusunda daha istekli olabilirler. Ayrıca öğretmenler, araştırmadaki veriler doğrultusunda buluşmalardaki içeriğin niteliğine ilişkin görüş bildirebilirler. Gereksinim duyulursa içeriğin düzenlenmesini isteyebilirler.

Araştırma çocuk edebiyatıyla ilgilenen yayınevleri için önemlidir; çünkü okullardaki sanatçı-öğrenci buluşmaları, yayınevleri aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Bu araştırma sonucunda elde edilen veriler yoluyla yayınevleri, yazar buluşmalarının içeriğini gözden geçirebilir; atölyeleri, etkinlikleri çocuklar için daha etkili ve verimli buluşmalara çevirebilirler.

Öte yandan, bu çalışma çocuk edebiyatı sanatçılarına da önemli dönütler sunmaktadır. Sanatçılar; öğrencilerle buluşmalarının onlarda bıraktığı etkiyi, öğrencilerin beklentilerini, duygularını, düşüncelerini, bu buluşmaların öğrenciler açısından ne anlama geldiğini onların görüşlerinden hareketle öğrenebileceklerdir. Bu deneyimleme sürecinde öğrencilerin sanatçıların davranış ve bakışlarından bile anlamlar çıkardıklarını, bu durumun da onların kitaba bakış açılarında nasıl değişikliğe yol açtığını fark edebileceklerdir. Sanatçılar bu araştırmanın sonuçlarını değerlendirip söylemlerini, buluşmalarının içeriğini, tutum ve davranışlarını düzenleyebilirler.

Bu araştırmanın sonuçları veliler açısından da önemlidir. Buluşmaların çocukların okumaya yönelmesindeki ve okuma kültürü kazanmasındaki katkılarını öğrenen veliler, çocuklarını bu tür etkinliklere götürmenin ya da okullarda bu tür etkinliklere katılmalarının yararını fark edebileceklerdir. Hatta bu sonuçlar sayesinde çocuklarıyla gerçekleştirilen bu tür etkinliklere ilişkin görüşler de bildirebileceklerdir.

Sonuç olarak okullarda gerçekleştirilen sanatçı-öğrenci buluşmalarının çocukların okumaya yönelmesinde katkılarının olduğu alan uzmanlarınca belirtilmekle birlikte bu katkının öğrenci görüşlerinden hareketle doğrudan ortaya çıkarıldığı bir araştırma bulunmamaktadır. Bu nedenle yazar-öğrenci buluşmalarının öğrencilerin kitap okuma isteği duymasında katkılarının olup olmadığını ya da ne tür katkılarının olduğunu 5. sınıf öğrenci görüşlerinden hareketle ortaya çıkarmayı amaçlayan bu yüksek lisans tezinin alanyazına olumlu katkılar sağlayacağı düşünülmektedir. Bir başka deyişle yazar buluşmalarının çocukları okuma eylemine yönlendirme konusunda katkılarının olup

olmadığı bu deneyimi yaşayan öğrenci görüşlerinden hareketle ortaya çıkarılmaya çalışılacağından bu araştırma, alan adına önemli görülmektedir.

Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- Araştırma, 2018 – 2019 eğitim – öğretim yılı ile sınırlıdır.
- Çalışma grubu Ankara ilinde MEB’e bağlı özel bir okuldaki 5.sınıf öğrencileri (n=52) ile sınırlıdır.
- Çalışma, ilgili okulda öğrencilerle buluşma gerçekleştiren altı yazarla sınırlıdır.

BÖLÜM 2

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde “edebiyatın tanımı ve işlevleri”, “çocuk edebiyatının tanımı ve çocuğa katkıları”, “çocuk edebiyatı ürünlerinin çocuğun gelişim sürecindeki yeri ve önemi”, “okuma alışkanlığı ve kültürü kazandırmada aileye ve okula düşen sorumluluklar”, “çocuk edebiyatı sanatçılarının (yazar, çizer, karikatürist) özellikleri”, “sanatçı buluşmalarının çocukların okuma eylemine yönlenmesinde ve okuma kültürü kazanmasındaki yeri ve önemi” konularına yer verilmiştir.

Edebiyatın Tanımı ve İşlevleri

Edebiyat; insanı insan kılan, duygu, düşünce ve bilinç dünyasını biçimlendiren, kendini anlama, başkalarını da anlama ve onlarla bütünleşme yetisi kazandıran, yüreklerden yüreklere giden ince yollar açan, köprüler kurandır. “*Yaşamak için okuyun.*” der Gustave Flaubert. Okumanın değiştirici, büyüleyici, özgürleştirici, gizemli bir gücü vardır (Özdemir, 2017). Edebiyat; sanatçının okuruna sunduğu bakış açısıyla, onun duyarlılığıyla insan ve yaşam gerçekliğine bakmamıza, başka insanların yaşamlarına ortaklık etmemize ve toplumsal çevremizin sürekli gelişmesine olanak sağlayan bir araçtır. Yaşanılanlar ve yaşanılacaklar/yaşanılabilecekler sözcüklerle edebiyat sayesinde var edilir. Sanatçı, tüm bunları kendi sezileriyle örülmüş düşüncelerinin ve düşlerinin çabasıyla dilin anlatım olanaklarını kullanarak yapar. Edebiyat sayesinde okur, sanatçının bu öznel gerçekliğiyle buluşur (Sever, 2015a, 2015b, 2013).

Dilin gelişmesi sonucu ortaya çıkan ve zamanla dilin tüm olanaklarını, eğilimlerini, incelik ve zenginliklerini barındırma bakımından en yetkin ve elverişli ortamlara dönüşen edebiyat (Aslan, 2019); yaşama ve insana ilişkin her türlü durumun, duygunun, düşün, düşüncenin, sorunun, güzelliğin sanatçının yaratıcılığı, düş gücü ve dilin olanaklarıyla yaşam bulmasıdır. Edebiyat yapıtları; insanın duygularının, düşlerinin, düşüncelerinin, umutlarının, kaygılarının, sorunlarının, yaşama ilişkin tasarılarının, karşı çıkışlarının sanatçı tarafından oluşturulan kurgu yoluyla dilin zengin olanaklarına dönüşmüş biçimleridir (Aslan, 2013b).

Aslan'a (2019: 16-17) göre çok boyutlu bir sanat olan ve olabilir yaşantıları somutlayan edebiyat, insanı tüm yanlarıyla; çelişkileriyle, eksikleriyle, yanlışlarıyla, doğrularıyla, yanlışlarıyla, zayıflıklarıyla, güçlü yanlarıyla gösterir. İnsanın tüm varoluşsal durumlarını görünür kılar ve bunların anlaşılmasına yardımcı olur. Farklı insan tipleriyle buluşturarak insanın öteki insanların yanı sıra kendisini de tanımasına/anlamasına katkıda bulunur. Can verdiği olabilir karakterler ve olaylar yoluyla insanın sınırlı yaşam ve deneyimlerinin zenginleşmesine ve böylece gerçek yaşama hazırlanmasına katkıda bulunur. Kendisiyle benzer ya da farklı sorunları yaşayan başka insanların da olduğunu göstererek insanın özgüven duymasına ve yaşama daha sıkı sarılmasına yardımcı olur. Duygu, düş ve düşünce dünyasını boyutlandırıp zenginleştirerek insanın yüreğinin ve belleğinin aydınlanmasını, gerçekleri görerek bilinçlenmesini ve böylece özgürleşmesini sağlar. İnsanı gerçeğin tekdüzeliğinden kurtarır, yeni düşler kurmasını ve daha mutlu bir yaşam sürmesini sağlar. İnsanın yaşam üzerine hem kolaylıkla bilgi edinmesini hem de bunların insanın yüreğinde ve belleğinde kalıcı duruma gelmesini sağlar. Bunlar da doğal olarak beraberinde bir değişimi/dönüşümü getirir ve bu değişim/dönüşüm, insanlar arasında duygu, beğeni, değer, düş ve düşünce birliğinin oluşmasını sağlayacağından hem kişinin kendisi hem de toplumsal yaşam açısından önemlidir. Çocuğu yetişkin edebiyatını anlar kılmaya hazırlayan çocuk edebiyatı yapıtlarının da çocukların çeşitli gelişimleri açısından birçok işlevi bulunmaktadır.

Edebiyat, dildir; iletişimdir. Yalnızca bugünü anlatmaya çalışan değil; dünü anlatan, geleceği de kurgulamamızı sağlayanıdır. Edebiyat sayesinde hem o dönemi hem de o dönemdeki sosyo-psikolojik durumun yeniden tanıklığını yaparız. Bunu yaparken karşılaştırmalı olarak bugünü de değerlendiririz. Arayıp bulmak istediklerimizi keşfettiğimiz ve yaşadığımız bir alandır edebiyat. Edebiyat tanıklıktır, öngörüdür, düştür, yaratıdır; bizim anlatmak istediklerimizi, anlatmış olandan dinlemektir (Neydim, 2017).

Edebiyat sayesinde duygularımız arınır, duygu boyutumuz genişler, duyguca zenginleşiriz. Çünkü edebiyat, en eski zamanlardan beri insanoğlunun duyduğu, gördüğü, duyumsadığı, düşündüğü ve yaptığı her şeyi dilin zenginliğini kullanarak en etkili biçimde ortaya koyan bir sanattır. İnsana çok çeşitli duyma, düşünme ve buna göre davranışlar sergileme örnekleri sağlar. Yaşam ortamı içerisinde en uygun yolu seçme özgürlüğü olanağı sağlar. Güzele karşı insanda bir duyarlık oluşturan edebiyat, insanın bireysel gelişiminde önemli bir yer alır ve onda güzelduyusal bir ilginin uyanmasını sağlar. Onun daha önce hiç görmediği, yaşamadığı yerleri ve o yerlerin gizemli yanlarını fark ettirir (Gültekin, 2009). Edebiyatın temel işlevlerinden biri, eğitme, insan kişiliğinin değiştirilmesi ve geliştirilmesidir. İnsanoğluna sevmeyi, acımayı, güzellikler karşısında heyecanlanmayı öğretme de edebiyat önemli bir görev üstlenir. İnsandan insana duyguların aktarılmasını sağlar (Kavcar, 1999).

Yazınsal metinler; gerçek yaşamı sezdirir, oraya gönderme yapar fakat hiçbir zaman o yaşamı doğrudan yansıtmaz. Dolaylı olarak okura sezdirilerek verilmeye çalışır. Yazarın kurgusuyla oluşan kurmaca bir dünyayı yansıtır. İyi bir okur da metinlerdeki bu kurmaca karşısında bilinçlidir. Metinlerin iletileri vermek için gerçek yaşama benzediğini fakat bu dünyanın gerçek yaşamda bulunmadığını bilir (Adalı, 2016).

Çocuk diye bir varlık olduğuna göre bu varlığın duyma, düşünme ve algılama biçimi yetişkinlerden elbette farklı olmalıdır. Bu farklılık nedeniyle doğrudan çocuk okuyucuya yönelik olan çocuk edebiyatı ortaya çıkmıştır. Çocuk edebiyatının yetişkin edebiyatından farkı, çocuğa göreliğin önem kazanmasıdır. Çünkü çocuk edebiyatının birincil okuyucusu çocuktur. Çocuk okuyucunun yaş, yaşam deneyimi, alımlama becerisi, içinde bulunduğu ortamı ve koşulları göz önünde bulundurularak çocuk edebiyatı yapıtları oluşturulmalıdır (İpşiroğlu, 2008).

Çocuk Edebiyatının Tanımı ve Çocuğa Katkıları

Okuma eylemi, insanı hem bireysel hem de toplumsal yaşamda etkiler. Okumanın anlam kazanması için çocukların okumayı içselleştirmesi, okuma eylemini alışkanlığa dönüştürmesi gerekmektedir. Eğer bir çocukta okuma alışkanlığı, kültürü oluşturulmak isteniyorsa kitapların ve okuma eyleminin okulda, evde her yerde çok erken dönemden başlayarak yaşamlarının vazgeçilmez ögesi haline getirilmesi gerekmektedir. Burada en önemli rol çocuk edebiyatı ürünlerine düşmektedir.

Sever'e (2015a: 17, 2007a) göre çocuk edebiyatı, erken çocukluk döneminden başlayıp ergenlik dönemini de kapsayan bir yaşam evresinde, çocukların dil gelişimi ve anlama düzeylerine uygun olarak duygu ve düşünce dünyalarını sanatsal niteliği olan dilsel ve görsel iletilerle zenginleştiren, beğeni düzeylerini yükselten ürünlerin genel adıdır. Çocuk edebiyatı çocuk gerçekliğini önemseyen, ona duyarlık ve okuma kültürü kazandıran yazınsal nitelikli metinlerle ilişkilendirilerek açıklanmalıdır.

Çocuklar erken yaşlardan itibaren bu nitelikteki kitaplarla buluşturulmalıdır. Ancak o zaman duygu ve düşünce evreni geniş bireyler olarak demokratik kültürün bir ögesi olurlar. Aslan'a (2019: 20) göre çocuk edebiyatı, okulöncesi dönemin ilk yıllarından başlayıp 14-15 yaşlarına kadar süren uzun bir dönemde hem tasarım hem de içerik özellikleriyle çocukların anlama düzeylerine, ilgilerine, beğeni ve beklentilerine uygun; onların bakışını, duyusunu, dünyasını, gerçekliğini yansıtan; ele aldığı konuyu yaş ve gelişim özelliklerine uygun bir anlayışla işleyerek en başta kendilerini, insanı ve yaşamı anlama/keşfetme konusundaki gereksinimlerini kurmaca bir gerçeklik ve sanatlı bir dille karşılayan ürünlere verilen addır. Ele aldığı konuyla, konunun çocuğa evriliş biçimiyle, karakteriyle, dil ve anlatım özellikleriyle, kurgu planıyla çocukların

anlayabileceği düzeyde olan; estetik deneyimler yaşatarak onların bilişsel, duyuşsal, düşünsel, toplumsal ve kültürel yönden gelişimlerini, algısal yönden zenginleşmelerini/derinleşmelerini önemli ölçüde destekleyen çeşitli türdeki yapıtlardır. Duyulara seslenen anlatımlarıyla çocukların duyularını, çeşitli duygu durumlarını yaşatan anlatımlarıyla duygularını eğiten, düşüncelerini geliştiren, onları toplumsal ve evrensel değerlerle estetik bir dille buluşturan, hem içinde yaşadığı topluma hem de dünya vatandaşı olmaya hazırlayan gençlik ve yetişkin edebiyatı yapıtlarını anlar kılmaya ve böylece geleceğin iyi birer okurları olmalarına katkı sağlayacak ürünlerdir.

Çocukların düş evrenine seslenen, sözcük dağarcıklarına uygun, ulusal ve evrensel değerleri içselleştirmesini önemseyen, psiko-sosyolojik gelişimine katkı sağlayan, ana dillerini sevmelerine ve geliştirmelerine olanaklar sunan, severek okuduğu ya da dinlediği, çocuklarda estetik bir zevk oluşmasına da katkıda bulunan yazılı ve sözlü edebiyat ürünlerini “çocuk edebiyatı” içerisinde değerlendiririz. Çocuk edebiyatı ürünleri oluşturmak için de onların dünyasını iyi bir biçimde bilmek, öğrenmek, araştırmak, gözlemlemek ve birçok yönden de incelemek gerekir (Temizyürek, 2003).

Çocukların okuma eylemini gerçekleştirmeleri sağlanırken onların “çocuğa göre” hazırlanan yapıtlarla mı yoksa “çocukça” hazırlanan yapıtlarla mı buluşturulduğuna dikkat edilmelidir. Bu iki kavramın birbirine karıştırılmaması gerekmektedir. Çocuklar; yaşantılarına açık, sezgi ve düş güçlerini kamçıl原因, yüreklerinde bir titreşim yaratmayı başaran, kemikleşmiş düşüncelerin aktarılmadığı, yaşamın renkliliğini ve zenginliğini duyumsatan yapıtlarla buluşturulmalıdır (Özdemir, 2017). Bu bağlamda çocukların geleceğe sağlam adımlarla ilerlemesini sağlayacak, her türlü gelişimine olumlu katkı da bulunabilecek, onları yaşama hazırlayacak en başat araçlardan biri çocuk edebiyatının nitelikli ürünleridir.

Dilidüzgün’e (2004b) göre çocuk edebiyatı, yetişkin edebiyatından farklıdır, fakat sonuçta öncelikli olarak edebiyattır. Yalnızca seslendiği yaş grubunun özelliklerinden dolayı farklılıklar vardır. Çocuk edebiyatı; hedef kitlesi olan çocukların ilgilerinden yola çıkar, onların doğal çevresini göz önünde bulundurur, onların gerçekliğinden uzaklaşmaz. Yapıtlarında da dil, anlatım, sözcük seçimi, düzey, konu vs. bakımından çocuğa göredir. Amacı da hedef kitlesinin okumaya ilgisini artırmak, onu sıkmadan eğlendirerek düşündürmek, kendi ve çevresi hakkında düşüncesini etkinleştirmektir. Amacına ulaşan çocuk edebiyatı yapıtları, çocukta okuma sevgisini, alışkanlığını oluşturacaktır. Böylece çocukların okuyan, düşünen, tartışan, üreten bir birey olmaları yolunda da önemli katkılar sağlayacaktır. Aslan’a (2006) göre, çocuk edebiyatı yapıtları edebiyat yapıtlarının belirgin özelliklerinden olan “kurmacasallık ve gerçeğe uygunluk”, “dil”, “tek bir iletinin

olmayışı”, “iletinin örtüklüğü”, “metinlerarasılık” gibi özellikleri taşır ve çocuğu yetişkin edebiyatını anlamaya hazırlar. Şirin’e (2007) göre çocuk edebiyatı, çocukların gelişim süreçleri dikkate alınarak, çocuk gerçekliği gözetilerek sanatçı duyarlılığı ile hazırlanmış yazınsal niteliğe sahip ürünlerdir. Çocuk edebiyatında seçilen konunun, içeriğin ve anlatımda kullanılan dilin yalınlık ve içtenlik olarak çocuğa özgü olması nedeniyle edebiyat ile çocuk edebiyatı arasında ayrım vardır. Çünkü çocuğun algılama biçimi yetişkinden farklıdır. Hunt’a (2005) göre çocuk edebiyatı, farklı okuma yöntemlerini gerektirmesi ve farklı hedef kitleye dönük yazılması yönleriyle yetişkin edebiyatından ayrılmaktadır.

Aslan’a (2019) göre çocuk edebiyatı, “yazınsal nitelik” yönünden yetişkin edebiyatından farklı değildir. Farkı, seslendiği yaş grubunun gelişimsel özellikleri ve buna bağlı olarak anlama düzeyleri, gereksinimleri, ilgi, beklenti ve beğenileri ile gerçeği algılama biçimleridir. Edebiyatın özelliklerinin ve ilkelerinin çocuğun gelişimine uygun bir yaklaşımla yaşam bulmasıdır. Çocuk edebiyatı ürünleri de kurmaca ve çok anlamlı olma, sanatlı bir dille yazılma, iletilerin metnin derin yapısında örtük biçimde verilmesi, bilgilendirme amacı gütmeme, metinlerarasılık gibi yazınsal özellikleri taşır; yazınsal nitelik yönünden yetişkin edebiyatından farklılık göstermez. Başka bir deyişle, “yazınsal nitelik” çocuk edebiyatı için de önemli ve ödün verilemez bir ölçüttür. Çocuk edebiyatının yetişkin edebiyatından farkı hedef kitesinin anlama düzeyi, ilgi, beğeni, beklenti ve gereksinimleri ile gerçeği algılama biçimleridir.

Edebiyatın bir parçası olan çocukları/gençleri okur kılmayı hedefleyen nitelikli çocuk ve gençlik edebiyatı yapıtları; Türkçenin dilbilgisel olanaklarını sezinleterek daha iyi öğrenilmesini, dilsel becerilerin geliştirilmesini sağlar. Ayrıca çocuğu dilin işleyişi üzerine düşündürür. Çocukların okumayı yaşam biçimi haline getirmesini, okumayı içselleştirip bir gereksinim duymasını sağlar. Çocukların yaşamsal değerlere sahip olmasına, sahip olduğu bu değerlerle yaşam gerçekliğini birleştirmesine katkıda bulunur. Yaşam ve insan gerçekleriyle çocukların kitaplarda karşılaşmasını sağlayarak onları gerçek dünyaya hazırlar. Okul türü öğrenmelere, sezinletici birer uyarıcı olarak estetik nitelikli iletileriyle katkı sağlar. Çünkü çocuk edebiyatı yapıtlarının ders kitapları ve bilgilendirici metinler gibi öğretme amacı yoktur. İletilerini bilişsel yolla vermez. Sezinletme, duyumsatma ve duyuları etkileme yolunu kullanarak iletilerini çocuklara vermeye çalışır. Çocukların bu niteliklerdeki çocuk edebiyatı yapıtlarıyla buluşması aslında sanatçı duyarlılığıyla buluşması, dilin güzelliklerini ve gücünü görmesi, görsel

anlatımın güzelliğini tanıması, toplumsal ilişkilerine ilişkin farkındalığının artması ve deneyim kazanması demektir (Aslan, 2013a; Sever, 2015a).

Çocuk edebiyatı ürünleriyle çocuklarda kazandırılmak istenen en önemli özellik okuma kültürü kazanmalarıdır.

Sever'e (2007b: 108) göre okuma kültürü; yazılı kültür ürünlerinin dünyasıyla tanışmış, tanıştığı bu dünyanın kendine sunduğu iletileri paylaşma, sınama, sorgulama yeterliğine ulaşmış, bunların sunduğu olanaklarla yaşamayı alışkanlık hâline getirmiş yazılı kültürle dost olmuş bireylerin edinmiş olduğu kültürdür. Okuma kültürü, en yalın biçimde bireylerin okuma eylemiyle ilgili olarak edindikleri becerilerin toplumda bir yaşam biçimine dönüşmesi olarak tanımlanabilir.

Dilidüzgün'e (2018) göre, edebiyat eğitiminin önemli bir aracı olan kitaplar; çocukları eğlendirir, mutlu eder fakat bir yandan da onları yaşayabilecekleri sorunlara hazırlar, bu sorunları değişik açılardan göstererek onu yetişkin olduğunda okuyacağı kitaplara hazırlar. Çocuk kitapları ders verir nitelikte olmamalı, yazarın kendi doğrularını çocuğa aktarma kaygısı gütmemelidir. Kitaplar, çocuğa okuma yoluyla sağlıklı düşünme yetisi kazandırmaya çalışmalıdır. Çünkü onlar sayesinde çocuk dünyayı, çevreyi ve olup biteni anlama uğraşındadır. Kitaplar, kendi içinde tutarlı bir sistematik ve tartışma barındırabilmelidir. Bu sayede çocuklarda dünya görüşü ve adım adım tartışabilme yetisi gelişebilecektir.

Nitelikli çocuk edebiyatı yapıtları, çocukların eşduyumu (empati) kurlmalarını, kendi haklarının farkına varabilmelerini, başkalarının yaşam haklarına saygı gösterebilmelerini, insan ve yaşam gerçekliğini tanıyıp duyarlık geliştirerek anlamlandırabilmelerini sağlar. Ayrıca çocuğun hem başkalarına hem de kendine dönük zekasını geliştirerek onları düşündürürken eğlendirir, onların düş evrenlerini genişleterek kendilerini güçlü ve özgür hissetmelerini sağlar, çocuk ve yetişkin arasında bir yakınlık oluşturur. Tüm bu işlevleriyle kitaplar aslında hayatta kalma gereksinimlerini karşılar (Akal, 2007).

Yazarın yaşamı ve insanı kendi öznel gerçekliğinde yeniden yaratarak yazınsal bir kurgu içinde okuma sunmasında başat bir sorumluluk üstlenen kahramanlar; çocukların onları benimseyebileceğini, kendilerini onların yerine koyabileceğini unutmamalıdır. Çünkü çocuk edebiyatında okur, yazar tarafından çeşitli yollara başvurulmuş geliştirilen kahramanın duygu, düşünce ve eylemlerine öykünür. Kahramanın çocuk üzerinde yarattığı etki, çocuğun yapıtı okuma isteğini ve yeni okuma eylemlerini de belirler (Sever,

2015b). Kitaplardaki karakterlerin yorumları, değerlendirmeleri, açıklamaları, eleştirel bakışları çocuklara model oluşturarak onların düşünce becerilerinin gelişmesine katkıda bulunur (Aslan, 2013b).

Nitelikli çocuk edebiyatı ürünleri; çocuk-edebiyat-sanat etkileşimini sağlayan, çocukta sanat bilincinin oluşmasına katkıda bulunan birer uyaran olmalıdır. Bu ürünlerde yer alan sözcükler ya da çizgiler, sanatçıların usta ellerinden çıkar ve çocuğun yaşamında önemli bir araca dönüşür. Çocuk usta ellerden çıkan bu nitelikli kitaplarla buluştuğunda duygusuyla, düşüncesiyle insan gerçekliğini görür. Herhangi bir yaşam durumundaki olaylarla, duygularla kitap sayfalarında karşılaşır. Nitelikli kitaplarda çocuklara neler yapması ya da yapmaması söylenmemeli, bunların düşündürülmesi gerekmektedir. Çocuklar davranışlarının sonucu üzerinde düşündürülmeye özendirilmelidir. Çocukların özgürce düşünmelerine, düş kurmalarına ve kendilerini gerçekleştirmelerine olanak sağlamalıdır. Düşüncelerinin ve duyarlıklarının devinmesine yardımcı olmalıdır. İyi bir çocuk edebiyatı ürününün amacı, öğretici olmaktan çok çocukları insana özgü duyarlıklarda buluşturmak, düşünerek duyumsayarak karar verebilecek duyarlı bireyler yetiştirmek olmalıdır (Sever, 2015a).

İyi bir çocuk kitabı, çocukları daha önce gitmedikleri, belki de adını bile bilmedikleri yerlere götürür, yaşamadıkları zamanlar hakkında bilgi verir, yaşayabilecekleri ve mutlu olabilecekleri alanları genişletir, duygularını ve düşüncelerini harekete geçirir, kendi yaşamları ile başkalarının yaşamları arasında bağ kurmasını sağlar. Onların gerçek yaşam koşullarında yaşayabilecekleri heyecanları, zorlukları, bu zorluklarla baş etme yollarını, özdeşim kurma, yardım ederek iş birliği içinde bulunma gibi sosyal beceri davranışlarını geliştirir. Sosyal beceri davranışlarının yanında ruhsal davranışlarına da katkı bulunur. Başkalarına güven duyma, kendine güvenme, sevme-sevilme, başarma gibi (Gönen, 2014).

Aslan'a (2017) göre dil ve edebiyat öğretiminde nitelikli çocuk ve gençlik edebiyatı yapıtları önemli araç-gereçlerdendir. Bu süreçte öğretimin amaçlarına ulaşmasını sağlayan anahtar birer bileşen işlevi görürler. Kitaplar, çocukları kavramsal olarak da geliştirir. Onların öğrenme süreçlerine olumlu katkıda bulunur. Sever'in (2011) de dediği gibi insan kavramlarla düşünür. Düşünme ise öğrenilen bu kavramlar ve onları simgeleyen sözcükler sayesinde gerçekleşir. Dilimizde kullandığımız her sözcük, belleğimizde bir kavramı çağırıştırır. O zaman şöyle bir şey diyebiliriz: Ne kadar çok kavram bilirsek o kadar iyi düşünme gücüne sahip oluruz. İşte bu nedenle çocukların

küçük yaşlardan itibaren kavram öğrenmesi önemlidir, deniyor. Çocuk önce çevresinde gördüğü, algıladığı varlık ve nesneleri görsel özellikleriyle tanır sonra da bunların adlarını öğrenerek kavramsal gelişim sürecine katkı sağlar. Belleğindeki bu kavramsal süreci hızlandırmak ve zihnini bu anlamda genişletebilmek için çevresindeki görsel ve dilsel uyaranların sürekli yenilenmesi ve çeşitlenmesi gerekmektedir. Bu çeşitliliği sağlayacak en önemli uyaranlardan biri de elbette ki nitelikli çocuk edebiyatı kitaplarıdır.

Temizyürek'e (2014) göre çocuk edebiyatı, çocuğu geleceğe hazırlamak amacı taşımaktadır. Bu amaç ancak özveriyle ve bilinçli hazırlanmış, çocuğa uygun nitelikteki çocuk kitaplarıyla gerçekleştirilebilir. Bunu yaparken de çocuğun sosyal, duygusal ve zihinsel gelişimi desteklenmeli, onda kitap sevgisinin oluşması sağlanmalıdır. Çocuk kitapları hazırlanırken çocukların ilgi duydukları konular ve konuların anlatılışındaki tümce uzunluklarının, sözcük sayısının, soyut ve somut kavramların çocukların seviyesine uygun olup olmadığı dikkate alınmalıdır. Çocuklara insanlara ve çevresine karşı duyarlık kazandırmak, iyi ve güzel olanlara doğru yönlendirmek, estetik bir zevk oluşturmak, ana diline gereken önemi vermesini sağlayabilmek, ana dilini nasıl kullanacağını ve kullanması gerektiğini sezdirmek, çocuk edebiyatı ürünlerinin temel hedefleri arasında yer almalıdır. Bu hedefler gerçekleştirilirken de özelden genele yani ulusaldan evrensele bir yol takip edilmelidir. Çocuk edebiyatı ürünlerinde asla ideolojik bir bakış açısı olmamalıdır, çocuğun yaşamı, insanı ve dünyayı gerçekçi bir bakış açısıyla tanınması sağlanmalıdır. Kendi düşüncesinde, bakış açısında olmayan insanları dışlamadığı, ötekileştirmedeği saygıyı ve hoşgörüyü benimsediği bir anlayış kazandırılmaya çalışılmalıdır. Batıl inançlardan, insanları incitebilecek önyargılardan, her türlü düşüncesinin aşırılığından uzak durulması gerektiği verilmelidir.

Anderson'a (2013) göre çocuk edebiyatı yapıtları; çocukların düşlerini güçlendirir ve genişletir, bilişsel gelişimlerini uyarır, dünyaya ilişkin öğrenmelerini artırır, doğaya ilişkin yeni bilgiler edinmelerine katkıda bulunur.

Yazınsal nitelikli çocuk ve gençlik kitapları, değerler sisteminin ve düşüncelerinin doğru bir biçimde oluşmasına katkı sağlar. Çocuk edebiyatı ürünlerinin duyusal, duygusal ve düşünsel içerikli anlatımları, değerlerin önemini sezdiren iletileri yoluyla okurlarını duyarlık eğitiminden geçirmektedir. Bunu kitaplardaki karakterler aracılığıyla yapar. Bu nedenle çocukların buluştukları yazınsal kitapların ulusal değerler yanında evrensel değerleri de duyumsatması gerekmektedir. Çocuğun yaş ve gelişim düzeyine uygun yazınsal nitelikli çocuk kitapları, özellikle erken çocukluk döneminde çocukların bilişsel,

duyuşsal, kişilik ve toplumsal gelişimi açısından önemli bir yere sahiptir (Aslan, 2019, 2017, 2013b).

Dayıoğlu'na (2007) göre kitaplar; çocukların en yakın arkadaşı, sırdaşı, yaşamlarında takip edecekleri güvenli yol haritalarıdır. Çocuklar kitaplar aracılığıyla yaşadıkları toplumda karşılaşabilecekleri insanları tanıyabilir, tanıdıkça da onlarla uyum içinde yaşamının yollarını bulabilir. Kitaplardaki sorunlar ve bu sorunlara bulunan çözümlerle örülmüş kurgular sayesinde çocuklarda sorun saptama ve çözme bilinci oluşabilir. Kitaplar, yaşamı geniş çerçevede algılama ve değerlendirebilme becerisi kazandırır.

Sonuç olarak medya kültürünün giderek egemen olduğu bu dünyada çocuklar ve gençlerin okumaya yönelmesinin sağlanması gerekmektedir. Bunun için çocukların ilgilerini çeken, gereksinimlerine yanıt veren, onların yaşamlarından kopuk olmayan, kendilerini önemseyen, sorunlarını dile getirmeye çalışan çocuk edebiyatı ürünleriyle buluşturulması sağlanmalıdır. Çocuk kitapları, günümüz dünyasındaki çocukların yaşamdan zevk almasını, aydınlık bir geleceği umutla yürümesini, yaşam deneyimlerinin artmasını, kendini ve insanları tanımasını, sosyalleşmesini, kendi değer yargılarını ve toplumun değer yargılarını bilmesini, önyargılardan uzak sevginin, güzelliğin umudun, saygının, ışığında yolunu bulmasını sağlar.

Çocuk Edebiyatının Çocuğun Gelişim Sürecindeki Yeri ve Önemi

Çocuk edebiyatı yapıtları, çocuğun gelişimine pek çok yönden katkı sağlamaktadır. Çocuğun dilsel, bilişsel, kişilik, toplumsal (Norton, 1999; Akt. Sever, 2015a), duyuşsal, estetik (Soysal, Kanat 2018) ve mesleki gelişimi (Turhan ve Baş, 2019) çocuk edebiyatı yapıtlarıyla desteklenmektedir. Çocuk kitaplarındaki kahramanların yerine kendini koyan çocuk, kahramanın yaşadığı olaylardan ve bulduğu çözümlerden etkilenerek yani yazarın iletmek istediği iletileri sezerek kendine farkında olmadan çıkarımlarda bulunacaktır. Böylece kendini hem bilişsel hem de duyuşsal olarak geliştirerek kişiliğine katkıda bulunacaktır. Ayrıca toplumsal ve kültürel değerleri önemseyen, iletilerinde bunlara yer veren kitaplar sayesinde de içinde yaşadığı toplumun kurallarına uyum sağlamayı ve farklılıklarla yaşamayı öğrenecektir (Aslan, 2007a).

Çocuğun Bilişsel Gelişimi

Bilmeye ya da kavramaya dayalı bir özellik olarak da nitelendirilen “biliş” kavramı; algı, bellek (hafıza), usavurma (muhakeme etme), düşünme, kavrama yetenekleriyle ilişkilendirilmektedir. Aslan’a (2007a) göre bilişsel gelişim; çocuğun, zihinsel beceri ve yeteneklerinde sürece bağlı olarak oluşan değişikliklerdir.

Norton’a (1999) göre bir çocuğun, çocuk edebiyatı yapıtlarının sunduğu iletileri duyumsaması için görsel ve işitsel algısının gelişmesi, yapıtlardaki ilişkileri kavraması için de belleğin gelişmesi şarttır. Bu nedenle yazının önemli bir işlevi de bilişsel süreçlerin gelişimine katkı sağlamaktır. Çocuk edebiyatı yapıtları da çocuklara “gözlemleyebilme, karşılaştırabilme, sınıflandırabilme, uygulama yapabilme, eleştirebilme” olanakları yaratarak çocukların düşünme becerilerini geliştirerek düşünmeyle ilgili bazı temel işlemlerin ilerlemesine katkı sağlamaktadır (Akt.: Sever, 2015a).

Aslan’a (2007a) göre çocuk kitapları, çocuklara hem yaşadıkları yeri hem de başka yerleri tanıma olanağı sunar. Onların bu konuda farklı yer, durum ve olay konusunda bilgi ve deneyim elde edinmelerini sağlar. Nitelikli kitaplar sayesinde çocuklar, sanatçıların kitaplarında işlediği konular doğrultusunda kendi düşüncelerini oluşturmaya başlar, kitaptaki kahramanlar sayesinde farklı insan tiplerinin olduğunu duyumsar, o farklı insanlara saygı göstermesi gerektiğini fark eder, kendine ve başkalarına değer vermeyi, neyin doğru neyin yanlış olduğunu, yaşamda karşılaşılabilecek sorunlar olduğunu buna karşın da bu sorunlara çözümlerin olduğunu bilir. Böylece çocuklar kitaplar sayesinde bilişsel sürecin basamaklarını adım adım çıkar.

Sonuç olarak çocukların, nitelikli çocuk edebiyatı kitaplarıyla buluştuğunda düşünmeye, ilişki kurmaya, nedenlerle sonuca ulaşabilmeye, verilenlerden yola çıkarak asıl iletilmek isteneni bulmaya, olayları çözümleyip sentezleyebilmeye çalışması bilişsel gelişimine katkı sağlar. Bu bağlamda çocukların bilişsel süreçleri, buluşturulan kitaplara ilişkin yapılacak etkinliklerle geliştirilmelidir.

Çocuğun Dil Gelişimi

Dil, insanoğlunun yalnızca konuşabilmesine, düşündüğünü başkalarına iletebilmesine yarayan bir araç değildir. Dil; insanın gözüdür, beynidir, düşüncesi, ruhudur. Her dil, evreni, doğa olaylarını, duygu ve düşünceleri, insanlar arasındaki

ilişkileri kendince, kendine yeterli bir biçimde anlatır; açığa vurmaya çalışır (Aksan, 2011).

Dil, insanın duygu ve düşüncelerini anlatmasını, paylaşmasını sağlayan en etkili araçtır. Dil araştırmacıları; çocukların dil gelişiminde çevresel etkenlerin özellikle evde çeşitli dil çevreleriyle karşılaşmalarının etkili olduğu düşüncesindedir. Çocukların bir özne olarak çizgi ve renklerin yapılandırılmış simgelerini anlamlandırma, dil birimlerinin oluşturduğu anlam evrenini kavrama denemeleri dil gelişimlerine katkı sağlar. Çocukların dilsel becerileri kazanma süreçleri her çocukta aynı olsa da çocuğun içinde bulunduğu çevre, ortam ve etrafındaki kişilerin özellikleri dil gelişiminin niteliğini etkilemektedir. Çocuk doğduğu andan itibaren içinde yaşadığı çevreden anadilini öğrenmeye başlar. Çocukların zengin bir dil çevresinde yetişmesi, anadilinin inceliklerini bilmesi, farkına varabilmesi, sözcüklerin ve çizgilerin anlatım gücünü ve güzelliğini kullanabilmesi için okulöncesi dönemden itibaren nitelikli çocuk kitaplarıyla buluşması gerekmektedir (Sever, 2017, 2015a).

Baş'a (2010) göre bir dilin söz varlığı ne kadar genişse o dilin anlatım gücü de o kadar güçlüdür. Bu nedenle söz varlığı, o dilde konuşan ve yazan bireylerin anlatım gücünü de etkiler. Dilin söz varlığı ve söz varlığının alt dalları olan sözcük dağarcığı, o dildeki deyimler, atasözleri ve diğerleri, çocuk edebiyatı yapıtlarının oluşumunda etkilidir. Çocuk edebiyatı yapıtları da söz varlığının gelişiminde etkilidir. Dinleme ve okuma becerisi ise alıcı yöndeki söz varlığının etkisiyle oluşur ve gelişir, konuşma ve yazma becerileriyle de işlevlik kazanır. Bir çocuğun üretici söz varlığının gelişmesi isteniyorsa ona bir metnin ana düşüncesini söyletmek, bir masal ya da öykü anlattırmak, olay metnindeki bir kahramanı analiz ettirtmek, yaş düzeyine uygun deneme yazdırmak, yarıda bırakılmış bir olay metnini tamamlatmak, istediği türde yazılar yazdırmak gibi birçok uygulama yaptırılabilir. Çocuk edebiyatı yapıtlarıyla edinilen söz varlığı yani çocuğun bu yapıtlar sayesinde öğrendiği bir sözcüğün başka anlam özellikleri, o çocuğun çağrışım alanını zenginleştirir. Ayrıca anlatım becerilerini her zaman daha doğru ve etkili kullanmasını sağlar. Aytaş'a (2003) göre dil gelişiminde çocuklar kullandıkları dile ne kadar çok maruz bırakılırsa o kadar etkili olur. Dil öğrenme süreçleri de daha hızlı ilerler. Çünkü çocuklar duydukları dili öğrenirler. Çocukların dil gelişimini desteklemek için erken dönemlerden itibaren çocuk edebiyatı ürünleriyle buluşturulması gerekmektedir.

Çocukta dil gelişimi, dikkatle izlenmesi gereken bir süreçtir. Çünkü dünya, zihinde anadiline göre biçimlenir. Sosyalleşmenin simgesi ve yönlendiricisi konumunda olan dil, toplumun bireyleri arasındaki ilişkilerin sağlıklı bir şekilde sürdürülmesini sağlayan iletişimin de kaynağıdır. İnsanlar çevresine ana dilinin penceresinden bakar, ilk adlandırmalar ve tanımlamaları ana dili ile gerçekleştirir. Varlıkları, olayları, durumları anadilini bildiği kadar kavrar. Duygu ve düşüncelerin paylaşılmasında da çok yönlü ve vazgeçilmez bir öğedir. Küçük yaşlardan itibaren oluşturulacak anadili bilinci çocuğun düş gücünü artırır, sözcük dağarcığını zenginleştirir ayrıca konuştuğu dilin kurallarını pekiştirmesini sağlar (Temizyürek, 2007).

Çocuğun Duyuşsal (Duygusal) Gelişimi

Yazınsal nitelikteki çocuk kitapları, çocuğun duyuşsal yönden de gelişmesini sağlar. Çocukların duyguca eğitilmesine katkıda bulunur. Çocuk edebiyatı sanatçısı, kurguladığı olaylarla ve olayların akışında seçtiği sözcüklerle, yarattığı kahramanlarla duyguları en iyi anlatan ve betimleyen kişidir. Edebiyat sayesinde çocuklar, yaşadığı duyguların tek olmadığını, başka çocukların da aynı duyguları yaşayabileceğini, bir duygunun herkeste farklı yaşanabileceğini ve duyguları hangi durumlarda nasıl yaşaması gerektiğini duyumsar. Çocuk kitapları yaşamda her duygunun var olduğunu fark ettirmeye çalışır. Sevginin, hoşgörünün, acımanın, yardımlaşmanın güzelliğini sezdirirken saygısızlık, kıskançlık, nefret, öfke gibi olumsuz duygularla da nasıl baş etmeleri gerektiğinin ipuçlarını sunar (Aslan, 2007a). Bir insanın duyguca gelişmesi gerekmektedir. Çünkü duygularının ve kafasının gelişmediği insanların olduğu ortamda, kaba güç ortaya çıkar. Dostça, sevgiyle kurulan ilişkilerin yerini düşmanca duygular alır (Binyazar, 1983).

Nitelikli çocuk ve gençlik edebiyatının nitelikli yapıtlarının önemli bir işlevi de çocukları okudukları kitapta farklı duygu durumlarıyla buluşturup onların bu duyguları tanımasını, duyumsamasını sağlayarak duygu eğitiminden geçirip duyularını devindirerek duyarlık eğitiminden geçirmektir. Bu yapıtların çocuğun duyuşsal gelişimi açısından amacı, aracı dil olan sanat yoluyla kötülüğü, adaletsizliği, sevgisizliği, saygısızlığı, çıkarıcılığı gözler önüne sererek farkındalık yaratıp iyiliğin ve güzelliklerin olduğu, sevgi ve saygının duyumsandığı, daha katlanılabilen, daha güzel bir dünya yaratmaktır (Aslan, 2013a).

Sonuç olarak çocukların yazınsal metinlerle kurdukları iletişim onların duygu ve düşünce evrenlerini geliştirmelidir. Yüreği ve belleği gelişmeyen bireyler, yaşamın anlamını sevgide, iyilikte, güzellikte bulamaz. Onlar toplumun beraber yaşamak zorunda olduğu, kötülüğü içselleştirmiş, duygularının sesini duyamayan, şiddetin ve öfkenin kurbanı olmuş bireyler haline gelirler.

Çocuğun Kişilik Gelişimi

Kişilik gelişimi, kişinin geçirdiği değişim ve gelişim sürecidir. Kişinin kendi özelliklerini bilmesi, ona göre kendini geliştirmeye çalışması beklenir bu süreçte. Kişilik gelişim sürecinde bireyden karşılaştığı sorunlara uygun çözüm önerileri sunması, duygularını uygun biçimde ifade etmesi, yaşadığı topluma uyum sağlaması beklenir. Yalnız bu beklentilerin karşılanması için insanda düşünme, duyma ve hareket etme bilincinin olması gerekir. İşte bu bilincin oluşmasını destekleyen araçların başında edebiyat gelir. Özellikle çocuk edebiyatı gelir. Çünkü çocuk edebiyatı çocuklara, insan ilişkilerinin inceliklerini ve özelliklerini tanıtır, insanların farklı özelliklere sahip olabileceğini sezinletir, çocukların yaşadıkları alanları genişletir ve çocukları sayısız duygu, düşünce örnekleriyle buluşturur (Kavcar, 1994; Sever, 2015a).

Çocuk edebiyatı yapıtları; sanatın sanatçıya sunduğu dil, çizgi ve renk gibi sanatsal araçların kullanımıyla ortaya çıkar. Sanatçının bu araçlar ve olanakları kullanmasıyla farklı kişilik özelliklerinin tanınması, bu farklı kişilikteki insanların birbirleriyle ilişkisi, yaşadıkları sorunlar ve bu sorunları çözmek için izledikleri yollar çocuk edebiyatı yapıtlarında sezdirilerek çocuğa iletilir. Çocuklar bu tür kitapları okuyarak farklı kişilik özelliklerini, farklı ilişki ve sorunları, bu sorunları çözme biçimlerini sezer, böylece sorun çözme becerilerini geliştirebilirler. Ayrıca edebiyat yapıtlarının içinde bulunan olumlu ve olumsuz insan tiplerini yardımıyla çocuğun başkalarını ve kendini tanıması sağlanır. Bu durumda çocukların karakter gelişimine katkıda bulunur (Aslan, 2013a, 2013b). Edebiyat sayesinde insan kendine kim olduğunu, ne olduğunu, nasıl bir insan olduğunu sorar. Aldığı ipuçlarıyla ya da gerçekleri göstererek ya da sezdirerek bireylere bir ayna görevi yapar. İnsanın kendini tanımasını sağlar (Çotuksöken, 2003). Çocuklar, yazınsal değeri olan kitaplar sayesinde hem kendilerine benzeyen hem de benzemeyen, kendileriyle aynı sorun ve duyguları yaşayan ya da farklı sorun ve duyguları yaşayan, tepkileri kendi gibi olan ya da farklı olan bireyler tanır. Bu bireyleri kendiyle karşılaştırıp değerlendirmesini yapar. Bu sayede kendi duygu ve

tepkilerini daha rahat anlar. Bu karşılaştırmayla da kendi kişilik özelliklerini öğrenir (Aslan, 2007a).

Deneyim ve yaşantıları sınırlı olan çocukların toplumsal ve evrensel değerleri içselleştirebilmesi/zenginleştirebilmesi/genişletebilmesi ve bir davranış biçimine dönüştürebilmesi; başkalarının duygularına, düşüncelerine, yaşadıklarına ve yaşayışlarına duyarlı olabilmesi için erken yaştan itibaren nitelikli ve kendi yaş grubuna uygun çocuk edebiyatı yapıtlarıyla buluşturulması gerekir. Buluşturulan bireylerin, iyiyi ve olumluyu seçmesi; özerk benlik duygusunu geliştirmesi sağlanır (Aslan, 2016, 2013a,).

Günümüzde duygu ve düşünce boyutuyla dengeli, bir başka deyişle kişiliğinin gelişmiş olduğu bireyler sayesinde insan haklarına saygılı toplumlar elde edebiliriz. Duygu ve düşünce olarak bireylerin eğitilmediği, gelişmediği toplumlarda, insanların arasındaki ilişkileri belirleyen gücün kaynağı şiddettir. İnsanlar sorunlarını demokratik toplumun gereği olarak iletişim becerilerini kullanarak çözmeyi öğrenemez. İşte, insanların her durumda şiddeti çare görmemesi, düşünebilmesi, duyarlı olabilmesi için okulöncesi dönemden başlayarak çocuk kitaplarıyla buluşturulması gerekir. Bu buluşma sayesinde çocukların her yönden eğitilmesi sağlanabilir. Bu nedenle çocuk kitaplarında yer alan kahramanların nasıl olduğu, yaşadığı sorunları hangi yollarla çözdüğü çok önemlidir. Çocukların küçük yaşlardan itibaren karşılaştığı bu kitaplarda kahramanların ve yansıtılan iletilerin demokratik değerlere uygun olması, demokratik kültürün bir yaşam biçimi olarak benimsenmesi gerekmektedir. Kitapların bu konuda gereken duyarlılığın gözetilerek yazılması beklenmektedir. Tam tersi olduğunda yani çocuk kitaplarının, yetişkinlerin bakış açılarına göre yazıldığı, yalnızca onların benimsediği yaşamsal ilkelerin ve doğruların aktarıldığı bir araca dönüşmesi sonucunda çocukların; sorgulama özelliğini kazanamama ya da varsa bu özelliklerini zamanla kaybetme, iletilen doğrulara mutlak bağımlılık gösterme ve ileriki yaşamlarında demokratik kültürle yaşama sorunuyla karşılaşma olasılığı sürekli göz önünde bulundurulmalıdır (Sever, 2002).

Çocuğun Toplumsal Gelişimi

Toplumsallaşma herkesçe kabul gören değerlerin bireyler tarafından kazanılmasıdır. Edebiyat yapıtları da yaratıldığı toplumun kültürel ve toplumsal değerlerini yansıtır. Bu yapıtlar sayesinde çocuklar, kitaptaki kahramanlarla toplumun

benimsenen, karşı çıkılan değerlerini, inançlarını duyumsar. Bu değerler, okura o toplumun geliştirdiği, önemseydiği davranışlara ilişkin ipuçları sunar (Sever, 2015a).

Bireyler, içinde bulundukları çevrenin etkisiyle kişiliklerini oluştururlar. İlk toplumsal ilişkileri ailedir. Bunu okul ve bulundukları çevre izler. Özellikle anadili sayesinde bireyler toplumla daha uyumlu ilişkiler kurar. İnsanlar edebiyat sayesinde insanların toplumdaki rollerini anlamaya ve bunların farkında olmaya çalışır. Böylece öteki insanların farklı görüşte olduğunun bilincine varır. Toplumsal gelişme ise insanların toplumdaki rollerini anlamayı ve bunları fark etmeyi gerektirir. İnsanların dünyaya farklı açılardan bakabildiğini, farklı düşüncelerde olabildiğini anlamayı gerektirir. Bireylerin toplumsal anlamda gelişmesine ve bu gelişmenin gerektirdiklerini yapabilmesine çocuk edebiyatı ürünleri erken yaşlardan itibaren yardımcı olur (Aslan, 2007a).

Çocuğun Mesleki Gelişimi

Turhan ve Baş (2019), çocuk edebiyatının çocukların mesleki gelişimine kaynaklık etme işlevinin olduğunu, bu işlevin de çocuk edebiyatının çocuklara sağladığı faydalar aracılığıyla oluştuğunu söyler.

Galda ve Cullinan'a (2006: 5-6) göre çocuk edebiyatının çocukların kendi dünyalarını araştırmalarına ve anlamalarına fırsat vermesi, çocukların yakın ve uzak çevredeki yerler ve insanlar hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlaması, çocukların yaşadıkları hayatın ötesini hayal etmesine yardımcı olması, çocukların hayatlarını zenginleştirip onların ufkunu genişletmesi, çocukların kendi duygularını keşfetmelerine ve kişisel değerlerini biçimlendirmelerine aracı olması, çocukların diğer insanların edinmiş olduğu tecrübeleri kavramalarına destek olması, çocuklara gerçek hayatın bir örneğini yansıtması, çocukların hayallerini canlı tutması ve onlara neyin mümkün olduğuna yönelik görüş kazandırması mesleki gelişime de katkı sağladığını göstermektedir (Akt. Turhan ve Baş, 2019).

Bir başka deyişle bu niteliklere sahip çocuk edebiyatı yapıtları sayesinde çocuklara bildiği ve bilmediği gerçek hayat yaşantıları üzerinden, bildiği ya da bilmediği mesleklerin tanıtılabileceğini söyler. Aynı zamanda çocuk romanlarının, özdeşim ögesi olarak mesleki rol modeller sunabildiğini, bu doğrultuda mevcut mesleki arzuyu pekiştirmeyi ve yeni bir mesleki arzu oluşturmayı sağlayabildiğini dile getirir (Turhan ve Baş, 2019).

Okuma Alışkanlığı ve Kültürü Kazandırmada Aileye ve Okula Düşen Sorumluluklar

Çocuk edebiyatı, çocukların düşlerini, düşüncelerini, duygularını zenginleştirirken gelişim dönemlerine de olumlu yönde katkı sağlar. Onların okurken eğlenmelerini de önemser (Şirin, 2000). Çocukların okuma eylemini yaşamının temel bir gereksinimi olarak içselleştirmeleri, kitap sevgisi ve okuma kültürü kazanabilmeleri için erken çocukluk döneminden itibaren etkili bir uyarıcı olan çocuk kitaplarıyla tanışması gerekir (Sever, 2015a). Bu bağlamda en önemli sorumluluk aile bireylerine ve öğretmenlere düşmektedir. Karagül'e (2017) göre çocukların sanatçılarla buluşturulmasında anne babaların, öğretmenlerin ortak duyarlılık taşımaları gerekmektedir. Çocukları okuma eylemine yönlendiren sanatçı-öğrenci buluşmalarının son derece bilinçli ve seçici davranılarak nesnel ölçütler ışığında yapılması gerekmektedir. Ancak burada önemli olan, çocukların hangi yazarlarla ve hangi kitaplarla buluştuğudur. Çünkü her kitap çocuğa göre değildir. Çocukların duygu ve düşüncelerine seslenmeyen, düş evrenini devindirmeyen, bir ideolojiyi savunan, sorun çözümlerinde şiddeti kullanan, öğüt verme anlayışına dayanan, cinsiyet ayrımcılığı yapan kitaplar; çocukların ruhsal, bilişsel gelişimlerini olumsuz etkiler.

Çocuğun nitelikli çocuk edebiyatı yapıtlarıyla buluşmasında okuma kültürü ve okuma alışkanlığı edinmesinde ilk önce anne baba etkin rol oynamaktadır. Anne babaların çocuk edebiyatıyla ilgili yeterli bilgiye sahip olmaları, onların çocukları için yapacakları kitap seçimlerini etkilemektedir. Çocuklar erken yaşlardan itibaren nitelikli çocuk edebiyatı yapıtlarıyla buluşturulmalıdır. Bu buluşmaların nitelikli çocuk edebiyatı yapıtlarıyla gerçekleşmesi için de anne babanın bu konuda yeterli donanıma sahip olması gerekmektedir. Aytaş'a (2003) göre kimi aileler bu konuda biraz baskıcı olmaktadır. Kendi tercihleri doğrultusunda çocuklarının kitap okumalarını istemektedir. Bu durum da çocukların okuma ile ilgili farklı türleri bilmemesine, tekdüze bir biçimde ve işlevsel olmayan okuma yapmasına neden olmaktadır. Bu sonuçları yaşamamak adına okumayı geliştirici çalışmalarda, anlayışlarda tutarlılığın olması gerekmektedir.

Çocuk, çocuk edebiyat yapıtlarıyla erken çocukluk döneminden (0-2 yaş) başlayarak tanıştırılmalıdır. Okulöncesi (0-6 yaş) dönemde çocukları nitelikli çocuk kitaplarıyla tanıştırmak ailenin en önemli sorumluluğuyken ilköğretim döneminde bu sorumluluğa öğretmenler de katılmaktadır. Öğretmenler; çocuğun gelişim dönemlerine uygun sanatsal nitelikli, duymasına, düşünmesine olanak veren, dil ve anlam evrenine

uygun, kültür gelişimine, düş gücünün gelişmesine olanak sağlayan, ilgi ve gereksinmelerini ön planda tutan; okuma isteği uyandıracak, dil sevgisi ve bilinci oluşturacak, evrensel değerleri duyumsatacak ve bu değerlere karşı duyarlık oluşturacak çocuk edebiyatının nitelikli yapıtlarıyla buluşturmalıdır (Oğuzkan, 2010).

Yener'e (2017) göre sanatçı-öğrenci buluşmalarında öğretmenin farkındalığı yüksek olmalıdır. Çünkü öğrenci, öğretmenin aynasıdır. Sanatçıyı okula davet eden öğretmen, buluşma öncesinde sanatçının kitabını okumalıdır. Öğrencileriyle de kitap ve sanatçı hakkında konuşmalıdır. Öncesinde yapılan bu çalışmalar, buluşmanın amacına çok daha kapsamlı ulaşmasını sağlamaktadır. Sonuç olarak öğretmen, buluşma heyecanını öğrencilerine yansıtmışsa, sanatçının kitabını okuyup öğrencilere okutmuşsa, kitapla ilgili öncesinde etkinlik yapıp kitabı onlarla incelemişse bu buluşmalar daha etkili olmaktadır.

Öğretmen, hangi kitabı okutacağını ve nasıl bir etkinlik yapacağını belirlemelidir. Seçtiği kitabı ve yazarı mutlaka incelemelidir. Sonra yayıneviyle iletişim kurmalıdır. Düşüncelerini varsa etkinlik planlarını yayıneviyle paylaşmalıdır. Bunu yaparken hem yazarı korur hem de yazarın öğrenciyle nitelikli ve en yüksek duyguyla buluşmasını sağlar. Seçilen yazarın birden fazla kitabını okutarak etkinlik öncesinde çocukların yazarı daha büyük ilgiyle ve merakla beklemesini, hazırlık yapılmasını ve çocukların okumadan keyif almasını sağlayabilir (Soysal, 2016).

Çocuk Edebiyatı Sanatçılarının Özellikleri

Çocukların dilsel, zihinsel, ruhsal, toplumsal, mesleki gelişiminde büyük bir öneme sahip olan çocuk kitapları; nitelikli yazarların elinden çıktığı zaman amacına hizmet eden bir araç olacaktır. Bu nedenle çocuk kitabı yazarların, çizerlerin, karikatüristlerin mutlaka çocuklarla ilgili her ayrıntıyı bilmesi, bildiklerini de bilinçli uygulaması gerekir.

Şirin'e (2007) göre iki tür çocuk yazarı vardır. Hakiki çocuk yazarları, doğal ortamlarda nadiren kozalarını örebilen ipek böceklerine benzemektedir. Çocuklara yazmak için felsefe, pedagoji, çocuk gerçekliği ve çocuk bakışını bilmenin yetmeyeceğini, bunun daha ötesinin de gerekli olduğunu bilirler. İkinci tür çocuk yazarlarının durumu ise dış yardımla kozasını ören ipek böceklerine benzerler. Bir dil öğrenir gibi çocukluğu yeniden öğrenerek işlerler. Hakiki çocuk yazarı bunu, yalın ve içtenlikli bir dil kullanarak sağlayabilirken çocuk dilini öğrenerek yazan çocuk yazarları

pedagojik dili kullanmalarına karşın çocuk tarafından beğenilmeyebilir. Hakiki çocuk yazarı, en soyut temaları bile eserinde somutlaştırma, bilinç ile bilinç dışı, somut ile soyut arasında yüzleşebilme ve yalın yazma başarısı gösterirken; pedagojik dili kullanan yazar; tarif, tanım ve öğreticilik sınırında kalır. Kısaca, çocuğu ve çocukluğu, içeriği ve biçimi çocuk dili ile doğal, içten ve yalın biçimde gerçekleştirebilen yazar, çocuk edebiyatçısıdır.

Son yıllarda çıkan çocuk yayınlarında en göze çarpan özellik, çocuk bakışının yazarlarca yakalanmaya çalışılmasıdır. Yazarın kendi görüşlerini çocuğun ağzından vermekten kaçınması, doğrudan çocuğun dünyasından yola çıkması, çocuğun gerçeklerini, onun çevresini ve yaşamını kendi öznel değerlendirmesiyle alımlayan bakış açısından dile getirmeye çalışması dikkat çekmektedir (İpşiroğlu. 2008). Çocuk edebiyatı ürünlerinin yazarları, çocuğun dünyasını ve gerçekliğini iyi bilmeli, yaşama ilişkin öğrenmelerinin henüz başında olan çocukları çeşitli konularda örtük bir duyarlık eğitiminden geçirmeli, onların toplumsal yaşama duyarlı bireyler olarak katılmalarına katkıda bulunmalıdır (Aslan, 2019).

Çocuk edebiyatı yapıtlarının yazarları, edebiyatın evrensel ilkelerini temel alan, çocuğun gelişim özelliklerini yansıtan, onlara özgü duyarlılıkları kavrayan ortak dil yaratmalı ve bu ortaklığın sonucunda da çocuk edebiyatı etiğinin oluşmasına katkı sağlamalıdır. Çocuk edebiyatı etiğinin oluşması ve gelenekselleşmesi, çocuk edebiyatı sanatçılarının çocukların ruhsal dünyalarına daha duyarlı olmalarıyla sağlanabilir. Çocukların hangi yaşta hangi özelliği taşıdığı bilinmeli, onların ilgilerine, gereksinimlerine göre çocuk edebiyatı ürünleri oluşturulmalıdır. Çocuk, okuma eyleminde sanatçının ona kendini üstün görerek bakmadığını bilmeli ve sanatçıyla samimi bir iletişime girmelidir. Bunu sağlayacak olan da sanatçının duyarlılığıdır. Sanatçı; çocuk kitaplarında insanlara, hayvanlara değer vermeyi, onları sevmeyi, yaşamın güzelliğini fark edebilmeyi, çok seçenekli düşünebilmeyi, insanlara saygı duyabilmeyi, bilgeliği çocuğun anlayabileceği biçimde iletmeyi bilmelidir. Sanatçı yazdıklarına, çizdiklerine dikkat etmelidir. Bunların çocuğun anlam evreninden nasıl şekilleneceğini yani onları nasıl etkileyeceğini düşünmelidir. En önemlilerinden biri de çocuk kitabı yazarı, bir inancın, bir düşüncenin savunucusu olmamalıdır. Çocuk kitabı yazarı kendi doğrularını, düşüncelerini, inançlarını çocuklara aktaran biri değildir (Sever, 2015a, 2002).

Çocukların dünyası yetişkinlerden farklıdır. Bu nedenle iyi bir çocuk kitabı sanatçısı, çocuğun yaş düzeyini iyi bilir, çocuğun o düzeydeki dünyasını anlamaya çalışır.

Onların duygularını, düşüncelerini, mutluluklarını, sevgilerini, korkularını onların penceresinden bakarak yalınlıkla, içtenlikle anlaşılır biçimde dile getirir (İpşiroğlu, 1994).

Yazar, yapıtlarında evrensel değerleri ve insani duyarlılığı temel almalıdır. Bu nedenle belli bir politik anlayışta olmamalıdır. İdeolojisini ve dini inançlarını benimsetecek, onlarda bu düşünceler ve inançlar doğrultusunda eyleme yönelik duygular oluşturacak söylemlerde bulunmamalıdır. Yazar, çocuğun toplumda bağımsız bir kişilik oluşturmaya ket vuracak, davranışlarının nasıl olması gerektiğini öğretecek, ahlaksal öğütler veren kitaplar yazmamalıdır (Aslan, 2017).

Yazar, nitelikli çocuk edebiyatı içerisinde yer alabilecek yapıtlar ortaya çıkarmak istiyorsa bazı şeylere dikkat etmelidir. Yazar bu yapıtlarda çocukların hem ruhsal hem de fiziksel özelliklerini iyi bilmeli ve bu gelişim süreçlerini desteklemelidir. Çocukların gelişim özelliklerine göre somut ve soyut kavramlar öğrenmesine katkı sağlamalıdır. Anadil bilinci oluşturmali, bu konuda duyarlılık göstermesini sağlamalıdır. Çocukların kendilerini ve yaşadıkları toplumu her yönden tanımasına yardımcı olmalıdır. Yaşadığı toplum değer yargılarını bilmesine destek vermelidir. Yazar, çocukları önemseydiğini onlara hissettirmelidir. Yazarın seçtiği konular, çocukların ilgilerine, gereksinimlerine, beklentilerine, meraklarına, yaş düzeylerine uygun olmalıdır. Ayrıca doğrudan öğretmek, bilgi vermek amacından uzaklaşmalıdır. Bu sorumluluklar, okulöncesi dönemdeki çocuklar için yazılan kitaplarda çizerlere yüklenmektedir. Çünkü kitapların önemli bir bölümü görsel öğelerden oluşmaktadır. Bu dönemdeki çocukların yaş düzeyinin özelliği nedeniyle de aynı duyarlılığı, özeni çizerler de göstermelidir (Temizyürek, 2014).

Sonuç olarak çocuk edebiyatı sanatçıları, kitaplarında yapılması gerekenleri sıralamaktan, onlara kurallar koyan yargılardan uzak durmalıdır. Çocukların merak duygusunu harekete geçirmelidir. Onların yaş düzeyinin özelliklerini iyi bilmeli ona göre de çocuklara yaşam durum örnekleri sunmalıdır. Çocuk edebiyatı sanatçısı doğrudan metnin iletisini vermemelidir. Yazınsal nitelikli ipuçlarıyla çocuğu metnin anlam evrenine katmalıdır. Yazınsal kurgu içinde sunulan ipuçlarıyla anlam evrenine almayı başardığı çocuğa, sanatçı duyarlılığını sezdirmeye ve kitapları sevdirmeye çalışmalıdır. Çocuklar adına yazma sorumluluğu üstlenen sanatçıların, çocuğun dünyasına ulaşması için onun gözüyle dünyaya onun anlayışıyla olaylara bakması gerekmektedir. Bu anlayışta önemli olan çocuk gerçekliğini sanatçı duyarlılığı taşıyarak vermesidir. Çünkü iyi bir çocuk edebiyatı sanatçısı, çocuk gerçekliğini çok iyi bilmelidir.

Sanatçı- Okur Buluşmaları

Okuma alışkanlığının kazandırılması ve okuma kültürünün oluşturulması süreç gerektirmektedir. Bu süreçte en önemli etken sürekliliktir. Okuma alışkanlığının bireylerin dilsel, bilişsel, kişilik, toplumsal ve duyuşsal gelişimlerini desteklediği yadsınamaz. Bu alışkanlığın kazanılmasına katkıda bulunacak pek çok etken vardır. Bireylerin okuma alışkanlığını edinebilmesi için erken çocukluk dönemlerinden başlayarak çocuk edebiyatı yapıtlarıyla buluşturulması gerekmektedir. Çünkü çocuk edebiyatı yapıtları sorgulayan, araştıran, eleştirel ve yapıcı düşünen bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Aslan'a (2019) göre çocuk edebiyatı; duyuşsal, duygusal ve düşünsel içerikli anlatımları, değerleri sezdirenen iletileri yoluyla okurlarının duyarlık kazanmasını sağlamaktadır. Bu yapıtlar yoluyla çocuklar hem kültürel hem toplumsal hem de bireysel gelişimlerini tamamlayabilirler. İnsan ve yaşam gerçekliğiyle buluşup gerçek yaşama hazırlanırlar.

Çocukların çocuk edebiyatı yapıtlarıyla buluşturulması ve bu yapıtları severek okuması için ilk başta aileye sonra da okula büyük sorumluluklar düşmektedir. Çocuklar ilk önce ailelerinin ilgi ve çabalarıyla okuma alışkanlığını kazanabilirler. Çünkü onları ilk kez kitapla yüz yüze getirecek olan aileleridir. Evde okuyan anne ve babayı rol model alan çocuklar, okumayı doğal bir süreçte gerçekleştirebilirler. Evde temelleri atılan okuma alışkanlığı, okul ortamında daha da pekiştirilmelidir. Okulda ise bu sorumluluğu en çok öğretmenler almaktadır. Öğretmenler çocukları, nitelikli çocuk edebiyatı yapıtlarıyla buluşturup onların okumaya merakını artırmalıdır. Onların ilgilerini çekecek, onları meraklandıracak yapıtları içselleştirmeleri için farklı etkinlikler yapmalıdırlar. Okulun ve öğretmenlerin yapabileceği etkinliklerden biri de sanatçı-okur buluşmalarını gerçekleştirmektir.

Günümüzde çocuk okurların, sevdikleri kitapların yazarlarıyla buluştuğu ortamlardan biri sanatçıların sosyal medya hesaplarıdır. Çocuk okurlar yazarları facebook, instagram, twitter, linkedin, youtube vb. sosyal medya hesapları üzerinden izlemekte, yazarların nerede, neler yaptıklarına, neler yazdıklarına ilişkin bilgileri bu hesaplar üzerinden öğrenebilmektedir. Sosyal medya hesapları sayesinde okurlar ayrıca istedikleri yazarlarla yazışabilmekte, duygularını, düşüncelerini onlarla paylaşabilmekte, merak ettikleri konuları yazara sorabilmektedirler. Sanatçılar da sosyal medya hesaplarını, çoğunlukla okurlarıyla doğrudan ya da dolaylı olarak iletişim kurmak için kullanmaktadırlar. Pek çok sanatçı bu hesaplarından okurlarını çeşitli konularda

bilgilendirmektedir. Sanatçılar sosyal medya hesaplarında yeni çıkacak kitaplarının bilgisini, okurların kitaplarıyla ilgili yaptığı yorumları, gerçekleştirdikleri buluşmaların ve okurlarının fotoğraflarını, katıldıkları fuarların yerini ve tarihlerini, atölye çalışmalarını, kitaplarıyla ilgili yapılan bireysel etkinliklerin fotoğraflarını paylaşmaktadır. Aşağıda sanatçıların sosyal medya hesaplarından doğrudan alınan paylaşımlarından örnekler sunulmuştur:

Nehir Yazar, Pelin Güneş, Berfin Sıla Kepez, Pelin Osman 29 Eylül tarihinde gerçekleştirecekleri etkinliği paylaşmışlardır.
<https://www.instagram.com/nehiryarar/?hl=tr>

Sevim Ak, katılacağı kitap fuarının bilgisini paylaşmıştır.
<https://www.instagram.com/sevimak58/?hl=tr>

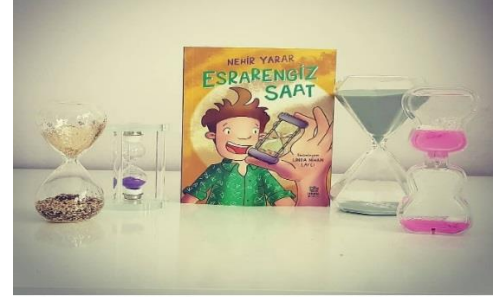
Aytül Akal, okurlarından gelen fotoğrafı ve onların kitaplarıyla ilgili yaptığı yorumları paylaşmıştır.
<https://www.instagram.com/aytulakal/?hl=tr>

Almila Aydın, yeni çıkacak kitabının heyecanını okurlarıyla paylaşmıştır.
<https://www.instagram.com/almilaaydin/?hl=tr>

Nehir Yazar, kitabıyla ilgili yapacağı etkinliği okurlarıyla paylaşmıştır.
<https://www.instagram.com/nehiryazar/?hl=tr>

nehiyarar #Repost ~~...~~
 Esrarengiz Saat #nehiryazar #ithakicocuk #okudumbittit #okuyucuyorumu 📖 Herkese keyifli haftasonu dilerim Bugün @ithakicocuk kitapları çıkan ve çok merak ederek aldığım "Esrarengiz Saat"ın yorumuyla karşınızdayım 📖 "Babası dünyayı gezmek için yolculuğa çıkan Ayaz'ın bütün hayatı değişmişti. Annesi ve iki kardeşiyle birlikte her şeyi geride bırakmış, büyükannesiyle büyükbabasının apartmanındaki boş daireye taşınmışlardı. Eski sakinlerinin yaşadığı evde yaşamak yeni bir dünya oluyordu. Ayaz'ın...

Nehir Yazar, kitabıyla ilgili okurlarından gelen yorumu paylaşmıştır.
<https://www.instagram.com/nehiryazar/?hl=tr>

172 beğenme
 maviselyener Güne ne güzel başladık. Kitaplar, çocuklar, gülücükler...

Mavisel Yener, kitap fuarında okurlarıyla buluşma anlarını paylaşmıştır.
<https://www.instagram.com/maviselyener/?hl=tr>

Feyza Hepçilingirler, okurlarıyla gerçekleştirilecek olan etkinliğinin bilgisini paylaşmıştır.
<https://www.tr-tr.facebook.com/feyza.hepcilingirler>

Berfin Sıla Kepez, Ankara'daki bir okulda gerçekleştirdiği buluşmadaki ortamı ve okurlarının kitapla ilgili etkinliğini paylaşmıştır.
<https://www.instagram.com/berfinsilakepez/>

139 beğenme
maviselyener Biz bugün yaratıcı okuma/yazma kitabım "Eğlenceli Şeyler Atölyesi" ile eğlendik, konuştuk, yazdık, sorguladık...

maviselyener #Repost From @bahcesehir_sakarya (@save.repost) Dünya Çocuk Kitapları haftasında yazar Mavisel Yener ile kitaplar üzerine harika bir söyleşi gerçekleştirdik. #Dunyacocukitalarihaftasi

Mavisel Yener, Ankara ve Sakarya'daki okullarda okuyucularıyla buluştuğu anı paylaşmıştır.
<https://www.instagram.com/maviselyener/?hl=tr>

Sonuç olarak, okurlar sanatçılarla farklı ortamlarda ve farklı etkinliklerde buluşma ve konuşma olanağı bulmaktadır. Kitap fuarları, atölye çalışmaları, belediyelerin düzenlediği etkinlikler, sosyal medya hesapları ve okullardaki buluşmalar; okurları sevdikleri kitapların yazarlarıyla bir araya getirmektedir.

Çocukların sanatçılarla buluştukları en önemli alanlardan biri de okullarda gerçekleştirilen sanatçı-okur buluşmalarıdır. Bu buluşmalar çocukların okuma alışkanlığına katkı sağlamaktadır. Çocuklar buluştukları yazarlarla iletişim kurup onların kitaplarıyla ilgili konuşabilmektedir. Onların diğer kitaplarıyla ilgili bilgi alıp merak etmektedir. Okuma isteği duymaktadır. Bu nedenle okullarda gerçekleştirilen sanatçı-çocuk buluşmaları, çocukların okumaya katkısı yönünden önemli bir etkinliktir.

Sanatçı Buluşmalarının Çocukların Okuma Eylemine Yönelmesinde ve Okuma Kültürü Kazanmasındaki Yeri ve Önemi

Okuma ve yazma becerisi sürekli kullanılmadıkça, okuma alışkanlığıyla beslenmedikçe kişi “okumasız okur yazar” durumuna düşecektir eninde sonunda. Okumasız okur yazar, sağlıklı anadil öğreniminden geçmemiş, dahası okuma yazma becerisi üzerine bir okuma alışkanlığı temellendirememiş kişinin er ya da geç alacağı addır. Okuma ve yazma becerisini sürekli kullanmayan bu okumasız okur yazarlar ile okumayla hiç tanışmamış, okuma öğretiminden geçmemiş kişiler arasında öyle büyük bir ayırım yoktur (Özdemir, 2017). Bu nedenle çocuklarda okuma alışkanlığının kazandırılması, kazandırılan bu alışkanlığın da devam ettirilmesi kısaca okumasız okur yazar yetiştirilmemesi sağlanmalıdır. Eğitim-öğretim ortamında yapılacak her etkinliğin bu amaç doğrultusunda, bilinçli bir biçimde planlanması gerekmektedir. Bu bağlamda yapılabilecek etkinliklerden biri çocukları, okudukları kitapların sanatçılarıyla buluşturmadır. Okuduğu kitabın sanatçısıyla tanışan çocuğun okuma eylemine yönelmesi, okuma kültürünü devam ettirmesi sağlanabilir.

Sever’e (2017) göre de dilin ve çizginin olanaklarıyla çocukla iletişim kurma becerisi edinmiş, yaratıcı öznelerin, sanatçıların öğrencilerle buluşması; çocukların sanata ve sanatçıya yönelik kalıcı yaşantılar edinmesi için çok önemli bir etkileşim ortamı yaratır. Bu buluşmaların çocuğun yaşama, insana, doğaya ilişkin duyarlıklarını besleyebilmesi için kitapla da desteklenmesi gerekmektedir. Sanatçı-çocuk buluşmaları; çocuğun edebiyat metinleriyle etkileşime girmesi için bir uyaran oluyorsa; bu buluşma doğal olarak çocuğun okuma eyleminde kendi duyuşsal ve bilişsel birikimini kullanmasına, duygu ve düşünce evrenine yeni yaşantılar katmasına da olanak sağlayacaktır. Buluşmalarda sanatçıların çocuklarla söyleşmeleri; onlara çeşitli sorular yöneltmeleri, verilen yanıtları

anlamaya, değerlendirmeye dayalı çabaları onların anlama ve anlatma becerilerinin gelişimi için doğal ortamlar yaratır.

Neydim'e (2005) göre yetişkinler, okudukları kitabın yazarına da dikkat ederler ancak çocuklar genellikle bunu yapmazlar. Okudukları kitabı, yazarın kitabı olarak okumazlar. Bu nedenle de bir yazarın birden fazla kitabını okuyup o kitaptaki metinler arasında bir ilgi kurup sonuç çıkarmaya çalışmazlar. Çocuklar kitabı, kitap onlara keyif verdiği sürece okurlar. Kitabı da kendi çağrışımlarına göre okurlar. Metnin bütününe değerlendirmeye yönelik bir okumaları yoktur.

Çocuklarda okudukları kitabın yazarını bilme bilinci oluşturabilmek için onların dünyalarında yazarların yer etmesi gerekmektedir. Çocuklar okudukları kitabın yazarıyla söyleşide bulunabilmeli, onu tanıyabilmeli, ona sorular sorup kitabı hakkında bilgi alabilmeli ki kitabın oluşum aşamasındaki asıl kişinin yazar olduğunun farkına varabilmelidir.

Öğretmenin ve ailenin bilinçli yönlendirmesi ve seçimiyle çocukların nitelikli yapıtlarla buluşturulması sağlanmalıdır. Nitelikli çocuk edebiyatı yapıtını severek okuyan çocukla yapılacak etkinlikler, çocuğun kitabı içselleştirmesini kolaylaştıracaktır. Bu konuda Dilidüzgün (2008, 2004b) şöyle der: Öncelikle okurun metni benimsemesini, içselleştirmesini sağlamalıyız. Okuru metnin içine çekebilmeli, metne katılımını sağlayabilmeliyiz. Bunun için de okurun içinde bulunduğu her süreçte, kendi deneyimlerini, yorumlarını katabildiği, yaratıcı çalışmalar yapılmak zorundadır. Çocuklara kitabı okutup okul ortamında bu kitabı tartışma konusu yapmak, doğru ya da yanlış olsun her öğrencinin görüşlerini ve yargılarını almak çocuk- kitap etkileşiminin ilk adımı olacaktır. Ve bu etkileşimin içine yazarın da dahil olması çocuğun okumaya ilgisini daha da artıracaktır.

Soysal'a (2016) göre sanatçı-öğrenci buluşmalarında sanatçının çocuklar karşısında plansız konuşma yapması, ağırlıklı ya da sadece çocukluk anılarını paylaşması, kitabı neden yazdığını uzun uzun anlatması; çocukların onu dinlememesine, ilgilerinin dağılmasına neden olur. Bu buluşmalarda önemli olanlarından biri, etkinlik süresince sanatçı kadar öğrencinin de konuşabilmesidir. Onları dikkate alarak etkinlik süresince değer verildiğini, düşünüldüğünün duyumsatılması gerekir. Ural'a (2016) göre sanatçı-öğrenci buluşmalarında sanatçıların da hazırlığı önemlidir. Buluşmalardaki kişiler o sanatçının kitabını ya okumuştur ya da okuyacaktır. Bunun için her sanatçının dünya görüşüne ve çocuğa bakışına göre değişiklik yapabileceği bir draması, uygulaması ya da

çocukların merakını artıracak bir ön çalışması olmalıdır. Çünkü bu çalışmalar çocukların okumasına katkı sağlayabilir. Yener'e (2007) göre de buluşma sırasında çocuk okurla yazarın birlik olup metin üzerinde düşünmesi, tanımlar yapması, yaratıcı çözümler sunması, merak etmesi, düş kurması, gözlem yapması, araştırması, metni canlandırması, metni yeniden kurgulaması gerçekleştirilebilir. Yapılan bu etkinlikler, çocuğun belleğinde unutamayacağı anılar olarak kalacaktır. Bu nedenle sanatçı-öğrenci buluşmaları çocuğun okuma kültürü kazanma sürecinde önemlidir.

Yıllar önce büyük bir özel okulda, epeyce kalabalık bir salondaydım. Altıncı sınıflarla, “Okuyacağınız kitapları nasıl seçiyorsunuz?” sorusunu tartışıyorduk. Söz verdiğim bir çocuk kendinden emin bir tavırla, “Yazarlara soruyorum ben, ona göre seçiyorum okuyacağım kitapları.” dedi. Öğrencinin verdiği bu yanıt aslında sanatçı buluşmalarının ne kadar önemli olduğunu gösteriyor. Çocuklar yazarlara öyle çok güveniyor ki okuyacağı kitapları seçerken onların önerilerine öncelik veriyor. Bazı etkinliklerde öğrencilere, “Ben buraya yalnızca sizin kafanızı karıştırmaya geldim.” diyorum. Onlara bir şeyler öğretmek benim haddim değil. Ama umut ederim ki, birkaçının bile, o güne kadar düşündüğünden farklı bir şeyler olabileceğine dair kafası karışsın, yeni sorular edinsin! Bu muhteşem olur (Soysal, 2016: 10-13).

Sanatçıların buluştukları öğrencilerde iz bırakmak amaçları varsa bu buluşmalar sayesinde çocukların çok farklı düşünmelerini sağlayabilir, bakış açılarını değiştirebilirler. Bu etkilerin yaşanabilmesi için yenilikleri izleyen, kitapların nitelikli olup olmadığını anlayabilen, edebiyat keyfini yaşamın her alanında nasıl örnekleyebileceğini önemseyerek öneriler yapabilen öğretmenlere gereksinim vardır. Böyle öğretmenler sayesinde sanatçı-öğrenci buluşmalarının yaratacağı etki artacaktır ve uzun soluklu olacaktır (Soysal, 2016).

Sonuç olarak demokratik kültür ortamı oluşturabilmemiz için duygu ve düşünce dünyası gelişmiş nesillere ihtiyacımız vardır. Bu nesiller de okuyabilen, okuma kültürü kazanmış bireyler sayesinde oluşmaktadır. Çocuk edebiyatı yapıtları; düşünebilen, tartışabilen, özgün düşünceler üretebilen, duyguları gelişmiş bireyler yetiştirilmesinde önemli bir araçtır. Bu yapıtlar sayesinde çocukların bilişsel, dilsel, kişilik, toplumsal, duyuşsal, estetik ve mesleki gelişimleri desteklenmektedir. Çocuk edebiyatının bu katkılarından yararlanmak için aileye, okula ve bu yapıtların sanatçılarına önemli sorumluluklar düşmektedir. Ortak amaç doğrultusunda erken dönemlerden itibaren çocukların aile ve okul iş birliği içerisinde nitelikli yapıtlarla buluşturulması gerekmektedir. Artık salt yapıtlarla buluşturmak yetmemektedir. Okunan bu kitapların içselleştirilmesi, yorumlanabilmesi, sorgulanabilmesi için de uğraşlar verilmelidir.

BÖLÜM 3

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, veri toplanma süreci, verilerin çözümlemesi, araştırmanın geçerlik ve güvenirlik çalışmaları, araştırma ortamı ve araştırmacının rolü ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

Araştırma Modeli

Okullarda gerçekleştirilen sanatçı-öğrenci buluşmalarının çocukların okuma kültürlerine ve alışkanlıklarına katkılarını öğrencilerin görüşlerinden hareketle ortaya çıkarmayı amaçlayan bu araştırma, nitel bir araştırmadır. Nitel araştırma, pek çok alanda özellikle eğitim ve sosyal bilimler alanında insanların ve toplumların davranışlarını ayrıntılı incelemek adına kullanılan bir araştırma modelidir. Nitel araştırma, birtakım olayların dayandığı neden ya da bu nedenlerin yol açtığı sonuçların ve olayların kendi doğal ortamlarında hem gerçekçi hem de bütüncül yaklaşımla ele alınarak incelenme sürecinin izlendiği bir araştırma modelidir. Nitel araştırma modelinde derinlemesine veri toplamak için yöntemlerin çeşitlilik göstermesi önemlidir. Gözlem ya da görüşme yapılması, doküman incelenmesi gibi (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bir başka söylemle nitel araştırmada, araştırılanın bağlı olduğu çevre içerisinde anlaşılmayı ve yorumlanmayı ön plana çıkarmak vardır (Yıldırım, 1999). Nitel araştırmada bireylerin, toplumların, grupların, örgütlerin günlük yaşamlarını ortaya koyabilmek için onlarla ya da o alanlarla yoğun, çok yönlü ve uzun bir zaman süreci içinde etkileşimde bulunmak gerekir (Miles ve Huberman, 2015).

Bu araştırma, sanatçı buluşmalarının okuma alışkanlığına katkıları konusundaki öğrenci görüşlerinin alınmasını amaçlar. Araştırmanın amacına ulaşması için katılımcıların görüşlerinin doğru bir biçimde ortaya çıkarılması, paylaştıkları deneyimlerin derinlemesine anlaşılıp yorumlanmaya çalışılması gerekmektedir. Bunun için bu çalışmada, tek desenli durum çalışması kullanılmıştır. Merriam'a (2013) göre durum çalışması, sınırlı bir sistemin derinlemesine betimlenmesi ve incelenmesi olarak

tanımlamaktadır. Creswell'e (2007) göre durum çalışması; araştırmacının zaman içerisinde sınırlandırılmış bir veya birkaç durumu çoklu kaynakları içeren veri toplama araçları (gözlemler, görüşmeler, görsel-işitseller, dokümanlar, raporlar) ile derinlemesine incelediği, durumların ve duruma bağlı temaların tanımlandığı nitel bir araştırma yaklaşımıdır. Bu desen çalışmasıyla yapılan araştırmadaki katılımcıların deneyimlerinin kendi dünyalarındaki anlamları, bu süreçteki algıları anlaşılmaya çalışılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Ankara ilindeki Milli Eğitim Bakanlığına bağlı özel bir okulun 2018-2019 eğitim öğretim yılında öğrenim gören 5. sınıf öğrencileri (n=52) oluşturmaktadır.

Bu araştırma nitel bir araştırma olduğu için istatistiksel hesaplamalara dayalı bir çalışma grubu belirlenmeye çalışılmamış ve sayısallaştırma kaygısı güdülmemiştir. Araştırmanın amacını en iyi biçimde ortaya koyacak, durumun boyutlarını gözler önüne serecek amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi seçilmiştir. Yıldırım ve Şimşek'e (2016) göre ölçüt örneklemenin amacı, önceden belirlenen ölçütleri karşılayan tüm durumların çalışılmasıdır. Araştırmanın çalışma grubu, belirlenen ölçütleri karşıladığı için 5. sınıf öğrencilerinden oluşturulmuştur. Nitel araştırmalarda örneklem sayısının belirlenmesi, çalışmaya ve elde edilen verilerin yeterlilik düzeyine bağlıdır. Elde edilen verilerin dışında yeni verilerin elde edilmeyeceği ya da verilerin tekrarlanarak doyuma ulaştığı belirlendiğinde veri toplama süreci sona erer (Merriam, 2013). Çalışma grubunda yer alacak kişi sayısının belirlenmesinde kategorilerin “doyum noktasına” ulaşması temel alınmıştır. Çünkü nitel araştırmada örneklem seçiminde önemli olan nicelik değil, niteliktir.

Araştırmanın MEB'e bağlı özel bir okulda yapılmasının nedenleri şunlardır:

- Araştırmacının bu okulda çalışıyor olması ve dolayısıyla görüşme yapılacak öğrencilere kolay ulaşabilmesi,
- Araştırmacının uzun yıllardır bu okuldaki sanatçı-öğrenci buluşmalarını planlayan olması ve bu nedenle buluşmaların ayrıntılarını bilmesi,
- Görüşmeler için öğretmen ve yöneticilerden alınacak izinlerin kolay olması,
- Öğrencilerin bildiği ve rahat ettiği ortamlarda görüşmelerin yapılması,
- Bu okuldaki öğrencilerin birden fazla sanatçıyla buluşmuş olması.

Araştırmanın çalışma grubunu yalnızca 5. sınıf öğrencilerinin oluşturmasının nedenleri ise şunlardır:

- Sanatçılarla en çok buluşturulmuş; dolayısıyla bu süreci en çok bu öğrencilerin deneyimlemiş olması,
- Okuldaki 6. sınıf öğrencilerinin 5. sınıf öğrencilerine göre daha az sayıda sanatçıyla buluşmuş; 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin ise LGS'ye hazırlanmaları nedeniyle bu tür etkinlikleri çok fazla deneyimlememiş olması,
- Kitap okuma konusunda 5. sınıf öğrencilerinin daha yakından izlenmesi,
- 5. sınıfların her ay bir kitap okumaları ve bu kitapla ilgili etkinliğin yapılıyor olması.

Görüşmeler 52 öğrenciyle gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin sayılarına, sınıf seviyelerine, cinsiyetlerine ve buluştukları sanatçı sayısına ilişkin bilgiler Tablo 1'de sunulmuştur:

Tablo 1

Görüşmeye Katılan Öğrencilerin Sayılarına ve Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Sınıf	Kız	Erkek	Toplam
5	31	21	52

Veri Toplama Araçları

Nitel araştırma yaklaşımına dayanan bu çalışmanın temel veri kaynağını, öğrencilerin görüşme sorularına verdiği yanıtlar oluşturmaktadır. Verilerin toplanması için ilk olarak görüşme yöntemi kullanılmasına karar verilmiştir. Ancak ön uygulama çalışması sonrasında odak grup görüşmesi yapılmıştır. Veri toplama tekniği olarak ise “yarı yapılandırılmış görüşme” tekniği kullanılmıştır. Yöntem olarak görüşmenin kullanılmasının nedeni, bu yöntemin iletişim yoluyla veri toplama olanağı sunmasıdır. Bu yöntem sayesinde bireyler duygularını, düşüncelerini, deneyim ve yorumlarını konuşarak ortaya çıkarmaktadır. Veri toplama tekniği olarak “yarı yapılandırılmış görüşme” nin kullanılmasının nedenleri ise bu yöntemin araştırmanın amacına ulaşmak için gerekli tüm soruları kapsayabilmesi, görüşme sorularının gereksinim duyulursa başka sorularla desteklenebilmesi, görüşmelerin kesin çizgilerle değil de sohbet biçiminde ilerleyebilmesi, araştırmacının görüşme sırasında ortama ve kişilere göre sorularının

sırasında ya da tümce yapısında değişikliğe gidebilmesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinde görüşme sırasında görüşmeci, formdaki kimi soruların yanıtını başka sorunun içinde verdiyse araştırmacı bu soruları sormayabilir. Bu durum da bu tekniğin hem standartlık hem de esneklik sağlaması açısından kullanımını kolaylaştırır (Türnüklü, 2000). Yarı yapılandırılmış görüşmeler; katılımcının kendi düşünceleriyle algıladıkları dünyayı anlatmasını sağlar. Katılımcıların görüşlerine ulaşmak için sorular genellikle açık uçlu bir şekilde olmalıdır (Merriam, 2013).

Görüşmenin yapıldığı kişilerden verilerin toplanması için öncelikle görüşme sorularının yer aldığı görüşme formunun hazırlanması gerekmektedir. Görüşmeden önce bu sorular ana çizgileriyle hazırlanır. Görüşme sırasında da gereksinim duyulduğunda alt sorularla görüşmecinin yanıtlarını ayrıntılandırması istenebilir. Böylece deneyimlerin derinlemesine paylaşılması sağlanır (Karasar, 2009). Görüşme formu, araştırmacı tarafından önceden sormayı planladığı sorularla hazırlanır. Görüşmenin akışına göre farklı alt ya da yan sorular, görüşmecinin verdiği yanıtların ayrıntılı, açık ve anlaşılır olmasını sağlamak için eklenebilir (Türnüklü, 2000).

Bu araştırmada öğrencilerle yapılan görüşmeler, yarı yapılandırılmış “Öğrenci Görüşme Formu” (EK 1) üzerinden gerçekleştirilmiştir. Görüşme formunda yer alan sorular amaca uygun olarak hazırlanmıştır. Görüşme formundaki sorular, öğrencileri konuya ısındırmak, onların rahatlamalarını sağlamak için hazırlanan sorularla başlamaktadır.

Tez danışmanının önderliğinde araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme soruları, dört alan uzmanının görüşüne sunulmuştur. Görüşme soruları için uzman görüşüne başvurulmuş kişiler, çeşitli üniversitelerde Türkçe Eğitimi alanında yetkin bir şekilde görev yapmakta olan doktor, doktor öğretim üyesi, doçent unvanlarına sahip kişilerdir. Onların görüş ve önerilerini sunduğu görüşme sorularında tez danışmanının da onayıyla gerekli değişiklikler yapılmıştır. Bu kapsamda katılımcı öğrencilere 9 soru yöneltilmiştir. Sorular; herkesin anlayabileceği açıklıkta, kolay anlaşılabilen, görüşülen kişinin bilgisini aşmayacak, amaca ulaşılmasını sağlayacak net ve öz bir biçimde hazırlanmıştır. Bu sorulara görüşme sürecinde ortaya çıkan ve her bir görüşmeye özgü olabilecek sondaj soruları ile sorulara ilişkin bağlamsal alt sorular dahil değildir.

Veri Toplama Süreci

Görüşmeler 2018-2019 eğitim öğretim yılında, 02.04.2019- 14.06.2019 tarihleri arasında, Ankara ilindeki MEB'e bağlı özel bir okulun rehber öğretmenlerin ve yöneticilerin odalarında araştırmacının kendisi tarafından gerçekleştirilmiştir. Öğrenciler, 18 yaşından küçük olduklarından ailelerden etik onam formunu (EK-3) doldurmaları istenmiştir.

Görüşme sorularının da belirlenmesiyle ön uygulama (pilot) çalışmasının yapılması kararlaştırılmıştır. Ön uygulama çalışması, aynı okuldaki 6. sınıf öğrencileriyle yapılmıştır. Çünkü 6. sınıf öğrencileri, görüşmenin yapıldığı okulda 5. sınıflardan sonra en fazla sanatçıyla buluşturulan, aylık kitap okumalarının düzenli yapıldığı ve kontrol edildiği sınıf düzeyidir. Bir başka neden de bu öğrencilerin görüşme yapılan öteki öğrencilerle aynı okulda olmasıdır. Görüşmelerin öğrencilerin bildiği ortamda yapılması, Türkçe derslerini onlarla yürütmese de araştırmacının öğrenciler tarafından tanınması; öğrencilerin araştırmacıya ve ortama yabancılik çekmemesini sağlamıştır. Bir başka neden de araştırmacının öğrencilere hem öğrencinin hem de kendisinin istediği ortak bir saati ayarlayabilme olanağının olmasıdır. Ön çalışmada dört öğrenciyle birebir görüşülmüştür. Katılımcılara araştırmanın amacı ve konusu ayrıntılarıyla görüşme öncesinde anlatılmıştır. Görüşmelerin okul notlarına etkisinin olmayacağı, yalnızca bilimsel bir çalışmaya katkı sağlayacağı söylenmiştir. Görüşmelerin ses kayıt cihazına alınması için gerekli öğrenci ve veli izinleri alınmıştır. Bu kayıtların başka bir yerde farklı amaçlarda kullanılmayacağı, yalnızca verilerin nitelikli yazılabilmesi için kullanılacağı söylenmiştir. Görüşmeler her bir öğrenciyle 10-15 dakika arasında gerçekleştirilmiştir. Fakat ön çalışmadaki katılımcıların bireysel görüşmeler sırasında fazla heyecanlandıkları, kaygılandıkları bu nedenle de çok kısa yanıtlar verdikleri görülmüştür. Bu sonuçların araştırmanın amacına tam olarak hizmet etmemesi nedeniyle birebir yapılacak görüşmelerden vazgeçilmiştir. Bunun yerine odak grup görüşmesi yapılmasına karar verilmiştir. Çünkü odak grup görüşmesinde öğrencilerin birbirlerini konuşma açısından olumlu etkileyecekleri; bu nedenle de daha ayrıntılı ve derin bilgiler edinileceği düşünülmüştür. Çokluk, Yılmaz, Oğuz'a (2011) göre odak grup görüşmesi; küçük bir grupla bir lider yönetiminde, görüşmecilerin düşüncelerini rahatça söyleyebildiği bir ortamda, önceden belirlenmiş yönergeler çerçevesinde, grup içi etkileşimin ön planda tutulmasını sağlayarak derinlemesine ve çok boyutlu düşünce ve bilgiler elde edilmesidir.

Glesne'nin (2012) de dediği gibi odak grup görüşmesi, birden fazla kişinin bakış açılarına aynı anda ulaşabilme olanağı verdiği için zamanın da daha iyi kullanılmasını sağlar.

Odak grup görüşmelerinde genellikle bir moderatör ve bir raportör bulunmaktadır. Odak grup görüşmeleri genel olarak dört aşamada gerçekleştirilmektedir:

1. Aşama: Bu aşamada, araştırmacı araştıracadı konuyu belirlemekte ve konuyu ayrıntılı bir biçimde inceleyerek konunun sınırlarını çizmektedir. Bu incelemede, konular önem sırasına konulmaktadır.
2. Aşama: Bu aşamada, araştırmaya katılacak kişiler, bu kişilerin özellikleri, kişilerin ortak özellikleri, görüşmede kullanılacak ana başlıklar ve sorulacak sorular belirlenmektedir.
3. Aşama: Bu aşamada, odak grup görüşmesinin yeri, zamanı, moderatör, raportör, varsa diğer görevliler belirlenmekte ve görüşme yapılmaktadır.
4. Aşama: Bu aşamada görüşme özetlenmekte, raporlar ve kısa notlar incelenmekte, veriler gözden geçirilmekte, görüşmeler analiz edilmekte ve raporlaştırılmaktadır (okluk, Yılmaz, Oğuz, 2011:100-101).

Odak grup görüşmesi, birebir görüşme yapılan öğrencilerle değil farklı öğrencilerle yapılmıştır. Odak grup görüşme tekniği kullanılarak yapılan bu denemede, öğrencilerin birbirlerinden olumlu yönde etkilenerek soruları çok daha içten ve istekle yanıtladıkları gözlemlenmiştir. Birbirlerinin yanıtlarından etkilenerek buluşmaların ayrıntılarını anımsamalarının çok daha kolay olduğu görülmüştür. Görüşmeler okul ortamında ders saatleri içerisinde yapılmıştır. Öğrencilere görüşme yapılmadan önce yüksek lisans yapmanın ne demek olduğu, neden böyle bir çalışmanın yapıldığı, bu çalışmada veri elde etmek için alınan bu yanıtların nerelerde, nasıl ve hangi amaçla kullanılacağından söz edilmiştir. Öğrencilere verilen n bilginin süresi ve içeriği uzatılmıştır. Öğrencilerin ilgisi çekilmeye ve öğrencilere bir çalışmaya katkı sağlamanın önemi anlatılmaya çalışılmıştır. Odak grup görüşmesi aynı sınıftan olan dört öğrenciyle kendi sınıflarında gerçekleştirilmiştir. n alışma sonrasında elde edilen verilerin daha nitelikli ve daha ayrıntılı olduğu; soruların daha içtenlikle yanıtladığı anlaşıldığı için de bu araştırmanın verilerinin odak grup görüşmesi yapılarak toplanmasına karar verilmiştir.

Araştırmanın amacına, 5. sınıf öğrencileriyle odak grup görüşmesi yapılarak ulaşılmıştır. Her görüşme öncesinde öğrencilere n çalışmada yapıldığı gibi görüşmenin amacı ve konusu anlatılmış, görüşmelerin içeriğine ilişkin bilgiler verilmiştir. Öğrencilerle görüşmeler; onların rahat edecekleri, sakin bir odada gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin rahatlaması için onlara istedikleri bir içecek de ikram edilmiştir. Bu durumun öğrencileri çok memnun ettiği gözlenmiştir. Araştırmada veri kaybı olmaması için görüşmeler ses kayıt cihazına alınmıştır. Görüşmeler, 4'er kişilik gruplarla

gerçekleştirilmiştir. Toplamda 13 grup oluşturulmuştur. Her grupta yapılan görüşme süresi 2 ders saatidir, yani 80 dakikadır. Her grupta yalnızca bir kere görüşme yapılmıştır. Görüşmeler, aynı dönem içerisinde gerçekleştirilen yazar buluşmalarından sonra yapılmıştır. Öğrencilere sıkıldıkları an, ara verilebileceği de söylenmiştir. Teneffüs saatlerinde de görüşmelere ara verilmiştir. Öğrencilerle yapılan görüşme sonrasında onların, bir öğretmene akademik bir katkı sağladıkları için mutlu oldukları da gözlenmiştir. Kendi görüşleriyle bu çalışmaya katkı sağladıkları için kimi öğrencilerin gururlandığı da kendi söylemlerinden anlaşılmıştır.

Verilerin Çözümlemesi

Veriler, görüşme formunda yer alan sorular yoluyla toplanmıştır. Araştırmada toplanan verilerin çözümlemesinde “içerik çözümlemesi” tekniği kullanılmıştır. Nitel araştırmada verilerin çözümlemesi, elde edilen verilerin anlamını ve araştırmacının neler gördüğünü anlaşılır biçimde dışa aktarma sürecidir (Merriam, 2013). İçerik çözümlemesi; sözel, yazılı ve öteki materyallerin içerdiği iletiyi anlam veya dilbilgisi açısından nesnel ve dizgisel olarak sınıflandıran, belli birtakım özelliklerin gereksinim duyulduğunda sayısallaştırılarak belirlenmesini ve çıkarımlar yapılmasını sağlayan, bu özellikleriyle sosyal gerçeği araştıran bilimsel bir yaklaşım olarak nitelendirilmiştir (Karasar, 2009; Tavşancıl ve Aslan, 2001). İçerik çözümlemesinde amaç, verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşarak verilerin içindeki anlamları ortaya çıkarmak ve birbirine benzeyen verileri belirli başlıklar çerçevesinde bir araya getirerek okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyip yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Araştırmada kullanılan veri toplama araçlarından elde edilmiş olan veriler incelendikten sonra sonuçlar, katılımcı adları kodlanarak ve doğrudan alıntılar yapılarak bulgulanmıştır. Her bir görüşmeci için görüşme sırasına göre (K1, K2...) kodlar verilmiştir. Ham veriler, araştırmacı tarafından deşifre edilmiştir. Veri kaybının olma olasılığına karşı ses kayıtları tekrar tekrar dinlenerek eksikleri tamamlanmıştır. Araştırmacı tarafından metne dökülen ses kayıtları genel bir kanı oluşturmak için birkaç defa okunmuştur. Verilerin çözümlemesiyle katılımcıların verdiği yanıtlar anlamlı örüntüler oluşturacak biçimde ortak başlıklar altında toplanmış, ilgili konu bağlamında da adlandırılmıştır. Çözümlemeyle elde edilen veriler, araştırmacı tarafından bulgular bölümünde yorumlanmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Nitel araştırmalarda doğru bilgiye ulaşma konusunda gereken önlemlerin alınmasıyla geçerliğin, araştırma sürecinin açık ve ayrıntılı biçimde tanımlanmasıyla da güvenirliğin sağlanması gerekmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Görüşme tekniğinin ilişkili olduğu nitel araştırma yöntemlerinde geçerlik ve güvenirlik kavramı, nicel araştırma yöntemlerinde kullanılandan farklı olarak daha çok içerik ve anlamda kullanılmaktadır. Nitel araştırmada geçerlik ve güvenirlik kavramı, araştırmacı için kullanılmaktadır (Türnüklü, 2000). Araştırmadan içerik çözümlemesiyle elde edilen veriler, doğrudan alıntılarla zenginleştirilmiştir. Doğrudan alıntılar araştırmacının konuyla ilgili yorumlarına ve açıklamalarına temel oluşturmıştır.

Alan uzmanları, içerik çözümlemesinin yapıldığı araştırmalarda uygulamanın güvenirliğine ilişkin nesnel ve güvenilir veri elde edebilmek için iki farklı yol önermişlerdir. Birincisi, incelencek belgelerin eş zamanlı olarak farklı araştırmacılara verilip incelenme yapılması ve elde edilen veriler arasındaki ilişkinin hesaplanmasıdır. İkincisi ise aynı araştırmacıya aynı belgelerin iki farklı zamanda verilip sonuçlar arasındaki ilişkinin hesaplanmasıdır (Miles ve Huberman, 1994, Akt.: Tavşancıl ve Aslan, 2001). Bu araştırmada yapılan çözümlemelerin güvenirliğini yüksek oranda sağlayabilmek için birden fazla uygulamacı görüşme sorularının en az %20 sini incelemiş ve uygulamacılar arasındaki güvenirlik (uyuşum yüzdesi) alttaki formül ile hesaplanmıştır:

Görüş Birliği

$$\text{Uyuşum Yüzdesi} = \frac{\text{Görüş Birliği}}{\text{Görüş Birliği} + \text{Görüş Arılığı}} \times 100$$

Görüş Birliği + Görüş Arılığı

Güvenirlik hesaplamasının yapılmasında Türkçe eğitimi alanında çalışan ve nitel araştırma deneyimi olan bir başka araştırmacının katkısı alınmıştır. Araştırmacıya çalışmanın amacı, yöntemi, ön uygulama ve asıl uygulama süreçlerine ilişkin ayrıntılı bilgiler verilmiştir. Öncelikle belli bir uzlaşya varıncaya kadar birlikte çalışılmıştır. Ardından soruların yanıtlarının en az % 20'sini karşılayacak sayıda soru, çözümlenmek üzere belirlenen araştırmacıya verilmiştir. Görüşme soruları rastlantısal atama yoluyla seçilmiştir. 9 sorunun %20'sinden fazlası olarak 3 soru belirlenmiştir. Araştırmanın veri kaynağını oluşturan soruların çözümlenmesinde, katılımcılar tarafından verilen yanıtların aynı başlıklar altında toplanıp toplanmadığı belirlenmek istenmiştir. Bağımsız uygulayıcı tarafından yapılan inceleme sonucunda asıl uygulayıcı ile arasında yalnızca iki başlıkta

farklılık olduğu görülmüştür. Bu sonucun güvenilirlik formülünde uygulanmasıyla %93.75 uyuşum yüzdesi elde edilmiştir. Alan uzmanlarınca sosyal bilimlerde yapılan uygulamalarda %70 oranındaki güvenilirlik değerinin, yeterli ve kabul edilebilir bir değer olarak belirtildiği görülmektedir (Tavşancıl ve Aslan, 2001). Araştırmanın alanyazında belirtilen değerin üstünde olması nedeniyle yeterli uygulama güvenilirliğine sahip olduğu belirlenmiştir.

Araştırma Ortamı

Araştırma, 2018-2019 eğitim öğretim yılında Ankara ilinde MEB'e bağlı özel bir okulun rehber öğretmenlerin ve yöneticilerin odalarında gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların bildikleri, yabancılık çekmeyecekleri bir ortamda görüşmelerin yapılmasına özellikle dikkat edilmiştir. Görüşmelerin yapıldığı odalarda araştırmacı ve katılımcılar dışında kimse bulunmamıştır.

Araştırmacının Rolü

Araştırmacılar, araştırmacının rolü kapsamında, gerçekleştirilen araştırmayla ilgili olarak kendi ön kabullerini ve ön yargılarını, eğilimlerini ve varsayımlarını açıklarlar ve bu açıklamalar bir birey olarak araştırmacının sunduğu veriler hakkında ortaya koyduğu yorumlara nasıl ulaşabildiğinin okuyucu tarafından daha iyi anlaşılmasına zemin hazırlar (Merriam, 2013).

Bu yüksek lisans tez çalışmasında araştırmacının özel bir okulda Türkçe öğretmeni olarak çalışıyor olması, çalışma grubunun oluşturulmasında araştırmacıya kolaylık sağlamıştır. Araştırmacı, görüşme sorularını oluştururken, ön uygulama ve görüşmeleri yaparken, verileri yazarken ve çözümlerken uzmanlara neleri göz önünde bulundurması gerektiğini sormuştur.

Araştırmacı, öğrencilerle gerçekleştirilen sanatçı buluşmalarında sürece dahil olmadan gözlemci konumunda bulunmuştur. Buluşmaları başından sonuna kadar izlemiştir. Görüşmeler sırasında katılımcıların rahatsız olmaması için uygun ortamı hazırlamıştır. Katılımcılara araştırmanın amacından bahsedilmiştir. Katılımcıların bu çalışmadaki rolü anlatılmıştır. Görüşmelerin, okul notlarını etkilemeyeceğini de açıklanmıştır.

Görüşmeler sırasında, katılımcıların söylemlerine araştırmacı tarafından asla yorum yapılmamıştır. Araştırmanın verileri yansız bir biçimde toplanmıştır. Katılımcılara yanlış sorular sorulmamıştır. Onları yönlendirecek söylemlerden kaçınılmıştır. Katılımcıların araştırmanın konusu ve amacı doğrultusunda konuşmasını sağlanmıştır. Katılımcılara sorulan soruların ayrıntılı yanıtlanması için sondaj sorular sorulmuştur. Böylece daha nitelikli, derinlemesine yanıtlar alınmıştır.

Bu çalışmada araştırmacının rolü, katılımcıların araştırmacının konusu ve amacı doğrultusunda konuşmasını sağlanmak olmuştur.

BÖLÜM 4

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde, sanatçı buluşmalarının okuma alışkanlığına katkılarını öğrenci görüşlerinden hareketle ortaya koymayı amaçlayan verilerin çözümlenmesinden elde edilen bulgular yorumlanmaktadır. Öğrencilere yöneltilen sorulara verilen yanıtlardan hareketle çeşitli başlıklar ortaya çıkmıştır. Sorular; öğrencilerin yanıtlarının ortaklığına göre ayrıştırılmış ve yanıtlardan hareketle başlıklar oluşturulmuştur. Yanıtlar ortak başlıklar altında toplanmıştır.

Araştırmanın bulguları, araştırmanın alt amaçlarına karşılık gelecek biçimde yorumlanmıştır. Öğrencilerden elde edilen bulgular; K1, K2 gibi kodlar verilerek başlıklar altında sunulmuştur. Aşağıda bu çalışmanın bulgularına ulaşılmasını sağlayan 9 soru ve yanıtlardan elde edilen bulgular ile yorumları yer almaktadır.

Katılımcıların “*Kitap okumayı sever misin? Neden?*” Sorusuna Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci sorusu olan “Kitap okumayı sever misin? Neden?” sorusuna verilen yanıtlar çözümlenmiştir. Bu soru, araştırmanın genel amacına ulaşmada katılımcıların ısınmaları ve rahatlamaları için sorulmuştur. Soruya katılımcılardan biri dışında hepsi “Evet, severim.” yanıtını vermiştir. Yalnızca bir kişi okumayı çok sevmediğini, fakat yine de kitap okuduğunu söylemiştir. “Kitap okumayı severim.” yanıtını veren katılımcıların beşi, kitap okuma sevgilerinin okudukları kitaplara göre değiştiğini ifade etmeye çalışmışlardır. Bu katılımcılar “Bazen severim, bazen sevmem; genelde severim.” gibi ifadelerle düşüncelerini dile getirmişlerdir. Bu bağlamda “Kitap okumayı sever misiniz?” sorusunun yanıtları “Kitap Okumayı Sevenler”, “İlgilerine, Beğeni ve Beklentilerine Seslenen Kitapları Okumayı Sevenler”, “Kitap Okumayı Sevmeyenler” olarak üç başlık altında toplanmıştır.

Okumayı sevmelerinin nedenleri sorulduğunda genel olarak katılımcılar; “Kitap okumak düş dünyamızı ve sözcük dağarcığımızı genişletir, derslerimize yardımcı olur, bizi başka dünyalara götürür, boş zamanlarımızı değerlendirmemizi sağlar, paragraf

sorularını kolaylıkla çözmemizi sağlar, okumak bizi eğlendirir, kendimizi daha düzgün ifade etmemizi sağlar, iletişimimizi güçlendirir, insanı rahatlatır, yaşadıklarımızdan uzaklaştırır, mutlu eder.” yanıtlarını vermişlerdir. Aşağıda “Kitap okumayı seven” katılımcılarla ilgili açıklamalar bulunmaktadır:

Kitap Okumayı Sevenler

Bu başlık altındaki yanıtlar incelendiğinde kitap okumayı seven katılımcıların kitap okumanın sağladığı yararların farkında olduğu, kitap okumaya zaman ayırdığı, kitap okumayı ödev olarak görmediği anlaşılmıştır. Katılımcıların kitap okuma eylemini, bir koşula bağlamadan gerçekleştirdiği de verdikleri yanıtlardan anlaşılmıştır. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Okumayı seviyorum. Hele ki ilgimi çeken kitaplar varsa onlarla ayrı ilgileniyorum ve detaylı okuyorum. Ama sevmediğim kitaplar olursa da onları da istemsizce okuyorum. Sevmesem de kitabı okuyorum, bırakmıyorum. Maceralı kitapları daha çok seviyorum. (K4)

Bayılırım, boş bulduğum her vakitte okumaya çalışırım. Serviste okurum, her yerde okurum. ... (K10)

Seviyorum. ... Kitap okumak insanın içini rahatlatıyor ve hoşuma gidiyor. (K15)

Severim ama sevdiğim türlerde okumaktan hoşlanırım. Sevmediğim türler olursa çok yavaş okurum, okumaktan hoşlanmam ama okurum. Zorla okutulursa çok uzun zamanda bitiyor, hemen bitiremiyorum ve ben bıkmıyor gibi oluyorum. Ama sevdiğim kitap olursa bir günde de bitirebilirim, sevmiyorsam bir ayda da bitirebilirim. (K17)

Severim. Çünkü kitap bizim arkadaşımız gibidir. Kitap okurken sadece ders değil, hayata dair şeyler de öğrenebiliriz. Kitap her zaman okumamız gereken bir şeydir. (K18)

Katılımcıların kitap okumayı sevme nedenleri yanıtların ortaklığına göre çeşitli başlıklar altında toplanmıştır. Bu başlıklar; “boş zamanların değerlendirilmesi”, “içine çekmesi, başka dünyalara götürmesi, esinlendirmesi, düş gücünü devindirmesi”, “sözcük dağarcığımızı zenginleştirmesi ve düşünme becerilerimizi geliştirmesi”, “sınavlara katkı sağlaması”, “özdeşim becerisi edinmesi”, “merak duygusunu devindirmesi”, “günlük yaşamdan uzaklaştırması, algıyı değiştirmesi, rahatlaması, “yaşama ilişkin beceriler edindirmesi/yaşamla ilişkili olması”, “eğlenceli olması”, “dil kullanımını geliştirmesi”, “bilgi vermesi”, “yazar olma isteği uyandırması”, “iletişimi güçlendirmesi” biçimindedir. Bu nedenler ilgili alanyazında (Aslan, 2019; Sever, 2015b) kitap okumanın çocuğun gelişim süreçlerine sağladığı katkılar arasında sayılmaktadır.

Aslan'a (2019: 23-24) göre nitelikli çocuk edebiyatı ürünleri çocuğun birçok gelişimine katkı sağlamaktadır:

Çocuk edebiyatı ürünleri çocuklara anadillerinin doğurganlık ve üretkenlik gücünü, incelikli yanlarını, eğilim ve olanaklarını gösterir. Doğal ortamında dilin sözdizimini, yapısını ve kurallarını örneklendirerek çocukların bu kuralları fark etmelerine ve dili doğru kullanmalarına yardımcı olur. Sanatsal yazma biçimlerini kavramalarını sağlar. Yazınsal iletileri yoluyla çocukların duygu, düş ve düşünce dünyalarını zenginleştirir; ufuklarını genişletir. Yaşam ve insan gerçekleriyle buluşturarak çocukları gerçek yaşama hazırlar. Çocukların yeni ilgi alanlarının oluşmasına katkıda bulunur, onlara heyecan verici maceralar yaşatarak okumayı sevmelerine ve zamanla okuma kültürü kazanmalarına katkıda bulunur. Yeni öğrenmelerine öncülük eder. Hem kendilerinin hem de başkalarının kültürel ve toplumsal değerlerini tanımalarına yardımcı olur. Çocukların hiçbir yerde ulaşamayacakları bilgileri dolaylı yoldan edinmelerini ve birçok konudan haberdar olmalarını sağlar. Çocuklar bu nitelikteki kitaplarda insanların sorunlarına ve bu sorunları çözme biçimlerine tanıklık ederek sorun çözme becerilerini geliştirirler. İyi ve doğru kişilik modellerini görür, bu modellere benzeme yönünde çaba gösterirler. Kendileriyle aynı sorunları yaşayan başkalarının da olduğunu görerek özgüven duygusu geliştirirler. Düşünsel derinlikli bu yapıtlardaki karakterler aracılığıyla aynı olaylara farklı bakış açılarını görür, bu yolla bakış açılarını genişletirler. Küçük yaşlardan başlayarak bu dille iletişim kurmayı başaran çocuklar ise ileriki yaşlarında da bu eylemi isteyerek ve bilinçle sürdürme eğiliminde olurlar. Böylece dil ve edebiyat öğretiminin en önemli amacı olan “okur yetiştirme” sorumluluğu yerine getirilmiş olur. Çocuk edebiyatı ürünlerinin en önemli katkılarından biri de duygusal, duygusal ve düşünsel içerikli anlatımları, değerlerin önemini sezdirenen iletileri yoluyla okurlarını duyarlık eğitiminden geçirmektir. Çocuğun dünyasını ve gerçekliğini iyi bilen yazarlarca yazılmış çocuk edebiyatı ürünleri, yaşama ilişkin öğrenmelerinin henüz başında olan çocukları çeşitli konularda örtük bir duyarlık eğitiminden geçirir, onların toplumsal yaşama duyarlı bireyler olarak katılmalarına katkıda bulunur.

Sever'e (2015b) göre çocuk kitapları; çocuğun eğitim yaşamında önemli bir değişkendir. Kitaplar; çocukların çağdaş, demokratik bir toplumun düşünen, duyarlı ve etkin bir üyesi olabilmesini, bireyin tüm duygu ve düşünceleriyle yaşadığı evreni algılabilmesini sağlar. Nitelikli çocuk edebiyatı ürünlerinin çocuklara dil bilinci ve duyarlılığı edindirerek edebiyat dünyasının kapısını aralama, okuma isteği ve alışkanlığı kazandırma gibi işlevleri vardır. Çocuk edebiyatı ürünleri anlamadan, sorgulamadan karar veren insanların yerine; düşünerek, duyumsayarak karar verebilecek duyarlı insanların yetiştirilmesine dönük bir çabası vardır. Çocuklar, kitapların sunduğu yaşam durumlarıyla insan ve yaşam gerçekliğini tanır.

Aşağıda, katılımcıların kitap okumayı sevmeye nedenleriyle ilgili verdikleri yanıtlardan örnekler sunulmuştur:

Boş Zamanların Değerlendirilme

Kitap okumayı seven katılımcıların on beşi, okuma eylemini boş zamanlarında yapabilecekleri bir etkinlik olarak gördüklerini belirtmişlerdir. Katılımcılar kitap okumayı sevme nedeni olarak yalnızca “Boş zamanlarımı değerlendirmek için okuyorum.” biçimde görüş bildirmiş olsalardı, kitap okumanın onlarda alışkanlık haline gelmediği yorumu yapılabilirdi. Çünkü kitap okumak salt boş zamanların değerlendirme etkinliği olarak görülmemelidir. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Severim. Çünkü boş zamanlarımda kitap okurum... (K4)

Evet, seviyorum çünkü boş zamanlarımı daha iyi geçirebiliyorum...(K14)

Kitap okumayı severim. Serviste gidip gelirken boş vaktimi değerlendirmek için kitap okuyordum ama bu sonra bir tutkuya dönüştü, her an okumaya başladım. Ben kitap okurken sonunu çok merak ediyorum, zaten de devamını getirebileceğim kitaplar alıyorum... (K29)

Evet, severim çünkü kitaplar benim için bir dosttur. Boş vakitlerimi değerlendirmek için servislerde ve etütlerde kitapları çok okurum... (K32)

Görüldüğü üzere katılımcılar boş zamanlarında kitap okuma nedenleri arasında farklı yaşantılar içine girdikleri için, çok sevdikleri için, zamanlarını daha verimli ve anlamlı geçirdikleri için, yararlı buldukları için, dost olarak gördükleri için, onlar için bir tutkuya dönüştüğü için, eğlenceli olduğu için okuduklarını belirtmişlerdir. Bu durumda katılımcıların kitap okuma etkinliklerinden verimli biçimde yararlandıkları söylenebilir.

İçine Çekmesi, Başka Dünyalara Götürmesi, Esinlendirmesi, Düş Gücünü Devindirmesi

Katılımcıların verdikleri yanıtlardan, kitap okumanın düş gücünü devindirdiğini, başka dünyaları, yaşamları, kişileri de öğrenebildiklerini anlatmaya çalıştıkları anlaşılmıştır. Yaşları büyüdükçe düşleri küçülen yetişkinler yetiştirmek adına kitap okumanın en önemli getirilerinden olan bu yargıyı, on iki katılımcının dile getirdiği görülmüştür. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Sevdiğim kitabın içine dalıyorum, ordaymışım gibi hissediyorum. (K6)

Severim çünkü kitap okumak beni içine alıyor. Gece yatmadan önce okuyorum, genellikle rüyalarım giriyor bazı kitaplar. Kitapların içinde bir bakıyorum 20 sayfa okumuşum, hiç fark etmiyorum, içinde yaşıyormuşum gibi oluyor. Çok güzel oluyor. ... (K9)

Çünkü bizi başka dünyalara çeviriyor. Hiç hayal kuramadığımız düşünceleri bize hatırlatır. Mesela yazılı anlatım dersi yapıyoruz, benim aklıma hemen okuduğum kitaptaki yerler geliyor, ne olmuştu diye düşünüyorum. Onlardan hep esinlenirim. (K10)

Kitap okumak hayal gücümüzü geliştiriyor. (K20)

Severim çünkü kitap yani... onu okurken yani hayal yani... onun hayalini kurarım. Hayal dünyamızı genişir. Daha çok hayal kurmamı sağlar. (K33)

Evet, seviyorum çünkü başka hayal gücüm geliyor ve yeni dünyalara açılıyorum. (K37)

Evet, çünkü hayallerime ulaşıyorum. Kitapta okuduğum şeyleri hayal ediyorum. Kendimi oraya koyuyorum. (K40)

Sözcük Dağarcığımızı Zenginleştirmesi ve Düşünme Becerilerimizi Geliştirmesi

Katılımcıların görüşlerinden, kitaplarda geçen bilmedikleri sözcükleri öğrendiklerinde sözcük dağarcıklarının gelişebileceğinin farkında oldukları anlaşılmaktadır. Bireylerin düşünme becerilerinin bildikleri sözcük sayısı ile ilgili olduğu, katılımcının biri tarafından çok güzel ifade edilmiştir. “*Kitap okumak kelime hazinemizi geliştiriyor, daha hızlı düşünmemizi sağlıyor.* (K29)” Katılımcılardan 10’unun bu düşüncede olduğu görülmüştür. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Kelime hazinemeye yeni kelimeler ekliyorum. (K7)

Kitaplarda bilmediğimiz sözcüklerle de karşılaşırız, o zaman o kelimeyi öğreniriz. Kelime sayımız artar. Herkesten fazla kelime biliriz, o zaman da farklı oluruz. (K14)

Kelime dağarcığımızı geliştirerek hayatı daha iyi anlamamızı sağlıyor. Bu şekilde bize söylenenleri daha iyi anlayabiliriz. (K18)

... Kitabın içinde bilmediğimiz günlük hayatta karşılaşmadığımız sözcükler oluyor, o sözcükleri sözlükten bakarak anlayabiliriz. (K31)

Daha çok kelime bilebiliriz. Mesela hiç bilmediğimiz bir kelimeyi kitapta görürsek “Bu kelime ne?” diye sormayız, kendimiz bilebiliriz. (K37)

Yeni kelimeler öğreniriz ve bunu bilmeyenlere, başkalarına ben öğretebilirim. Ya da başka bir yerde bu kelimeyi gördüğümde ya da biri sorduğunda sözlüğe bakmam gerekmez. (K39)

Zihnimizde kelimeler artıyor. Ayrıca bir metin, kitap yazarsak daha fazla kelime kullanmış oluruz. (K40)

Sever’e (2015a) göre insan, kavramlarla düşünür. Düşünme, kavramlar ve onları karşılayan sözcüklerle gerçekleşir. Edinilen her sözcük zihinde bir kavramı çağrıştırır. İnsanın düşünme gücü de bellğindeki kavram sayısı ve onun bağlantılarıyla sınırlıdır. Bu bağlamda çocukların kavramsal gelişimini destekleyecek görsel ve dilsel uyaranlarla buluşturulması gerekmektedir. Aslan’a (2013a) göre düşünme bir sorunun giderilmesi için birçok zihinsel süreci içeren, bilinçli, etkin, devingen, amaca yönelik, dizgesel, konuya ilişkin bilgiler arasında karşılaştırmalar yapılmasını ve anlamlı bağlantılar kurulmasını gerektiren, sonuç çıkarma, karar verme ve yargıya varma etkinliğidir.

İnsanı ve yaşamı tüm yanlarıyla yansıtan edebiyat yapıtları hem dilin sözvarlığını ve tüm olanaklarını hem de çok çeşitli düşünme biçimlerini örnekleyen anlatımları yoluyla insana düşünsel bir derinlik katar. Böylece yetkin bir dil eşliğinde yaşamdaki sorunlar, haksızlıklar, adaletsizlikler, çelişkiler üzerine okurlarının düşünmelerine ve düşünsel yönden yetkinleşmelerine katkıda bulunur. Çocuk edebiyatı ürünlerinde de doğal olarak farklı düşünme biçimleri ve bakış açılarının yansıtıldığı anlatımlar bulunmaktadır. Bu durum çocuğun farklı düşünme biçimlerini ve bakış açılarını görmesini, kendi düşüncelerini ve bakış açısını değerlendirmesini ve geliştirmesini sağlar. Böylece çocuğun düşünce boyutları genişler (Aslan, 2019).

Sınavlara Katkı Sağlaması

Katılımcılardan 12’si kitap okumanın ülkemizdeki sınav sisteminde çok işe yaradığının farkındadır. Beş katılımcının kitap okumayı sevme nedenleri arasına “paragraf sorularının çözümünde sağladığı yararlar”ı da aldığı görülmüştür. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

...Sonra sınavlarda çok işimize yarıyor. Hızlı okumamızı sağlar. Kitabı çok seversek hemen bitsin diye 100 sayfayı iki saatte bitirebiliriz; yani hızlı okuruz, bu da sınavlarda katkı sağlar bize. (K10)

... Kitap okumak paragraf sorularında yardımcı oluyor, daha iyi çözebiliyorum, soruları daha kolay çözebiliyorum. (K29)

Hiç kitap okumayan biri, sınavlarda paragraf çıktığında o paragrafı okur fakat anlayamayabilir. Bu yüzden de kaybedebilir. Ama mesela çok iyi kitap okuyan biri; paragrafları iyi anlayabilir, hızlı sonuçlar çıkarabilir, hızlı okur, hızlı okuduğu halde anlayabilir de. Bu yüzden kitap okuma bana göre çok iyi bir şey. (K30)

Bir de paragraflarda bizim çözebilmemizi sağlar. Ve tabi sınavlarda daha da başarılı oluruz. (K32)

Okumanın yalnızca paragraf sorularında ya da yalnızca Türkçe derslerinde yarar sağladığı düşüncesi, araştırmacının derslerini yürüttüğü sınıflarda gözlemlediği bir durumdur. Oysa şu anki sınav sisteminde yalnızca Türkçe dersleri için değil, öteki derslerde de kitap okumanın ne denli önemli olduğu öğrenciler tarafından henüz tam olarak içselleştirilmemiştir. Öğrenciler, son yıllarda yapılan sınavlarda daha uzun metinlerle karşılaşmaktadır. Özellikle sınav grubu öğrencileri bunun çok iyi ayrımına varmaktadır. Sınav grubu olmadıkları için çok sık deneme sınavlarına girmeyen bu katılımcıların, aylık deneme sınavlarındaki metin sorularında ya da örnek soru çözümlerinde kitap okumanın yararını fark etmiş olmaları önemlidir.

Eşduyum Becerisini Kazandırması

Katılımcılardan ikisi kendilerini kitaplardaki yaşantılarla ve karakterlerle özdeşleştirdiklerini, onlarla aynı duyguları duyumsayarak olayların içinde yaşadıklarını dile getirmişlerdir. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Başka dünyalara gidiyorum, kendimi onların yerine koyuyorum. (K7)

Yani şöyle, okuduğum kitapta sanki ben de yaşıyormuş gibi hissediyorum yani okuduğum olayı ben de yaşıyorum. Yani mesela okuduğumun duygusunu da yaşıyorum. Üzgünse üzgünüm, mutluysa mutluyum. (K19)

Eşduyum, bireylerin kişilik gelişimi açısından çok önemlidir. Bu nedenle bu yaş düzeyindeki kişilerin özdeşim kurabileceği nitelikli uyarılarla buluşturulması gerekmektedir. Çocuklarla buluşturulan kitaplar, bu bağlamda önem kazanmaktadır. Çocuklar okudukları kitapların kahramanlarıyla eşduyum kurarak olayları onların anlatımıyla duyumsamakta ve yaşamaktadır. Katılımcıların kitaplardaki yaşamlarla ve karakterlerle özdeşleştiklerini belirtmeleri kitap okuma eyleminin amaca ulaşması bakımından önemlidir.

Merak ve Heyecan Duygularını Devindirmesi

Üç katılımcı, kitap okumayı olayların onları heyecanlandırıp merak ettirmesi nedeniyle sevdiğini dile getirmişlerdir. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Evet, çünkü heyecan katıyor, merak ediyorum, okumak için akşam olmasını bekliyorum. Okulda, derslerde okuyamıyorum. (K12)

Bir kitaba çok yöneldiğimden onu okuyup hemen bitirmek istiyorum çünkü kitap beni heyecanlandırıyor, sonunu bekliyorum heyecanla. (K15)

Evet, çünkü rahatlatıyor, heyecanlandırıyor, merak ettiriyor; heyecanlandığımda da mutlu oluyorum. (K27)

Günlük Yaşamdaki Sıkıntılardan Uzaklaştırması, Algıyı Geliştirmesi, Rahatlatması

Sekiz katılımcı, kitap okurken bulundukları ortamdaki olaylardan uzaklaşıp kitaba yoğunlaştıklarını anlatmaya çalışmıştır. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

... Bulunduğum ortamdaki da koparıyor. Yaşadıklarım o an uzaklaştırıyor ama sonra aklıma geliyor tabi olaylar. (K9)

Okumak algıyı geliştiriyor. Hiç olmadığım bir yerdeymiş gibi oluyor. Okumak beni olduğum sıkıntılardan falan kurtarıyor böyle. Mesela biriyle kavga ettiğimde kitap okursam o gün onu unutuyorum ve ondan sonraki gün daha rahat geçiyor falan. (K11)

Kitap okumak beni rahatlatıyor, mutlu ediyor. (K16)

Tabi ki de. Çünkü böyle gerçek hayatta yani büyükler için daha çok geçerli ama hocam, mesela gerçek hayattaki böyle sıkıntılardan hocam, bizim için sınavlar falan... Hocam uzaklaştırıyor böyle, onları düşünmüyorum, artık rahatlatıyor insanı. (K35)

Kişiyi Gerçek Yaşama Hazırlaması

Katılımcıların üçü, kitap okumanın yaşama ilişkin bilgiler vermesi nedeniyle okumayı sevdiğini söylemiştir. Bir katılımcı (K14) da “Öngörüğü geliştirebilir.” söylemiyle, kitap okumanın yaşama ilişkin beceriler kazandırdığını anlatmak istemiştir. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Öngörüğü geliştirebilir yani daha olmayan bir şeyi önden anlamak gibi. (K14)

Kitap okurken sadece ders değil, hayata dair şeyler de öğrenebiliriz. Kitap her zaman okumamız gereken bir şeydir. (K18)

Her yeni kitapta hayatla ilgili yeni şeyler öğreniyorum... (K29)

Aslan’a (2019; 2007b) göre yazınsal nitelikli kitaplar can verdiği karakterler ve olaylar yoluyla insanın sınırlı yaşam ve deneyimlerinin zenginleşmesine ve böylece gerçek yaşama hazırlanmasına katkıda bulunur. Kitaplar çocuğu yaşamın gerçekleriyle buluşturmada ve bunlarla baş edebilme yollarını öğretmede önemli bir değişkendir. Çocuklar kitaplar aracılığıyla sorunların yaşamın bir parçası olduğunu duyumsar. Çocuğu

gerçeklerle yüzleştirek yaşama hazırlama sorumluluğunu üstlenen kitaplar, bu sorumluluğun yerine getirilmesinde “çocuğun yaş ve gelişim düzeyleri”ni dikkate almalıdır.

Eğlenceli Olması

Katılımcıların ikisi kitap okumayı eğlenceli olduğu için sevdiğini söylemiştir. Ötekilerin bu özellikten söz etmediği görülmüştür. Aşağıda katılımcıların yanıtları sunulmuştur:

Eğlenceli... Olduğu için seviyorum. Aklımda isimlere göre eğlenceli karakterler canlandırabiliyorum okuduğum kitapla ilgili. (K17)

Eğlenceli oluyor. Sonrasında nasıl desem, çok daha eğlenceli geçiyor vakit. (K37)

Anadili ve İletişim Becerilerini Geliştirmesi

Katılımcıların dördü, kitap okuma nedenleri arasında “Güzel konuşmamızı sağlar, iletişimimizi güçlendirir.” gibi görüşlerini dile getirmişlerdir. Bu söylemleri “anadili be iletişim becerileri” başlığı altında toplanmıştır. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Konuşurken daha anlamlı, güzel konuşmamızı sağlıyor. Türkçemizi de geliştiriyor. Daha rahat cümle kurabiliyoruz. (K19)

İletişimimizi daha güçlendirir. (K34)

Konuşmamızda bence etkili olur yani diksiyonumuzda iyi olur. (K36)

Sever’e (2015a) göre çocuk edebiyatı ürünleri, çocuğun dil ve anlam evrenine uygun, anadili sevgisinin ve bilincinin gelişimini destekleyecek nitelikte olmalıdır. Kitap okumak, en başta çocuğun anadili becerilerini geliştirir, dört dilsel becerilerinin gelişimine katkı sağlar. Yalçın ve Aytaş’a (2005) göre karşılıklı anlaşma aracımız olan dilin çocukluk dönemlerinde daha çok kökleştiği ve geliştiği dikkate alınmalı, bu nedenle çocuk edebiyatı ürünlerinin dil gelişimine katkı sağladığı unutulmamalıdır. Aslan’a (2019) göre çocuk edebiyatı ürünleri çocuklara anadillerinin doğurganlık ve üretkenlik gücünü, incelikli yanlarını, eğilim ve olanaklarını gösterir. Doğal ortamında dilin sözdizimini, yapısını, kurallarını örneklendirerek çocukların bu kuralları fark etmelerine ve dili doğru kullanmalarına yardımcı olur.

Bilgi Vermesi

Katılımcılardan sekizi kitapların yaşam ve insan gerçekleriyle buluşturup gerçek yaşamla ilgili bilgi verdiğini, bu nedenle de okumayı sevdiğini dile getirmiştir. Katılımcıların her türdeki kitabı değerlendirmeye alması nedeniyle böyle düşündüğü zannedilmektedir. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Kitap okumayı seviyorum çünkü kitaplar sanki yeni bir dünya gibi, çok şey öğreniyorum. (K8)

Çok kitap okuyan insan çok bilgili olur. Mesela Atatürk çok büyük ve bilgili bir lider ve 4000'i aşkın kitap okumuş. Çok kitap okumak insana çok şey katar, ben böyle düşünüyorum. (K29)

Çok severim çünkü kitaplar insana bilgi verebilir. Bir kişinin hayatını anlatan kitaplar olur, onlar bilgi verir... (K31)

Aynı zamanda kitaplardan birçok ders alıyorum, öğreniyorum. (K32)

Ufkumuzu geliştirir. Bilgi hazinemizi geliştirir. (K33)

Evet. seviyorum çünkü bilgi dağarcığımı geliştiriyor, orada yeni bilgiler öğreniyorum, yeni anlamlarını öğreniyorum. (K39)

Nitelikli çocuk edebiyatı yapıtlarının öğretmek gibi bir amacı yoktur. Edebiyat yapıtları bilgi verme kaygısı taşımaz; ancak Özdemir'e (2013) göre, yazınsal yapıtlar bilgi de verir; ancak bunlar belleğimizin bilgi katmanında biriktireceğimiz türden bilgiler değildir, yaşantısaldır. Aslan'a (2019) göre kitaplar çocukların hiçbir yerde ulaşamayacakları bilgileri dolaylı yoldan edinmelerini ve birçok konudan haberdar olmalarını sağlar. Katılımcıların görüşlerinden edebiyat yapıtlarının işlevlerinin ve bu tür yapıtların okurlarına yaşama ilişkin bilgiler de sezdirdiklerinin anlaşıldığı görülmektedir

Yazar Olma İsteği Uyandırması

Katılımcılardan ikisi, kitap okudukça yazar olma isteğinin oluştuğunu dile getirmiştir. Aşağıda bu katılımcıların yanıtları sunulmuştur:

Kitap okumak beni böyle coşturuyor, ilerde yazar olursam ben de böyle çok güzel kitaplar yazarım diye düşünüyorum. (K31)

Kitaplar mesela benim yazı yazmamı geliştiriyor, mesela kitap okuyunca ben de büyüyünce yazar olmak istiyorum, diyorum ve deniyorum. (K32)

Katılımcının yanıtından da anlaşılabacağı üzere kitaplar kimi katılımcıların ilgi ve yeteneğini de devindirebilmekte, onlara yeni ilgi alanları yaratabilmektedir. Aslan'a

(2019) göre kitaplar, çocukların yeni ilgi alanlarının oluşmasına katkıda bulunur, onlara heyecan verici maceralar yaşatır. Yeni öğrenmelerine öncülük eder.

İlgilerine Seslenen Kitapları Okumayı Sevenler

Bu başlık altındaki yanıtlar incelendiğinde katılımcıların “Genelde severim.” ya da “Bazen severim, bazen sevmem.” biçiminde yanıt verdikleri görülmüştür. Bu yanıtlardan da bu öğrencilerin okumadan bütünüyle uzak olmadıkları, ancak kendilerince koşulları olduğu görülmektedir. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Bazen severim bazen sevmem. Çünkü konusunu sevdiğim kitap varsa hem severek hem de anlayarak okurum ama konusunu sevmezsem ve sıkıcı gelirse anlamam. Bu nedenle de kitabı yarıda bırakırım. (K1)

Bazen severim bazen sevmem. Çünkü konuları saçma gelir, bazen o zaman da yazar gelecekse okurum, yoksa okumam. Bu yüzden konusu beni sarmayan kitapları okumayı sevmiyorum. (K2)

Genelde severim ama annem zorla kitap alıp da okuttuğu zaman sevmiyorum. Çünkü annem sevmediğim tarzda kitaplar alıyor. Ama kendi isteğimle okuduğumda kendi isteğimle almış oluyorum zaten. (K3)

Beni saran kitapları okumayı çok seviyorum çünkü beni farklı dünyalara yönlendiriyor, bir denizde dalgalanıyormuşum gibi oluyor, çok güzel oluyor. (K28)

Bu yanıtlardan yola çıkarak öğrencilerin kendi ilgi ve beğenilerine uygun kitaplarla buluşmayı yeğledikleri anlaşılmaktadır. Aslan’a (2013a: 12) göre “Çocukların/gençlerin dilsel becerilerinin yanı sıra düşünsel becerilerinin de gelişimine katkıda bulunabilecek en önemli araçlardan biri, çocuğun ve gencin yaş ve gelişim özelliklerine; ilgi, beklenti ve beğenilerine uygun olan çocuk ve gençlik edebiyatı yapıtlarıdır.” Ancak çocuklar her zaman doğru kitaplarla buluşamayabilirler ya da okumak için seçtikleri kitaplar yaş ve gelişim düzeylerine uygun olmayabilir, onların duygusal dünyalarını örseleyebilir, kişilik gelişimini olumsuz yönde etkileyebilir, onları ideolojik bir güdülemeye itebilir. Kimi çocukların nitelikli olmayan ya da edebiyat niteliği göstermeyen kitapları okumayı seçtiği, onların dışında önerilen öteki kitapları okumak istemediği bilinmektedir. Bu nedenle aile bireylerinin ve öğretmenlerin çocukları doğru kitaplarla buluşturma konusunda çaba göstermeleri çok önemlidir.

Kitap Okumayı Çok Sevmeyenler

Katılımcılardan biri okuma eylemini öğretmeni ya da ailesi zorladığı için gerçekleştirdiğini belirtmiştir. Bu bölümde yer alan katılımcı, kitap okuyan fakat bu eylemi kendi istediği için değil de başka nedenlerle yapan biridir. Bu katılımcının severek okumasa da buluşmalara katılmak için öğretmenin önerdiği kitapları okuduğu kendi söylemlerinden anlaşılmıştır. Ayrıca görüşmeler, gönüllülük ilkesi temel alınarak yapıldığı için katılımcı araştırmanın konusunu ve amacını bilerek devam etmek istemiştir. Bunlara rağmen katılımcının Türkçe öğretmeniyle görüşülmüş, kendisinin kitap okuyup okumadığı sorulmuştur. Türkçe öğretmenin görüşleri, katılımcının kitap okumayı severek yapmasa da kitapları okuduğu, verilen görevleri yerine getirdiği yönündeydi. Katılımcının kitap okumaktan tamamen uzak olmaması, okumaktan nefret etmemesi, verilen görevleri yerine getirmesi, görüşmelere kendi isteğiyle katılması araştırmacının bu katılımcıyla devam etme kararı almasını sağlamıştır. Aşağıda katılımcıların yanıtları sunulmuştur:

Çok çok sevmem ama yine de okurum. Sıkıcı geliyor bazen. Film gibi bir şey olsa daha kolay olur. Aslında ben daha çok öğretmenimin mutlu olması için kitap okuyorum. Ben kitap okuyunca o mutlu oluyor. (K13)

Bu katılımcının okumayı sevmemesi aile ortamında kendi yaş ve gelişim özelliklerine, ilgi ve beklentilerine uygun kitaplarla buluşturulmamış olmasından ya da okuma çalışmalarında yeterince destek ve katkı almamış olmasından kaynaklanabilir. Çocuklara kitap okuma sevgisini ve alışkanlığını kazandırmak çok küçük yaşlardan başlaması gereken bir süreçtir. Aile bireyleri çocuklarda kitap okuma sevgisini oluşturabilmek ve okuma alışkanlığını kazandırabilmek için 0-2 yaş'tan başlayarak çocuklarını onların ilgi ve beğenilerine uygun kitaplarla buluşturmalıdır.

Özetle söylemek gerekirse katılımcıların bu soruya verdiği yanıtlardan da anlaşılacağı üzere katılımcılardan bir kişi dışında ötekileri kitap okumayı sevmektedir ve okuma alışkanlığı edinmek adına çaba göstermektedir. Katılımcılar, kitap okumayı daha çok düş güçlerini devindirdiği, boş zamanlarını değerlendirdiği, sözcük dağarcıklarını zenginleştirdiği, sınavlara katkı sağladığı için sevdiklerini söylemişlerdir. Az da olsa kimi katılımcılar kitap okumayı; özdeşim becerisi edindirdiği, merak duygusunu devindirdiği, günlük yaşamdan uzaklaştırdığı, eğlenceli olduğu, dil kullanımını geliştirdiği, bilgi verdiği için sevdiklerini söylemişlerdir.

Katılımcıların “En sevdiğin kitap/ kitaplar hangisi/hangileridir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

Katılımcılardan 46’sı en çok sevdikleri kitabın hangileri olduğunu iletmiştir. Katılımcıların en fazla “Harry Potter” kitabını sevdiği yanıtlarından anlaşılmıştır. “Harry Potter” kitabından sonra “Önüm Arkam Sağım Solum Sınav”, “Mucize” ve “Bir Genç Kızın Gizli Defteri” gelmektedir. Altı katılımcı ise çok sevdiği bir kitabın olmadığını dile getirmiştir. Katılımcıların “En sevdiğin kitap/ kitaplar hangisi/hangileridir?” sorusuna verdikleri yanıtlar aşağıdaki tabloda “kitap adları” ve “katılımcı sayıları” başlıkları altında gösterilmiştir. Buradaki katılımcı sayıları başlığı altında bulunan sayılar, o kitabı söyleyen kişi sayısıdır.

Tablo 2

En Sevilen Kitap Adlarının Çalışma Grubundaki Katılımcılara Göre Dağılımı

Kitap Adları	Katılımcı Sayıları	Kitap Adları	Katılımcı Sayıları
Harry Potter	10	Celine’nin Pembe Defteri	1
Önüm Arkam Sağım Solum Sınav	3	Yanlışlıkla Dünyanın Öbür Ucuna Uçan Çocuk	1
Bir Genç Kızın Gizli Defteri	3	Acemi Korsan	1
Mucize	3	Babamın Gözleri Kedi Gözleri	1
Momo	2	Türkü Çocuk	1
Ünsüz Youtuber’ın Günlüğü	2	Zaman Bisikleti	1
Dünya’nın Merkezine Yolculuk	2	Arkadaşıma Veda	1
Labirent Serisi	2	Meraklı Bir Somon Balığının Serüvenleri	1
Ayçöreği ve Elmalı Turta	2	Kabiland’ın Kobayları	1
Kara Oklar Çetesi	2	Amber’in Zaman Kapsülü	1
Ben Prenses Değilim	2	Sadako	1
Kadim Şehrin Şifreleri	2	Dedemin Gizli Defteri	1
Charlie’nin Çikolata Fabrikası	2	11. Yaş Günü	1
Hayalim Messi	1	İçimizdeki Müzik	1
Dedemin Bakkalı	1	Süper Gazeteciler	1
Çocuk Kalbi	1	On Dördüncü Mucizem	1
Hayalet Kız	1	Eyvah Kitap	1
Dedektif Kuru Kafa	1	Çizgili Pijamalı Çocuk	1
Hınzır Can’la Neşeli Dersler	1	Saftirik	1
Börü	1	Star Wars	1
Eyvah Ödevim Var	1	Bilgin Adalı’nın kitapları	1

Aşağıda katılımcıların “En sevdiğin kitap/kitaplar hangisi/hangileridir?” sorusuna verdikleri yanıtlardan örnekler sunulmuştur:

Harry Potter serisi. Çünkü macera ve gerçek hayat dışında bir şeyler anlatıyor. Ben gerçek hayattan olunca biraz sıkılabiliyorum çünkü zaten yaşadığımız hayat. Olağandışı şeyler olunca ilgimi çekiyor, eğleniyorum. (K7)

Bilgin Adalı’nın kitaplarını çok seviyorum. Şu ana kadar bir iki kitabını okuyamadım ama onları da okuyacağım. Geçmiş hakkında şeyler anlatıyor ve bunu çok güzel anlatıyor. (K3)

Amber’in Zaman Kapsülü kitabını çok sevdim. Çünkü maceralı, aksiyonlu bir kitaptı. Ailedeki herkes kitabı okudu. Ailemdeki herkesin okuyabileceği bir kitap olduğu için de sevdim ve hikayesi benim ilgimi çekti. (K8)

Benim herhalde 12 tane var. Öncelikle ikisi de seri. Harry Potter serisine bayılıyorum. Çünkü fantastik bir kitap türü ve filmleri de var. Filmlerini izleyenler de çok seviyor. Karakterleri ve olaylarıyla insanın içini hoşlandırıyor, böyle gelecek kitapları veya filme merak ettiriyor. Genelde çocuklar öykü okumayı sevmez, gider fantastik kitap okur, yeni dünyaya açılmış gibi hisseder. Bir de Kabiland’ın Kobayları serisi. Kitap çok heyecanlı bir kitap. Olay gerçekte yok ama gerçekmiş gibi hissediyorum. 3. sınıflardan birine kitabın özetini anlatmıştım, böyle gerçekmiş gibi düşündü. Benim de kitaplarda en çok aradığım şey o gerçekmiş gibi. (K10)

En çok sevdiğim kitap Charlie’nin Çikolata Fabrikası, onu çok küçükken okumuştum ama birkaç günde bitirmiştim, o kadar çok sevmiştim. Kitap beni içine çekmişti. Bir de Bilgin Adalı’nın Zaman Bisikleti var, onu çabuk okumuştum. Benim ilgi alanlarıma uyduğu için daha rahat sıkılmadan okuyabiliyorum, severek okuduğum kitaplar. Bazılarında sıkılabiliyorum. Ben olay kitaplarını çok seviyorum. Macera tarzı. Bunlar da bu tarzda olduğu için seviyorum. (K11)

Mucize. Açıkçası ben Mucize’yi severek okudum. Çünkü bana kendimi anlattı. Ben ilk başlarda okula başladığımda arkadaş sorunları yaşıyordum, o da aynı sorunları yaşıyordu kitapta. Kitapla birlikte kendimi arkadaş olarak gördüm ve gittikçe kitabın sonlarına doğru kitaptaki kahramanla toparladık, diğerleriyle ilişkimizi düzelttik. Aslında aynı şeyleri yaşıyorduk bu da benim hoşuma gitti ve bana kendimi anlattı. Yani kitabın içindeki kahramanla arkadaş oldum, aynı sorunu beraber çözdük. Ve yazarın ikinci kitabına başlayacağım. (K16)

Sevim Ak’ın tüm kitaplarını seviyorum. Ama seçecek olsam içlerinden en çok Babamın Gözleri Kedi Gözleri’ni beğendim. Çocuğun babası ve ayrılışını anlatıyordu. Bu da çok çok hikaye çıkarılması gereken bir kitap. Sevim Ak’ın tüm kitaplarında farklı dünyalara ulaşıyorsunuz. Hiç kötülüğün olmadığı, çok sakın çok mutlu olan dünyaya. Ben de Sevim Ak’ın diğer kitaplarının da böyle olduğunu düşünerek 30 tanesi okudum sanırım. (K29)

Kadim Şehrin Şifreleri. Benim çok hoşuma gitmişti çünkü şifreleri çözmeye çalışan gruplar var. Sürekli heyecanlı, maceracı bir kitap. Diğer bir kitap da Harry Potter. (K30)

Genellikle tarihi kitapları seviyorum. Çünkü tarihe tutkum var. Ama isim vermem gerekirse Kara Oklar Çetesi var Ahmet Şerif İzgören’in, onu çok seviyorum.

Geçmişini anlattığı için. Onda bir tane çocuk grubu var. Onlar böyle vatanlarını böyle koruyorlar. Hatta yanlış hatırlamıyorsam 1928 yılında geçiyor olay. (K32)

Benim en sevdiğim kitap Önem Arkam Sağım Solum Sınav. Çünkü orada da benim gibi sınavları sevmeyen bir çocuk var yani benim gibi. Kitabın beni anlattığını düşünüyorum. (K39)

Araştırmanın bu sorusunda altı katılımcı kitap adı vermemiştir. En sevilen kitap olarak bir ayırım yapmadıklarını iletmişlerdir. Bu katılımcılardan biri, bu açıklamaya ek olarak kitapların adını unuttuğunu, çok unutkan biri olduğunu dile getirmiştir. Aşağıda katılımcıların yanıtları sunulmuştur:

Aslında en sevdiğim kitap diye söyleyemem çünkü ben beğenirsem beğenirim yani o kadar benim için. Öyle ayırım yapmam. Ben de iz bırakan vardı ama okuduğum kitapların ismini unutuyorum, ben çok unutkan biriyim. (K6)

Ben kitap veya kitaplar diye hiç ayırmam. Kendime bir bölüm seçerim; fantastik, korku, macera gibi kitaplar. O bölümdeki kitapları daha fazla severim. (K18)

Hocam aslında ben genelde böyle cinayet, bilim kurgu öyle şeyler seviyorum. Hocam mesela böyle War Cross var. Hocam bunun ikinci kitabı da var. Yazarı Marie Lu. Hocam öyle kitapları daha çok seviyorum. Türk yazarlardan okuduğum var ama en çok sevdiğim diyebileceğim bir kitap yok hocam. (K35)

Benim en sevdiğim kitap yok, tüm kitapları severim. Portakallı Limon gibi bir kitap vardı, en çok onu seviyorum. Oradaki çocukların birbirleriyle oynaması ve meyveleri yemesi. (K40)

Katılımcıların verdikleri yanıtlar incelendiğinde, en sevdikleri kitaplar arasında güncel ve popüler olanların yanı sıra nitelikli çocuk edebiyatı yapıtlarının da yer aldığı görülmüştür. Ayrıca katılımcılar hem yerli hem de yabancı çağdaş çocuk edebiyatı yapıtlarını en sevdikleri kitaplar olarak belirtmişlerdir. Çocukların hem yerli hem de yabancı çağdaş çocuk edebiyatı yapıtlarını beğendikleri kitaplar olarak belirtmeleri mutluluk verici bir sonuçtur. Bu sonuç çocukların aile ortamında ve özellikle okul ortamında yazınsal kitaplar konusunda doğru yönlendirildiklerini göstermektedir. Ayrıca çocuklar birbirlerinin okudukları kitaplardan da etkilenmekte, okuyacakları kitapları bu şekilde de seçebilmektedir. Katılımcılar kitapları sevmeye nedenleri olarak “kitapların maceralı, heyecanlı, merak uyandırıcı olması, geçmişini anlatması, ilgi alanlarına seslenmesi, aile bireyleriyle okunabilecek olması, konusunun gerçek yaşam dışından ya da günlük yaşamla ilişkili olması”nı söylemişlerdir. Şirin’e (2007) göre iyi bir çocuk kitabı, amacı ve işleviyle çocuk okurun algı, ilgi ve dikkat düzeyine uygun, kendisine, çevresine, yaşama farklı ve yeni bakış açıları öneren, çocuk gerçekliğine ve çocuk bakış açısına uygun çocuğa göre yazılmış kitaptır.

Aslan’a (2019) göre çocuk edebiyatı ürünleri, insanların sorunlarına ve bu sorunları çözme biçimlerine tanıklık ederek sorun çözme becerilerini geliştirir. K16 kodlu katılımcının açıklamasında da iyi bir çocuk kitabının bu amacı gerçekleştirdiği görülmüştür.

Mucize. Açıkçası ben Mucize’yi severek okudum. Çünkü bana kendimi anlattı. Ben ilk başlarda okula başladığımda arkadaş sorunları yaşıyordum, o da aynı sorunları yaşıyordu kitapta. Kitapla birlikte kendimi arkadaş olarak gördüm ve gittikçe kitabın sonlarına doğru kitaptaki kahramanla toparladık, diğerleriyle ilişkimizi düzelttik. Aslında aynı şeyleri yaşıyorduk, bu da benim hoşuma gitti ve bana kendimi anlattı. Yani kitabın içindeki kahramanla arkadaş oldum, aynı sorunu beraber çözdük. Ve yazarın ikinci kitabına başlayacağım.

Katılımcıların en sevdiği kitaplar arasında, buluşmaların gerçekleştirildiği sanatçıların kitapları da yer almaktadır. Bu kitaplar arasında Nehir Yazar’ın “Önüm Arkam Sağım Solum Sınav”, “Eyvah Ödevim Var”, “Acemi Korsan”, Almıla Aydın’ın “Kadim Şehrin Şifreleri”, Cihan Demirci’nin “Hıncır Can’la Neşeli Dersler”, Nilay Yılmaz’ın “Meraklı Bir Somon Balığının Serüvenleri” adlı kitapları örnek olarak verilebilir. Katılımcıların en sevdiği kitaplar arasında, buluşmaların gerçekleştirildiği sanatçıların kitaplarının da yer alması; buluşmaların okuma eylemine katkılarını ortaya koymayı amaçlayan bu araştırma için son derece önemlidir. Çünkü bu sonuç, buluşmaların katılımcılar üzerinde olumlu katkısı olduğunu, onları okumaya yönlendirdiğini, okudukları kitapları sevdiklerini göstermiştir.

Katılımcıların “*Seni en çok etkileyen yazar ya da yazarlar kim/kimlerdir? Neden?*”

Sorusuna Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

Bu soruya katılımcılardan 50’si kendilerini en çok etkileyen sanatçıları ve nedenlerini söylemiş; fakat iki katılımcı, kendilerini etkileyen bir sanatçının olmadığını iletmiştir. Katılımcıların yanıtları incelendiğinde onları en çok etkileyen sanatçının J. K. Rowling olduğu anlaşılmıştır. J. K. Rowling’ten sonra Jules Vern, Nehir Yazar, İpek Ongun, Nilay Yılmaz katılımcıları en çok etkileyen sanatçılardır.

Katılımcıların “Seni en çok etkileyen yazar ya da yazarlar kim/kimlerdir? Neden? Açıklayınız.” sorusuna verdikleri yanıtlara ilişkin bulgular Tablo 3’te sunulmuştur:

Tablo 3

Katılımcıları En Çok Etkileyen Sanatçı Adlarının Katılımcılara Göre Dağılımı

Sanatçı Adları	Katılımcı Sayısı	Sanatçı Adları	Katılımcı Sayısı
J.K.Rowling	10	Sharon M. Draper	1
Jules Verne	5	Uğur Önver	1
Nilay Yılmaz	4	Miyase Sertbarut	1
Nehir Yazar	4	Michael Ende	1
İpek Ongun	4	Erkan İşeri	1
Ayşe Yamaç	3	Sara Gürbüz Özeren	1
Şermin Yaşar	3	R.J. Palacio	1
Feyza Hepçilingirler	3	Ahmet Şerif İzgören	1
Muzaffer İzgü	3	Adam Blade	1
Cihan Demirci	3	Edmondo De Amicis	1
Bilgin Adalı	2	Elif Şafak	1
James Dashner	2	Jeff Kinney	1
Pelin Güneş	2	Serdar Aksu	1
Sevim Ak	2	Erdil Yaşaroğlu	1
Roald Dahl	2	Antoine de Saint-Exupéry	1
Eleanor Coerr	2	Büşra Yılmaz	1
Almila Aydın	1	Kübra Nur	1
Zülfü Livaneli	1	Yılmaz Özdil	1

Tablo 3’e göre katılımcıları en çok etkileyen sanatçı Harry Potter’ın yazarı J. K. Rowling olmuştur. Katılımcılar; Harry Potter kitabını çok sevdiklerini, kitabın kurgusunun onlara şaşırtıcı geldiğini söylemişlerdir. Sanatçının özel yaşamındaki maddi ve manevi zorluklara karşın bu kitabı yazması katılımcıların ilgisini çekmiştir. J. K. Rowling’den sonra Jules Verne, katılımcıları en çok etkileyen sanatçılar arasında yer almaktadır. Beş katılımcı kendilerini en çok etkileyen sanatçı olarak Jules Vern’i söylemiştir. Katılımcılar, bu sanatçıların kendilerini etkilemelerinin en önemli nedeni olarak kitaplarındaki konuların ilginç ve heyecanlı olmasını söylemişlerdir.

Katılımcıların bu soruya verdikleri yanıtlar, nedenlerine göre incelendiğinde ortak başlıklar oluşturulmuştur. Başlıklar “komik, düşündürücü ve eğlenceli olması”, “merak ögesinin olması”, “maceralı olması”, “geçmiş zamanları anlatması”, “anlatımın çocuğa göre ve çocuğun ilgi alanına uygun olması”, “konunun etkileyici işlenmesi”, “sanatçıların

yaşamlarının etkili olması”, “futbolla ilgili olması” biçiminde oluşturulmuştur. Aşağıda, katılımcı yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Komik, Düşündürücü ve Eğlenceli Olması

On beş katılımcı, beğendikleri sanatçıların komik ve eğlenceli kitaplar yazdıkları için kendilerini etkilediğini söylemiştir. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Cihan Demirci hem mizahıyla hem yazdıklarıyla hem karikatürleriyle beni çok etkiledi. Karikatürlerin komikliği, mizahı beni mutlu etti. (K4)

Sevim Ak olabilir çünkü o da komik kitaplar falan yazıyor. (K12)

Cihan Demirci, yazarken Nasreddin Hoca gibi hem düşündürüyor hem güldürüyor. (K13)

Eğlenceli Bilgi Serisi’nin yazarı. Bilimi anlatıyor. Yazar 10 yaşındayken bilime çok ilgi duyup ve o bilimle ilgili kendini geliştiriyor. Şu an çok ünlü bir profesör. Yaşadığı şeyleri kitaplara aktarıyor o yüzden seviyorum, eğlenceli de bir kitap. (K18)

Muzaffer İzgü çünkü eğlenceli kitaplar yazmış. (K20)

4N 1K kitabının yazarı ve diğeri de Kübra Nur. O ikisini çok seviyorum. Çünkü çok güzel ve eğlenceli yazıyorlar. (K28)

Yalçın ve Aytaş’a (2005) göre çocuk edebiyatı; çocukların büyüme ve gelişimlerine, düş, duygu, düşünce ve duyarlıklarına, zevklerine, eğlenmelerine katkıda bulunur. Bu bağlamda çocuklar okudukları kitaplardan zevk alabilmeli ve okurken geçirdikleri zamanda eğlenebilmelidir. İyi bir çocuk kitabı, çocukların ilgilerine, gereksinimlerine karşılık vermeli, fakat her şeyden önce de çocuğun o kitabı zevkle okumasını sağlamalıdır.

Sanatçıların konuları, çocukların keyif alabileceği, eğlenebileceği biçimde işlemesi katılımcıların hem sanatçıya hem de kitaba bakışında olumlu katkı sağlamıştır. Kendilerini etkileyen sanatçıların özellikleri arasında kitaplarının komik olması dokuz katılımcı, hem komik hem de düşündürücü olması bir katılımcı, eğlenceli olması da beş katılımcı tarafından söylenmiştir. Özetle katılımcılar, mizah ve güldürü öğelerinin kullanıldığı, ilgilerini çeken kitapların sanatçılarından etkilenmişlerdir.

Merak Uyandırıcı ve İlginç Olması

İki katılımcı, sanatçıların kendilerini etkileme nedenleri arasında kitaplarının merak uyandırmasını ve bu kitapları ilginç yazmalarını, kitaplarının kolay okunmasını saymışlardır. Aşağıda katılımcıların yanıtları sunulmuştur:

Sanırım en çok Nilay Yılmaz'dı. Çünkü “Meraklı Somon Balığı” kitabı çok garipti, ilginçti. (K8)

Roald Dahl, kitaplarını ben çok seviyorum. Her şeyi farklı anlatıyor, hayal gücü çok gelişmiş bir adam. Heyecanlı, merak ettirecek kitaplar yazıyor. Bilmediğimiz ilginç hayatları anlatıyor. Kolay okunuyor kitapları. Okurken zorlanmıyorum. (K15)

İyi bir çocuk kitabı, çocuğa insan, hayvan ve doğa gerçekliğini tanıma, bulma ve anlama olanağı yaratmalıdır. Çocukla yaşam arasında bağ kurmalıdır. Çocuk kitapları sayesinde merak duygusunu taşımali; bu duyguyla okumaya, araştırmaya yönelmelidir. Kitaptaki görsel ve içerik özellikleri, çocukların ilgi ve beğenilerine uygun olarak merak duygularını harekete geçirmelidir. Çocuk, doğası gereği ilgisini çeken şeyleri merak edip anlamaya çalışır. Bu merak sayesinde de okuma eylemini gerçekleştirir. Katılımcıların yanıtlarından da merak duygusunu duyumsadıkları kitapları sevdikleri, bu sanatçılardan da etkilendikleri anlaşılmıştır.

Maceralı Olması

“Seni en çok etkileyen yazar kimdir?” sorusuna verilen yanıtların en üst sırasında J. K. Rowling yer almıştır. Katılımcılar, J.K. Rowling’in kitabındaki olayların işlenişinden çok etkilendiklerini, bu kitabı maceralı olduğu için sevdiklerini dile getirmişlerdir. Maceralı kitap yazdığı gerekçesiyle beğenilen öteki sanatçılar ise Ahmet Şerif İzgören, İpek Ongun, Adam Blade’dır. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Benim iki tane; birisi Ahmet Şerif İzgören, diğeri de J. K Rowling, Harry Potter’ın yazarı. Çünkü yani ikisi de maceralı, tutkulu ve ikisini de ben çok seviyorum. (K3)

Harry Potter kitabının yazarı J. K. Rowling, sevdiğim yazarlardan birisi. Hayal gücü fazla olduğu için maceralı kitaplar yazıyor. (K4)

Adam Blade. “Canavar Peşinde”nin yazarı. Benim böyle okumaya tutku landığım, ilk böyle kalın kitap okumaya başladığım kitap, “Canavarlar Peşinde”dir. Ben onun bütün serisini okudum. Çünkü dediğim gibi zaten ben macerayı çok seviyorum. O kitapta çok maceralı. (K30)

Bir tanesi yine o Labirent kitabının yazarı James Dashner. Hocam çünkü yani içinde benim sevdiğim türden olaylar var. Maceralı severim, yani gerçek dünyada olması yüzde bir gibi olan olaylar, değişik. (K33)

Katılımcıların heyecan duygusunu duyumsadıkları maceralı kitaplar okumayı sevdikleri yanıtlarından anlaşılmıştır. Maceralı kitap yazdığını düşündükleri dört sanatçı, kendilerini en çok etkileyen sanatçılar olmuştur. J. K. Rowling'in on katılımcı tarafından söylendiğinden hareket edilirse sanatçının bu konuda ötekilerine göre daha çok tercih edildiği belirlenmiştir. Bu yaş grubunun ilgi alanları arasında macera türündeki kitaplar bulunmaktadır. Katılımcıların yanıtları da bu bulguyu destekler niteliktedir.

Geçmiş Zamanları Anlatması

Üç katılımcı geçmiş zamanı anlatan, yaşamadıkları dönemler hakkında yazan sanatçıların kendilerini etkilemeyi başardıklarını dile getirmişlerdir. Aşağıda katılımcıların yanıtları sunulmuştur:

Bilgin Adalı, geçmişini anlattığı için. Taş Devri'ndeki şeyleri falan anlatıyor. (K3)

Zamanla ilgili geçmişte olan kitapları sevdiğim için o da çoğunlukla öyle kitaplar yazdığı için Bilgin Adalı beni en çok etkileyen yazar. (K11)

Sara Gürbüz Özeren'in seri olarak yazdığı kitapları okudum. Tarihle ilgili şeyleri güzel anlattığı için. Zaman makinesi olduğu için gerilere gidiyor, bu güzel. (K13)

“Sizi en çok etkileyen sanatçı kimdir?” sorusuna Bilgin Adalı ve Sara Gürbüz Özeren'i söyleyen katılımcılar, bu sanatçılardan geçmiş zamanı ve o zamanda yaşananları anlatması nedeniyle etkilendiklerini söylemişlerdir. Kavcar'a (1999: 4-5) göre edebiyat, zaman ve uzaklık engellerini aşar. Bu zamanlarda yaşamış/yaşayan insanlarla şu anki insanlar arasında yakınlık ve birlik kurar. Bu yapıtlar sayesinde de bizden önce yaşamış insanlara karşı sevgi, bizden çok uzaklarda yaşayan insanlara karşı da yakınlık duyarız. Bu bağlamda insanların zaman engeline takılmadan birbirlerine yakınlık duyumsamasını sağlamada, nitelikli kitapların sanatçılarına büyük sorumluluklar düşmektedir. Katılımcıların özel ilgi alanlarına seslenebilen bu kitapların sanatçıları, onları etkilemeyi başarmıştır. İyi bir çocuk edebiyatı sanatçısı da çocukların ilgilerine ve beğenilerine seslenebilen nitelikli yapıtlar ortaya koymalıdır.

Anlatımın Çocuğa Göre ve Çocuğun İlgi Alanına Uygun Olması

Katılımcıların dördünün verdiği yanıtlar, okudukları kitapların anlatımıyla ilgilidir. Okudukları o kitapların sanatçıların, bu nedenle en çok etkilendikleri sanatçıların arasına koymuşlardır. Aşağıda katılımcıların yanıtları sunulmuştur:

Benim için Sevim Ak. Çünkü çok sakın böyle insanı rahatlatan kitapları oluyor, öyle anlatıyor. Ben genellikle bu kitapları alıyorum elime, okuduğumda öyle o kadar çok rahatlıyorum ki neredeyse terapi gibi bir şey oluyor çünkü çok rahatlatıyor insanı. (K2)

Erkan İşeri, “Hayalim Messi” kitabının yazarı. Hem futbolla ilgili olması hem anlatımı kolay olması. Okudukça okuyasım geliyor. Bu yazarın diğer kitaplarını alırım. Aynı dili kullandığı için keyif alırım. (K14)

“İçimdeki Müzik” kitabının yazarı, çok güzel anlatıyor bence. Hissedebiliyorsun gerçekten kitabın içine girmiş gibi oluyorsun. Oradaki konuşamayan kahramanı okudukça sen de konuşamıyormuş gibi hissediyorsun. Diğer de Şermin Yaşar. Çok güzel yazıyor. Özellikle “Dedemin Bakkalı” kitabında. (K17)

Türklerden de hocam, çocuk ve büyük kitaplarının yazarı Zülfü Livaneli var hocam. Yılmaz Özdil’in “Mustafa Kemal Atatürk” kitabını okudum bir de. Güzel anlatıyor, bizim de anlayacağımız gibi anlatıyor. (K34)

Şirin’ e (2007) göre iyi bir çocuk kitabı, çocuk bakışını bilen bir sanatçının yalın ve içtenlikle yazdığı kitaptır. Sever’e (2015a) göre çocuk, okuma eyleminde sanatçının kendine yukarıdan bakmadığını fark edebilmeli, sanatçıyla içten bir iletişime girmeye gönüllü olmalıdır. Katılımcıların verdikleri yanıtlardan, sanatçıların anlatımında içtenliğin ve yalınlığın olduğu anlaşılmıştır. Bu durumun da katılımcıları olumlu etkilediği belirlenmiştir.

Konunun Etkileyici İşlenmesi

On bir katılımcı, kitapların konusundan etkilenmişlerdir. Sanatçıların seçtikleri konular, çocukları etkilemeyi başardığından çocuklar için o sanatçının çok önemli olduğu yanıtlardan anlaşılmıştır. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

J. K. Rowling’i tek geçerim. Ben olsam hayal edemezdim, bunu düşünmek bile apayrı bence. Böyle bir olayı düşünmek çok zor. Bir sürü olay var, bunu nasıl kurgulayabiliyor bu nedenle benim için tek. (K10)

Roald Dahl, çünkü öğretmenim oradaki çocuk sürekli uğraşarak bir yerlere gelmiş o yüzden beni içine çekiyor, yazar bunu çok iyi vermiş. Zamanla ilgili kitapları sevdiğim için o da çoğunlukla öyle kitaplar yazdığı için konu olarak Bilgin Adalı beni en çok etkileyen yazar. (K11)

Çok yazar tanıyorum ama “Çocuk Kalbi”nin yazarı benim için farklı. Yazdıklarını sevdim. Yani benim sevdiğim tarzda kitaplar yazıyor. Ben belli kitapları okumayı seviyorum roman gibi “Çocuk Kalbi” gibi duygulu konuların yazıldığı kitapları okumayı seviyorum yani o adam sevdiğim tarzda kitaplar yazdığı için. (K19)

“Mucize”nin yazarı beni çok etkiledi. Kitapları içime siniyor. Tüm kitaplarını sıra sıra okuyacağım. Ben sanırsam bu kitaplara tutulduğum için çok okuyacağım. Kitaplarını hem anlıyorum hem de gerçek hayatları anlatıyor. Mesela günlük hayatımızdan olaylar seçiyor. “Mucize”de bir çocukta doğarken bir sıkıntı olmuş ve yüzünün yarısı yok, ondan dolayı arkadaşlarıyla sorun yaşıyor ve kitap öyle gidiyor. Yani kitaba başladığımdan beri ilgim var. Anlatamayacağım şekilde bağlandım, kitabı da yazarı da seviyorum. (K16)

Nilay Yılmaz çünkü böyle çok güzel bir balığın hikâyesini anlatan kitabı var, ben de o kitabı çok beğenmişim ve konusu çok güzeldi. (K38)

Nehir Yazar çünkü bizim durumumuzla ilgili kitaplar yazıyor. Yani sınavlarla ilgili kitaplar yazıyor, bizi anladığını düşünüyorum. (K40)

Çocuk edebiyatı yapıtlarında çocuğun kendi yaşamında karşılaşılabileceği türden sorunlar da yer almalıdır. Bu sorunlar, çocuk gerçekliğinden uzaklaşmadan, onların bakış açıları dikkate alınarak kitaplarda işlenmelidir. Katılımcıların yanıtlarında yer alan Jules Verne, R.J. Palacio, Edmondo De Amicis, Roald Dahl, Nehir Yazar adlı sanatçılar, kitaplarındaki seçtikleri konularla ve bu konuları çocuğa göre işlemeleriyle onları etkilemeyi başarmışlardır. Kitaplardaki konuların, açıkça ve gerçekçi bir dille çocuk bakışına, duyarlılığına uygun biçimde ortaya konduğu, bu nedenle de katılımcılar tarafından bu sanatçıların sevildiği anlaşılmıştır. Kitaplarındaki konuların farklılığı nedeniyle de etkilenilen sanatçılar vardır. J. K. Rowling ve Nilay Yılmaz, kitaplarındaki ele aldıkları konuları, güçlü bir düş gücüyle yazan sanatçılar arasındadır. Onlar da bu yönüyle katılımcıları etkilemişlerdir. Sever’e (2015a) göre kitaplar, çocukların ilgi ve gereksinimleri doğrultusunda, onları okumaya özendirecek nitelikte olmalıdır. Okuma eyleminden sonra da çocuğun yüreğinde, belleğinde insanca duyarlıklar ve düşünceler oluşturabilmelidir. Katılımcı yanıtlarından da bu sanatçıların kitaplarının, konuları bakımından etkileyici olduğu anlaşılmıştır.

Sanatçıların Yaşamlarının Etkili Olması

İki katılımcı, J. K. Rowling’in (Harry Potter’ın yazarı) kendi gerçek yaşamındaki zorluklara, bu zorluklar arasında nasıl bu kitabı yazdığına ilişkin bilgiler edindiklerini söylemiş ve bu bilgilerden çok etkilenmişlerdir. Bir katılımcı, Nilay Yılmaz’ın hayvanlarla konuşmasından ve yaşamındaki öteki ayrıntılardan etkilendiğini dile

getirmiştir. Bir katılımcı da “Küçük Prens” kitabının yazarından çok etkilendiğini söylemiştir. Aşağıda katılımcıların yanıtları sunulmuştur:

J. K. Rowling’in hayatı beni çok etkiledi. Normalde yazdığı kitaplar satmıyormuş, ailesiyle zor bir hayat yaşıyormuş ve fakirmiş, yardım alıyormuş ama yetmiyormuş sonra birden aklına “Harry Potter” gelmiş. “Harry Potter”ı yazınca ve kitapları satınca artık ünlenmiş ve artık normal bir hayat yaşamaya başlamış. (K7)

Nilay Yılmaz’ın kendisinin gerçekte hayvanlarla konuşması beni çok etkiledi. (K8)

Ben “Harry Potter”ın yazarını aslında “Labirent”in yazarından daha fazla sevdim. Onun kitabını okumadım, filmini izledim aslında. Hatta filmi unutmak için kitabını baştan okuyacağım. Ben yazarın hayatını da okumuştum. Yani kadın kitabı bir kafenin içinde oturarak yazmış yani o yüzden o beni çok etkiliyor. (K35)

Hocam beni en çok etkileyen yazarın adını pek hatırlamıyorum ama “Küçük Prens”in yazarı beni çok etkilemişti. Çünkü onu yazan herhalde kadın bir pilottu. O beni çok etkilemişti ve onun yaratıcılığından çok etkilenmiştim. Hayatını da okumuştum çok güzeldi. (K36)

Sanatçıların yaşamlarıyla kendi yaşamları arasında benzer yanlar bulan ya da yazarın yaşamını ilginç, farklı ve sıradışı bulan çocuklar; bu sanatçıların kitaplarını okuma konusunda daha fazla istek duyabilirler. Bu nedenle özellikle öğretmenler sanatçıların özel yaşamları konusunda da çocukları bilgilendirebilirler.

Futbolla İlgili Olması

İki katılımcı, futbolla ve futbolcularla ilgili olan kitapların sanatçılarına, bu sorunun yanıtında yer vermiştir. Bu katılımcılar, futbola ilgi duydukları için bu konuda yazılmış kitapları önemsediklerini ve bu kitapların sanatçılarından etkilendiklerini söylemişlerdir. Özellikle kitap okuma alışkanlığı kazanamamış çocukları, ilgilerine uygun kitaplarla buluşturmak önemli bir adımdır. Aşağıda katılımcıların yanıtları sunulmuştur:

Grup grup yazılan kitaplar dikkatimi çok çekiyor. Yani her bölümün farklı yazar tarafından yazıldığı kitaplar. Ama beni en çok etkileyen sanatçı Uğur Önver çünkü ben futbolcuların hayatlarını okumayı seviyorum. (K2)

Erkan İşeri, Hayalim Messi kitabının yazarı. Okudukça okuyasım geliyor. Bu yazarın diğer kitaplarını alırım. Aynı dili kullandığı için keyif alırım. (K14)

Katılımcılardan ikisi, kendilerini etkileyen bir sanatçının olmadığını söylemişlerdir. Aşağıda katılımcıların yanıtları sunulmuştur:

Ben okuduğum kitabın yazarına bakmıyorum, sadece kitap hoşuma gittiye bakıyorum. SevdİYsem kitabı, sonrası için o yazarın kitaplarını tercih ediyorum daha çok. Ama beni çok etkileyen bir yazar yok. (K26)

Hocam ben bilmiyorum mesela hımm... Hocam ben daha çok İngiliz yazarların kitaplarını beğeniyorum. Türkler genelde bilim kurgu yazmadıkları için yabancıları okuyorum. Türklerin yazdığı bir bilim kurgu kitabı okumadım hiç. Şu an aklıma yazar gelmiyor. (K35)

Özetle söylemek gerekirse katılımcıları en çok etkileyen sanatçılar, J. K. Rowling, Jules Verne, Nilay Yılmaz, Nehir Yarar ve İpek Oğun olmuştur. Katılımcılar söyledikleri sanatçılardan neden etkilendiklerini ayrıntılı biçimde anlatmışlardır. Bu soru, katılımcıların hangi sanatçılardan ve neden etkilendiklerini ortaya çıkarmayı amaçlamıştır.

Sanatçı-öğrenci buluşmalarının çocukları okuma eylemine yönlendirmedeki katkılarının araştırıldığı bu çalışmada, katılımcılara sorulan bu soruda önemli veriler elde edilmiştir. Katılımcıların “Sizi en çok etkileyen sanatçı ya da sanatçılar kim/kimlerdir?” sorusuna buluştukları sanatçıların adlarını vermeleri, buluşmaların katkıları üzerinde yorum yapılmasını sağlamıştır. Tablo 3’te de görüldüğü gibi Cihan Demirci, Nehir Yarar, Nilay Yılmaz, Feyza Hepçilingirler sayı olarak öteki yazarlara göre öne çıkmaktadır. Çocuklarla buluşma gerçekleştiren Almıla Aydın ve Pelin Güneş’in adlarının da bu sorunun yanıtlarında geçiyor olması, buluşma gerçekleştiren tüm sanatçıların katılımcılar üzerinde olumlu bir katkısı olduğunu göstermektedir. Katılımcılar bu yazarları kendilerine daha yakın buldukları, kendi yaşadıkları duyguları çok iyi dile getirdikleri, kitaplarındaki kahramanlar ve konularla eşduyum kurabildikleri için sevdiklerini dile getirmişlerdir.

a. Katılımcıların “*Seni en çok etkileyen bu yazarların hangi kitaplarını okudun?*”

Sorusuna Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

Katılımcıların tümü bir önceki soruda yanıtladıkları sanatçıların kitaplarını okuduklarını dile getirmişlerdir. Aşağıdaki Tablo 4’te katılımcıları en çok etkileyen sanatçılar ile bu sanatçıların okunan kitapları yer almaktadır. Tablo 3’te sanatçı adlarının kaç katılımcı tarafından söylendiği yazıldığı için Tablo 4’te katılımcı sayısına gerek duyulmamıştır. Katılımcılar tarafından dile getirilen tüm kitaplar aşağıdaki tabloda bulunmaktadır:

Tablo 4

Katılımcıları En Çok Etkileyen Sanatçılar ve Sanatçıların Okunan Kitaplarının Dağılımı

Sanatçı Adları	Sanatçıların Okunan Kitapları
Ayşe Yamaç	“Dedemin Gizli Defteri”, “Hayalet Peşinde”, “Yaz Gülü”
Uğur Önver	“Ronaldo’nun Hikayesi”
Şermin Yaşar	“Dedemin Bakkalı”, “Cingo”
Bilgin Adalı	“Zaman Bisikleti”, “Uzaylılar Geliyor”, “Alev Kız Aninna’nın Serüvenleri”
Cihan Demirci	“Hıncır Can’la Neşeli Dersler”
J.K.Rowling	“Harry Potter”
Nilay Yılmaz	“Meraklı Bir Somon Balığının Serüvenleri”
Kübra Nur	“Ben Prenses Değilim”
Büşra Yılmaz	“4N 1K”
Nehir Yazar	“Acemi Korsan”, “Önüm Arkam Sağım Solum Sınav”, “Eyvah Ödevim Var”
Muzaffer İzgü	“Anneannem”, “Süpermen İstanbul’a Düştü”
Sharon M. Draper	“İçimdeki Müzik”
Edmondo De Amicis	“Çocuk Kalbi”
İpek Ongun	“Bir Genç Kızın Gizli Defteri”
Feyza Hepçilingirler	“Türkü Çocuk”, “Off Dilim”, “Harflerimizin Gizli Dünyası”
Jules Verne	“Dünyanın Merkezine Yolculuk”, “Robinson Crusoe”, “Dünyanın Ucundaki Fener”, “Ay’a Yolculuk”, “Esrarlı Ada”, “80 Günde Devri Alem”
Almila Aydın	“Kadim Şehrin Şifreleri”
Zülfü Livaneli	“Arkadaşıma Veda”
Yılmaz Özdil	“Mustafa Kemal”
Sevim Ak	“Babamın Gözleri Kedi Gözleri”, “Vanilya Kokulu Mektuplar”
Roald Dahl	“Charlie’nin Çikolata Fabrikası”, “Büyük Cam Asansörü”, “Dev Şeftali”
M.Kemal Atatürk	“Nutuk”
Eleanor Coerr	“Sadako”
Miyase Sertbarut	“Ünsüz Youtuber’ın Günlüğü”, “Kabiland’ın Kobayları”, “İkizler İz Peşinde”
Michael Ende	“Momo”
Erkan İşeri	“Hayalim Messi”, “Hayalim Ronaldo”
Sara Gürbüz Özeren	“Çılgın Dedemin Zaman Makinesi”
R.J. Palacio	“Mucize” ve “Mucize 2”
Ahmet Şerif İzgören	“Kara Oklar Çetesi”
Adam Blade	“Canavar Peşinde”
Pelin Güneş	“Sandık Sepet Ankara”, “Fincan Teyze’nin Kurabiyeleri”, “Hayal Kurma Dersleri”, “Babama Kamera Vermeyin”
Elif Şafak	“Sakız Sardunya”
Jeff Kinney	“Saftirik Batsın Bu Dünya”
Serdar Aksu	“Serdar Başkan ile Bilim Makinesi”
Erdil Yaşaroğlu	Çizimlerinin olduğu dergiler
Antoine de Saint-Exupéry	“Küçük Prens”
James Dashner	“Labirent”

Katılımcıların “Seni en çok etkileyen bu yazarların hangi kitaplarını okudun?” sorusuna verdikleri yanıtlar incelendiğinde, Tablo 4’ün büyük bir bölümünde, nitelikli çocuk edebiyatı ürünlerini görmekteyiz. Katılımcıların adlarını verdiği bu nitelikli kitaplar, onların duygu ve düşüncelerini devindirecek, yaşamı, insanı, doğayı, hayvanları anlamasını sağlayacak, farklı bakış açıları kazanmalarına katkı bulunacak niteliktedir. Katılımcıların bulunduğu sanatçıların kitaplarını okumaları, hatta bu sanatçıların birden fazla kitaplarını okumaları; sanatçı-öğrenci buluşmalarının okuma eylemine katkısını araştıran bu çalışmada, buluşmaların öğrencileri okumaya yönlendirdiğini gösteren çok önemli bir sonuçtur.

Katılımcıların “*Buluşmadan önce yazarın herhangi bir kitabını okudun mu? Okuduysan hangi kitabını okudun?*” Sorusuna Verdikleri Yanıtlara İlişkin

Bulgular

Katılımcıların buluşmalardan önce buluşmanın gerçekleştirileceği sanatçının kitaplarını okumaları gerekmektedir. Sanatçının kitaplarını okumadan gelen öğrenciler için buluşma çok da anlamlı olmayacaktır. O öğrenci/öğrenciler buluşma sırasında ne konuşulduğunu anlayamayacak, sanatçıya sorular soramayacak ve sanatçının anlattıklarıyla kitabı yeniden yorumlayamayacaktır. Katılımcıların sanatçıyla etkileşimli bir buluşma ortamı oluşturmalarını sağlamak için buluşmalardan önce kitapların okunması önemlidir. Bir katılımcı da bu düşüncüyü destekleyecek şu ifadeleri kullanmıştır: “Evet, okudum; çünkü yazarla buluşmak için kitabını okuyoruz. Okumadan önce yazarla buluşsak ne anlama gelecek ki? Çünkü kitapla ilgili sorular soruyoruz, kitapla ilgili şeyler anlatırken okumadıysak anlamayız ki...” (K5) Öğrencilerin de sanatçı buluşmalarının bir amaç doğrultusunda gerçekleştiğinin farkında olması, buluşmaların niteliğine katkı sağlamaktadır.

Katılımcıların buluşma öncesinde sanatçının kitaplarını okumalarının bir başka nedeni de yayınevlerinin kitap alımını zorunlu tutmasıdır. Yayınevleri bu alımlar sonucunda sanatçıların okullarda öğrencilerle buluşmasını ücretsiz sağlamaktadır. Böyle bir etkinlik yapılmak isteniyorsa alınan bu kitaplar, en uygun ve ilgi çekici biçimde öğrenciye okutulmalıdır. Bu sorumluluğu da o sınıfların derslerini yürüten Türkçe öğretmenleri üstlenmektedir.

Buluşmaların gerçekleştirildiği sanatçılar ve öncesinden okumaları gereken kitaplar aşağıda sunulmuştur:

Tablo 5

Buluşulan Sanatçıların Okutulan Kitaplarına Göre Dağılımı

Sanatçı Adları	Sanatçının Okunan Kitapları
Cihan Demirci	“Hınzır Can’la Neşeli Dersler”
Pelin Güneş	“Sandık Sepet Ankara”, “Hayal Kurma Dersleri”, “Sardunya Sardalya”
Nehir Yazar	“Acemi Korsan”, “Önüm Arkam Sağım Solum Sınav”
Nilay Yılmaz	“Meraklı Bir Somon Balığının Serüvenleri”
Feyza Hepçilingirler	“Türkü Çocuk”, “Off Dilim”, “Harflerimizin Gizli Dünyası”
Almila Aydın	“Kadim Şehrin Şifreleri”

Kimi katılımcılar daha önceki yıllarda okul ya da kitap fuarları aracılığıyla buluştukları sanatçıları ve o sanatçılarla buluşmadan önce okudukları kitapları da söylemişlerdir. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

(Muzaffer İzgü) “Gözlüklü Köpek”, (Nilay Yılmaz) “Meraklı Bir Somon Balığının Serüvenleri”, (Ayşe Yamaç) “Dedemin Gizli Defteri”, “Hayalet Peşinde”, (Cihan Demirci) “Hınzır Can’la Neşeli Dersler”, (Uğur Önver) “Mohamed Salah Futbolun Yıldızları 6”, “Messi Mucizesi” (Pelin Güneş) “Sandık Sepet Ankara” kitaplarını okudum. (K2)

Evet okudum. Cihan Demirci’nin “Hınzır Can’la Neşeli Dersler”, Nilay Yılmaz da “Meraklı” kitabını, Pelin Güneş “Sandık Sepet Ankara”, “Hayal Kurma Dersleri”, “Sardunya Sardalya” diye bir kitabını da okudum. Şermin Yaşar ile buluştuğumda da onun “Cingo” adlı kitabını okumuştum. (K7)

Pelin Güneş’in “Ceren Konuyu Anlamadı”, “Sardunya Sardalya Bizim Sokakta”, “Hayal Kurma Dersleri”, “Sandık Sepet Ankara” kitaplarını okudum ve hepsini imzalattım. Şermin Yaşar ile buluştuğumda “Tarihi Hoşça kal Lokantası”nı, “Cingo”yu, “Dedemin Bakkalı”nı okumuştum. Cihan Demirci’nin “Hınzır Can’la Neşeli Dersler”, Nilay Yılmaz da “Meraklı Somon Balığı”nı okumuştum. (K8)

Yanıtlardan da anlaşılacağı üzere sanatçı-öğrenci buluşmaları, öğrencileri ekinlik öncesinde bile kitap okumaya yönlendirmekte, onlarda bu konuda bir istek uyandırmaktadır. Katılımcılar; buluşma gerçekleştirilecek sanatçılarla sohbet edebilmek, sorular sorabilmek, onlardan bir anı kalsın diye kitap imzalatabilmek için buluşma öncesinde onların kitaplarını okumaktadırlar.

Katılımcıların “Kitabını okuduktan sonra (yazarla buluşmadan önce) yazar hakkında ne/neler düşündün? Neden?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

Bu soru katılımcıların, sanatçılarla buluşmadan önceki düşüncelerini ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Katılımcılar, okudukları kitaplardan hareketle buluşma gerçekleşmeden önce sanatçılarla ilgili yorumlarda bulunmuşlardır. Kitapların konusu, olayların anlatılış biçimi, kahramanların özellikleri katılımcıların sanatçılarla ilgili düşüncelerinde etkili olmuştur. Katılımcıların bu soruya verdikleri yanıtlarda sanatçıların yaşlarına, fiziksel ve kişilik özelliklerine ilişkin düşünceleri olduğu anlaşılmıştır. Katılımcılar; kitapların içeriğini, anlatımını ve kahramanlarını kendilerine yakın, komik ve eğlenceli bulduklarında o kitabın sanatçısının genç olduğunu düşünmüşlerdir. Sanatçıların adlarından ve kitaptaki kahramanların özelliklerinden hareketle de onların fiziksel ve kişilik özellikleriyle ilgili yorumlarda bulunmuşlardır.

Katılımcıların buluştukları sanatçılarla ilgili düşünceleri, yanıtlardaki ortaklığa göre bir başlık altında toplanmamıştır. Katılımcıların buluşulan sanatçılarla ilgili düşüncelerini bir bütün olarak görebilmek amacıyla yanıtlar, buluşulan sanatçıların adlarına göre bir araya getirilmiştir. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Cihan Demirci

Katılımcılar, “Hınzır Can’la Neşeli Dersler” kitabını okuduktan sonra sanatçıyla ilgili yorumlarda bulunmuşlardır. Yirmi katılımcı; okudukları kitabın konusundan, anlatımından, kahramanlarının özelliklerinden hareketle Cihan Demirci’ye ilişkin düşüncelerini iletmiştir. Aşağıda “Hınzır Can’la Neşeli Dersler” kitabını okuyan katılımcıların kitabın sanatçısı Cihan Demirci’yle ilgili yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Cihan Demirci’yi genç hayal etmiştim... Komik biri olduğunu düşünmüştüm. Çünkü kitabında komik şeyler vardı. (K1)

Cihan Demirci hakkında karikatür çizdiği için esprili olduğunu düşündüm çünkü karikatür çizenler genelde öyle oluyor. (K8)

Cihan Demirci’nin yaşlı olduğunu düşünmüştüm çünkü yazdıkları aklımda böyle canlandırdı. (K39)

Öğrenci yanıtlarına göre Cihan Demirci’nin “Hınzır Can’la Neşeli Dersler” adlı kitabı; katılımcıların eğlenmesini, gülmesini, neşelenmesini sağlamıştır. Bir katılımcı

kitabının adından hareketle onun “hınzır” biri olduğunu düşünmüştür. Sonuç olarak katılımcılar, kitabın özelliklerinden hareketle Cihan Demirci’nin “komik, eğlenceli, şakacı, neşeli ve genç” olduğunu düşünmüşlerdir.

Pelin Güneş

Pelin Güneş’in “Sandık Sepet Ankara” ve “Hayal Kurma Dersleri” kitaplarıyla ilgili buluşan katılımcılar, okudukları kitapların konularından ve anlatımlarından hareketle sanatçıya ilişkin pek çok yargıya ulaşmışlardır. Yirmi beş katılımcı, kitaplarından yola çıkarak Pelin Güneş’e ilişkin düşüncelerini iletmiştir. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Pelin Güneş’in kitabını okumadan önce kitaptaki resmini gördüğümde genç zannettim onu. Pelin Güneş’in Ankara’yla ilgili kitap yazdığından burada doğduğunu zannettim. Ankara’yı yazdığı için burayı çok sevdiğini düşündüm. (K5)

Pelin Güneş’in de esprili, güler yüzlü biri olduğunu düşünmüştüm. Çünkü kitabında eğlenceli komik şeylerden bahsediyordu. (K11)

Pelin Güneş’in samimi biri olduğunu düşündüm. Kitapta öyleydi çünkü. Kitaptaki karakterler de öyleydi çünkü. (K15)

Pelin Güneş’in kitaplarını okuyunca onun kısa saçlı olduğunu düşündüm çünkü kitaba kısa saçlı biri yakışır dedim. Yani sempatik olacağını düşündüm. Oradaki karakter de sempatikti, yazarın da sempatik olduğunu düşündüm. Pelin Güneş’in kitaplarındaki karakterlerinin uydurma değil de kendi hayatından yazdığını düşündüm. (K16)

Pelin Güneş’in kitabını okurken çok çocuk ruhlu olduğunu, hala daha çocukluğunu bitirememiş olduğunu düşündüm. Çünkü çok çocuksu kitap yazmış. (K20)

Pelin Güneş’in çocukluğundan beri olan müze açma hayalini yapamadığı için kitaba aktardığını düşündüm. (K27)

Pelin Güneş okuyunca gerçekten kitaptaki çocuğun başından geçen gibi bir olay yaşadığını, onun gibi bir taşınma olayı yaşadığını ve tek çocuk olduğunu düşünmüştüm ve yazarın daha genç ve küçük biri olduğunu düşünmüştüm. Yirmili yaşlarında olduğunu düşündüm. Çok gezmiş biri. Sokaklarda dolaşıyor. Annem olsa beni göndermez tek başıma. Küçükken yaşadığı anıları kitaba aktarmış olabileceğini düşündüm. (K28)

Pelin Güneş’in her kitabını okuduğumda çocukları çok sevdiğini anlıyorum. Çocuk sevgileri olduğunu düşündüm. Yani ben de aslında çocukları çok seviyorum. Kendim de çocuğum, işte kendimden de yola çıkarak onu düşünmeye çalıştım. Çocukları çok sevdiğini düşündüm. (K30)

Katılımcıların yanıtlarından hareketle Pelin Güneş’le ilgili olarak belleklerinde “Ankara’yı seven ve çok iyi bilen, komik, güler yüzlü, yardımsever, genç, içten, sevimli, çocukları seven” düşüncelerinin oluştuğu anlaşılmıştır. Kitabın konusunun Ankara olması nedeniyle Pelin Güneş’in Ankaralı, Ankara’yı seven, Ankara’da doğan, Ankara’nın tarihini bilen ve bunu herkese öğretmek isteyen biri olduğu düşünülmüştür. Sanatçının kitaptaki kahramanlar gibi eğlenceli, komik, sevimli olduğu yargısına ulaşılmıştır. Öteki katılımcılardan farklı olarak yalnızca bir katılımcı Pelin Güneş’in içine kapanık biri olduğunu düşünmüştür. “Pelin Güneş’i fazla konuşmayan içine kapanık olarak düşündüm. Kitabı okuyunca öyle geldi bana.” (K14)

Almila Aydın

Katılımcılar, Almila Aydın’ın “Kadim Şehrin Şifreleri” kitabını okumuşlardır. Sanatçıyla buluşmaları bu kitap üzerinden gerçekleşmiştir. Sekiz katılımcıda, kitabın konusundan ve kitaptaki kahramanların özelliklerinden hareketle sanatçıyla ilgili düşünceler oluşmuştur. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Ben fiziksel özellikleri değil de daha çok ruhsal özellikleri yönünde tahminlerde bulunmuştum. Mesela Almila Aydın’ın kitabını okurken yaşı kaç olursa olsun ruhunun genç olduğunu düşünmüştüm. (K11)

Almila Aydın’ın kitapları ise maceralı içimi kıpır kıpır eden kitaplardı. Onun için yazarın da öyle biri olduğunu düşündüm. (K10)

Ben Almila Aydın’ın kitabını okudukça onu sanki dünyanın her yerini gezmiş, bilgin kişi olarak düşündüm. Sonra gittikçe maceralı kitap, onu maceralı bir insan olarak gördüm. (K30)

Almila Aydın’ın İstanbul’un her yerini dolaştığını, bunu da çocuklarla birlikte kitaba aktardığını zannettim. Yani kendisini bir çocuk olarak hayal etmiş gibi düşündüm. Çocukları çok sevdiğini düşündüm. (K31)

Almila Aydın’ı sevimli, iyimser, çocukları seven bir kadın olarak düşünmüştüm. (K34)

Katılımcılar; farklı yerlerdeki şifrelerden oluşan bir macera kitabı okudukları için sanatçının da macerayı sevdiğini, her yeri gezdiğini düşünmüşlerdir. Katılımcıların verdikleri yanıtlardan Almila Aydın’ın “genç ruhlu, orta yaşlı, çok bilgili, macerayı ve çocukları seven, gezgin” biri olarak düşünüldüğü anlaşılmıştır. Sanatçıyla ilgili yorumların büyük bir bölümü, kitabın maceralı olmasından hareketle yapılmıştır.

Nilay Yılmaz

Katılımcılar, Nilay Yılmaz'ın “Meraklı Bir Somon Balığının Serüvenleri” kitabını okumuşlardır. Sanatçıyla bu kitap üzerinden konuşmak amacıyla buluşmuşlardır. Yirmi katılımcı; sanatçının kitabından, kitaptaki kahramanlarından ve onların özelliklerinden hareketle görüşme öncesinde sanatçıyla ilgili düşüncelere ulaşmıştır. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Nilay Yılmaz ile ilgili somonlarla arasında özel bir şey var diye düşündüm, herhalde somonları çok seviyor dedim. Somonları çok mu seviyor, araştırdı mı acaba dedim. (K5)

Nilay Yılmaz'da ise somon balıklarıyla bir yaşantısı var mı acaba diye düşündüm. Hayvanlara özel ilgisi olduğunu, onları sevdiğini düşündüm. Hayvanları seven, capcanlı enerji dolu olduğunu düşündüm, zaten de öyleydi. (K7)

Nilay Yılmaz'ı meraklı hayal ettim ve balıklara karşı duygusu var diye düşündüm. Balıklardan bahsettiği için hayvansever olduğunu düşündüm çünkü balıkları çok iyi anlatıyor. (K16)

Nilay Yılmaz, yani farklı bir insandı, yani iyi anlamda farklıydı. Bence o yeniliklere açık bir insan çünkü son cümlesini tamamlarken kedi dilini de keşfetmek istediğini söylemişti. Ben buna hayran kalmıştım. (K19)

Nilay Yılmaz'ın da somon balıklarıyla aşırı bir ilgisi olduğunu düşünmüyordum, kitabın hayal ürünü olduğunu düşünüyordum. Ayrıca hayalperest, maceracı olarak düşündüm. (K37)

Nilay Yılmaz ile ilgili kitaplarında hayal ürünü kullandığını düşünüyordum, somonlarla bu kadar ilgili olduğunu bilmiyordum. Sadece bir kitaptaki kurgu olarak düşünmüştüm. Klasik birini hayal etmişim, kitabının hayal ürünü olduğunu düşünmüştüm. (K40)

Sonuç olarak katılımcılar, kitabın somon balıklarıyla ilgili olması nedeniyle Nilay Yılmaz'ın hayvanları çok sevdiğini, somon balıklarının onun için ayrı bir öneme sahip olduğunu düşünmüşlerdir. Yanıtlar incelendiğinde katılımcıların sanatçıyla ilgili “hayvanları seven, somonlara karşı özel bir ilgisi olan, capcanlı, enerji dolu, yeniliklere açık, maceracı, sıradışı, farklı, hayalperest, meraklı, konuşkan, araştırmacı” biçiminde düşünceleri olduğu anlaşılmıştır. Katılımcıların büyük bir bölümü, kitaptaki konunun gerçek mi kurgu mu olduğunu merak etmiştir. Konunun bir kurgu olduğunu düşünerek sanatçının hayalperest biri olduğu yargısına ulaşmışlardır.

Nehir Yazar

Katılımcılar, Nehir Yazar'ın “Acemi Korsan” ve “Önüm Arkam Sağım Solum Sınav” kitaplarını okumuşlar; sanatçıyla bu kitaplar üzerinden buluşmuşlardır. Katılımcılar, okudukları kitapların konusundan, olayların işlenişinden ve kahramanların özelliklerinden hareketle sanatçıyla ilgili yorumlar yapmışlardır. Nehir Yazar'la ilgili sekiz katılımcı yorum yapmıştır. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

“Acemi Korsan” bana hitap etti açıkçası. “Acemi Korsan”ı okuyunca Nehir Yazar'ı gayet iyi hayal ettim ve daha sempatik biriydi. (K16)

Nehir Yazar'la ilgili kendi kendime kurgu oluşturdum. Mesela kısa saçlı, çok genç, çocuğu olan biri gibi düşünmüştüm. Kitapta böyle düşünmeme neden olacak bir şey yoktu, kendim öyle hayal ettim. (K37)

Sanatçının, yani Nehir Yazar'ın bizim halimizden çok iyi anladığını bu nedenle de onun bizim yaşlarımızda çocuğu olduğunu düşündüm. (K39)

Nehir Yazar'la ilgili de genç olarak düşünmüştüm. Çok kitap okuyan güzel, kitaplar yazan, çocuklara yönelik kitaplar yazan biri hayal etmiştim. (K38)

Katılımcıların yanıtlarından Nehir Yazar'ın “genç, sevimli, kısa saçlı, çocukları çok iyi anladığı için çocuğu olan, çocuklara yönelik kitaplar yazan” biri olarak düşünüldüğü anlaşılmıştır. Katılımcılar, daha önceki sorularda kendilerini anlayan sanatçıların genç olduğunu düşündüklerini söylemişlerdir. Fakat Nehir Yazar için bu duruma ek olarak farklı bir yorumda bulunmuşlardır. Nehir Yazar'ın kendilerini anlatan kitaplar yazmasını, genç olmasının yanında kendi yaşlarında çocuğu olmasıyla da ilişkilendirmişlerdir.

Feyza Hepçilingirler

Katılımcılar, Feyza Hepçilingirler'in “Off Dilim”, “Türkü Çocuk” kitaplarını okumuşlardır. Buluşmaları da bu kitaplar üzerinden gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar kitapların konusundan, kitaptaki kahramanların özelliklerinden, sanatçının konuyu anlatış biçiminden hareketle sanatçıya ilişkin yorumlarda bulunmuşlardır. Feyza Hepçilingirler'le ilgili altı katılımcı görüş bildirmiştir. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Feyza Hepçilingirler'de gelişmiş bir yazı yeteneği olduğunu düşünmüştüm kitaplarındaki konulardan ve konuları anlatış biçiminden. (K11)

Feyza Hepçilingirler'in anlatım şekli diğerlerinden biraz değişikti, böyle biraz daha fazla deyim, atasözü kullanıyordu. Ben okuduğum kitaplarda böyle

gözlemledim. Kitaplarında bir sürü bilmediğim kelime vardı, ben bunların hepsinin anlamlarına baktım. Yani şöyle düşündüm, bilmediğim kelimeleri de tecrübeli yazarlar kullanır, dedim. Yani 20 yaşında bir yazarın böyle kelimeler kullanacağını düşünmedim. (K29)

Onların çocukları çok sevdiğini çocuk hikayeleri yazdığını, böyle kitap yazarken mutlu oldukları aklıma geldi. Çünkü kitapların içeriği çok güzeldi. Onları gerçek hayatta da mutlu biri olarak hayal ettim. Yazar olduğu için mutlu olduğu aklıma geldi. Feyza Hepçilingirler'in kitabında atasözleri var. Mesela onların anlamlarının biliyordum bazılarını, diğerlerini bilmiyordum ama anlatım biçimi ağırdı biraz bu yüzden yaşlı olduğunu düşündüm. (K32)

Katılımcıların öteki sanatçılarla ilgili yanıtlarına bakıldığında Feyza Hepçilingirler'e ilişkin farklı düşünceleri olduğu anlaşılmıştır. Kitaptaki konuların seçiminden, anlatım biçiminden, kullandığı deyim, atasözü ve sözcüklerden sanatçının “yazı yeteneği gelişmiş, deneyimli, genç olmayan” biri olduğu düşünülmüştür. Sanatçının anlatımındaki farklılık katılımcılar tarafından fark edilmiştir. Bu farkındalık, katılımcıların dikkatli birer okuyucu olduklarını göstermektedir.

Sonuç olarak, katılımcıların okudukları kitapların sanatçılarıyla ilgili düşüncelerini ilettikleri yanıtlar incelendiğinde ulaşılan yargıların kitabın konusu, kahramanları ve olayların anlatılış biçimiyle yakından ilgili olduğu sonucu çıkmaktadır. Katılımcılar, okudukları kitaplardan hareketle sanatçıların yaşları, fiziksel ve kişilik özellikleriyle ilgili yorumlarda bulunmuşlardır. Katılımcıların yanıtlarına göre okudukları kitapların içeriği komik, eğlenceli ve yaşlarına uygun yazılmışsa o kitabın sanatçısı gençtir. Çünkü katılımcılar, yalnızca genç sanatçıların; bir başka deyişle yaşları kendilerine yakın sanatçıların, duygu ve düşüncelerini anlayabildiğini düşünmüşlerdir. Bu bağlamda katılımcılar; özellikle Cihan Demirci'nin, Nehir Yazar'ın ve Pelin Güneş'in daha genç olduklarını düşünmüşlerdir. Kısaca, çocuk dünyasına girebilen, onları tanıyan, onların ilgisini çekebilecek bir kitabın sanatçısının genç olabileceği algısı katılımcılarda çok yüksektir. Katılımcıların sanatçıların genç olduklarına ilişkin düşünceleri Feyza Hepçilingirler'de değişmiştir. Katılımcıların Feyza Hepçilingirler'i görmeden kitaptaki dil ve anlatım özelliklerinden ve konularından yola çıkarak onun deneyimli olduğunu düşünmeleri, doğru bir belirleme olmuştur. Okudukları kitabın komik ve eğlenceli olması nedeniyle de sanatçının günlük yaşamda, komik ve eğlenceli olduğunu düşünmüşlerdir. Kitaptaki kahramanlar ve özelliklerinden hareketle de sanatçının hem fiziksel hem kişilik özelliklerine ilişkin yorumlarda bulunmuşlardır. Nilay Yılmaz'ın kitabını okuyan katılımcılar, daha çok kitabın konusunun farklılığından etkilendikleri için sanatçıyla ilgili düşüncelerini bu farklılıktan hareketle dile getirmişlerdir. Katılımcıların büyük bir

bölümü; Nilay Yılmaz'ı hayalperest, sıra dışı ve hayvansever biri olarak düşündüklerini söylemişlerdir.

Katılımcıların “İçinde yazara herhangi bir soru sorma isteği uyandı mı? Yazarla ve kitaplarıyla ilgili neleri merak ettin?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

Katılımcıların kırk beşi, sanatçılara soru sormak istemiştir. Katılımcıların yedisi, bazı sanatçılara soru sormak istemediğini dile getirmiştir. Katılımcıların sanatçılar ve kitaplarıyla ilgili merak ettikleri, yanıtlanmasını bekledikleri sorular, ortak başlıklar altında toplanmıştır. Bu sorular “kitabın konusu ve kahramanları”, “kitabın konusunun nasıl belirlendiği ve yazılma süreci”, “kitabın konusunun gerçek mi kurgu mu olduğu”, “kaç kitap yazıldığı”, “sanatçının kendisiyle ilgili”, “yazarlığın yaşamlarına etkisi”, “soru sormak istenmemesi” başlıkları altında incelenmiştir.

Kitabın Konusu ve Kahramanları

Katılımcıların en çok merak ettiği konulardan biri, sanatçıların kitaplarının konularını ve karakterlerini nasıl belirlediğidir. Özellikle konusunu ilginç, güzel ve heyecanlı buldukları kitaplarda bu soruyu sanatçıya sormak istemişlerdir. Yirmi katılımcı, sanatçıların kitaplarındaki konular ve kahramanlarla ilgili sorular sormak isteğini iletmıştır. Aşağıda katılımcı yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Nilay Yılmaz'da da somon balığını sormak istedim çünkü somonlar nadirleşti, neden onun hakkında yazmak istedi diye merak ettim. Pelin Güneş hakkında ben de çok bir şey merak etmedim ama sadece şunu sormak istedim: Neden Ankara'yı seçti? Çünkü günümüzde herkes İstanbul hakkında bir şeyler yazıyor, onu seçiyor, o neden Ankara'yı seçti, merak ettim. (K7)

Pelin Güneş hakkında da “Neden Ankara?” diye merak ettim. Sanki Ankara kaybolmak üzere olan bir şehirmiş gibi anlatmış, tarihine kadar inmiş. Başka bir soru gelmedi Pelin Güneş'te çünkü kitap çok açıktı. Her şey yazıyordu. (K8)

Pelin Güneş'e şey sormak istedim. Niye, şey, niye mesela normal çocuk kitapları değil de böyle bir yeri tanıtmaya isteği olup da öyle kitaplar yazdığını sormak istedim. Bilmiyorum ama o kadar komik bir insan olup da öyle bir kitap yazdın, niçin yani niye öyle bir kitap yazıyor? Kitabı bu kadar neşeli nasıl yazdığını merak ettim. (K18)

“Sandık Sepet”teki kahramanın annesi, onun tek başına bütün sokaklarda dolaşmasına nasıl izin veriyor? Benim annem buna izin vermezdi. Çocuk nasıl kaybolmadı? Normalde anneler izin vermez. Acaba yazar öyle olmasını istediği biri olduğu için mi yazmış? (K28)

Evet. Kitabın içinde niye bu karakterleri seçtiniz. Mesela Pelin Güneş'in şeydi, kitabı hep ayrı ayrı kısa kısa hikâyelerden oluşuyordu, "Niye böyle seçtiniz?" diye soracaktım. Almıla Aydın'a da şöyle soracaktım: "Niye böyle macera?" "Macerayı sevdiğiniz için mi böyle kitabı seçtiniz?" diye soracaktım. (K34)

Katılımcıların yanıtları incelendiğinde, okudukları kitapların konularını, türünü (macera) karakterlerini, kısa öykülerden oluşma nedenini sormak istedikleri görülmüştür. Katılımcılar sanatçının o konuyu neden seçtiğini, konunun sanatçı için özel bir anlamı olup olmadığını merak etmişlerdir. Katılımcıların büyük bir bölümü, özellikle Nilay Yılmaz ve Pelin Güneş'in kitapları için bu soruyu düşünmüştür. Pelin Güneş'in kitaptaki olayın geçtiği yer olarak neden Ankara'yı seçtiği, Nilay Yılmaz'ın kahraman olarak neden somon balıklarını seçtiği katılımcıların yanıtlanmasını istediği sorulardır.

Kitabın Konusunun Nasıl Belirlendiği ve Yazılma Süreci

Bu başlık altındaki yanıtlar incelendiğinde on dört katılımcının kitap yazma sürecinde sanatçıların nelerden etkilenip kitap yazdığını, kitabın konusunu nasıl belirlediğini öğrenmek istediği anlaşılmıştır. Kitap yazma sürecinde neler yaşadıkları da iki katılımcı tarafından öğrenilmek istenmiştir. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Böyle hayal gücüne nasıl sahip olduklarını sormak isterdim. Bir de küçüklüğünden beri hayali miydi kitap yazmak, yoksa büyüdüğünde ailesinin zoruyla mı yazmak istedi? Yoksa kendisi ilham geldi de mi yazmak istedi? diye sormak isterdim. (K9)

Onun dışında bir soru daha sormak istemiştım: Kitap yazarken bilerek böyle kısa kısa kurtulsam mı diye, yani daha kitap yazmak istemeyerek mi yazıyor, yoksa kitap yazmayı sevdiği için mi yazıyor? Bu soruyu sormak isterdim, soruyorum da. (K10)

Benim aklımda iki soru uyanmıştı: Kitaplarında benim bu yaşta düşünemeyeceğim şeyleri yazmıştı. Bunu nasıl yaptığını, nasıl yazabildiğini, bir de hangi duyguyla yazdığını sormak isterdim. Böyle sıkıla sıkıla bitirsem de kurtulsam şeklinde mi, yoksa uzun uzun her şey anlatsam da okuyucunun gözünde daha iyi canlansın diye mi yazdı? Ama zaten sıkıla sıkıla yazdıysa anlaşılıyor. Kitabı okuyunca gözünde canlanmıyor, içine giremiyorsun kitabın. (K11)

Katılımcılar, sanatçıların kitap yazma sürecinde, nelerden esinlendiğini öğrenmek istemiştir. İki katılımcı bu sorunun katılımcılar tarafından neden sorulduğunu çok güzel ifade etmiştir.

Bir de yazarlara kitap yazarken nereden esinlendiğini sormak isterdim. Çünkü ben de resim çiziyorum ama çizmek için aklıma konu gelmiyor. Nereden konu bulduklarını sormak isterdim. (K3)

Mesela ben böyle kısa kısa, ben de böyle hikayeler yazıyorum. Küçük küçük böyle. Hocam onların mesela aklına nereden geliyor konusu, ben çok düşünüyorum. Özellikle ilginç konularda bunu nereden aklına getirdi diye merak ediyorum. (K35)

Kitabın Konusunun Gerçek mi Kurgu mu Olduğu

Özellikle kendilerine ilginç gelen kitaplar için on beş katılımcı bu soruyu sanatçılara sormuştur. Özellikle Nilay Yılmaz'ın kitabındaki olayın gerçek mi kurgu mu olduğu katılımcılar tarafından çok merak edilmiştir. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

O kitapların gerçekliğini merak ettim. Gerçek hayattan olup olmadığını sormak isterdim. O kişilerin, kitapları kendi hayatlarından mı yazdığını yoksa hayal ürünü mü olduğunu merak ettim. (K4)

Feyza Hepçilingirler'in de çocuk kitabını okumuştum. Sizin de böyle bir köyünüz var mı ya da böyle bir olay yaşandı mı? Siz böyle köyünüze gidip arkadaşlarınızla vakit geçirdiniz mi? (K34)

Genellikle içimde çok bir soru sorma isteği uyanmıyor. Ama sadece Nilay Yılmaz da somon balığıyla nasıl konuştuğunu sormak istedim. Mesela gerçekten somon balıkları öyle konuşabilir mi, öyle bir dilleri var mı? Yazar bunu nasıl yapabiliyor diye düşündüm. Hayal mi, gerçek mi diye düşündüm. (K37)

Bu soruya verilen yanıtlara bakıldığında sanatçılarla buluşmaların çocukları kitap okumaya, kitabın içeriğine ilgi duymaya ve içerikle ilgili sanatçılara soru sorma isteği duymalarına katkıda bulunduğu anlaşılmaktadır. Katılımcılar da okudukları nitelikli çocuk edebiyatı ürünlerinde iletilerin kalıp yargılar içerisinde verilmediğini, olayların hem kurmaca olabileceğini hem de gerçeğe uygun olabileceğini fark etmişlerdir. Bu nedenle konuların gerçek mi kurgu mu olduğunu sorgulamışlardır.

Kaç Kitap Yazıldığı

İki katılımcı, sanatçıların kaç kitap yazdığını merak etmiştir. Aşağıda katılımcıların yanıtları sunulmuştur:

Kaç kitap yazdığını merak etmiştim, onu sormak isterdim. (K9)

Bir de Feyza Hepçilingirler'in şu ana kadar kaç tane kitap yazdığını mesela sormak isterdim yazara. (K34)

Sanatçının Kendisiyle İlgili

Beş katılımcı, kitaplardan hareketle sanatçının kendisiyle ilgili sorular sormak istemiştir. Bu soruların, yalnızca Cihan Demirci ve Pelin Güneş’le ilgili olduğu katılımcıların yanıtlarından anlaşılmıştır. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Nilay Yılmaz’ın çocukluğunda nasıl olduğunu sormak istedim kitapta hayvanlarla konuştuğu için. (K3)

Cihan Demirci karikatüre neden başlamış, neden çizmek istemiş? (K6)

Cihan Demirci’ye karikatürün onun için ne ifade ettiğini sormak istemiştım. (K8)

Pelin Güneş’in “Hayal Kurma Dersleri”nde çok gülmüştüm. Onun komik olduğunu anlamıştım. Nasıl böyle komik biri olduğunu sormak istedim. Gerçekten de bu kadar komik mi diye sormak istedim. (K23)

Yanıtlardan da anlaşılacağı üzere katılımcılar, kitapların konusundan ve içeriğinden yola çıkarak sanatçının yaşamına ilişkin özel sorular da sormaktadır. Bu bulgu çocukların sanatçıya değer verdiklerini, onu ve ortaya çıkardığı sanat ürünlerini önemsediklerini, düşüncelerine ve ilgi alanlarına değer verdiklerini göstermektedir.

Yazarlığın Yaşamlarına Etkisi

Yazmayı seven katılımcılardan ikisi, yazarlığın sanatçıların yaşamlarını nasıl etkilediğini merak etmiştir. Aşağıda katılımcıların yanıtları sunulmuştur:

Ben de yazarım. Yazarlığının onun yaşamına etkisini sormak isterdim, yani yazar olmadan önce nasıl bir hayat sürüyordu, yazarlıkla hayat düzeni bozuldu mu? Yani hayat düzeni daha mı iyi oldu, bozuldu mu diye merak ettim. Bir de yazarlığa ne zaman başladığını sorardım. (K12)

Aslında sormak istediğim şeydu: Yazmak size ne kazandırıyor ya da kitap yazınca siz nasıl bir dünyaya geçiyorsunuz? Kitap yazmak, yazı yazmak benim için başka bir dünyaya geçiyor gibi açıkçası. (K16)

Katılımcıların sanatçılara sormak istedikleri bu soru, sanatçı buluşmalarının yazma konusundaki katkılarını da ortaya çıkarmakta etkili olmuştur. Yazmayı seven, yazma denemeleri yapan katılımcılar; bu sorunun yanıtlarından kendi yaşamlarına ilişkin çıkarımlar yapmak istemiştir. Bu yanıtlara dayanarak sanatçı buluşmalarının katılımcıların bu tür yeteneklerini ortaya çıkarmaları, kendi ilgi alanlarını bulmaları, cesaretlenip güdülenmeleri bağlamında da önemli olduğu ortaya çıkmaktadır.

Soru Sormak İstenmemesi

Yedi katılımcı, sanatçılara soru sorma isteği duymadığını dile getirmiştir. Bunun nedeni olarak da kitabının çok açık olduğunu, sanatçıya soru sormayı gerektirecek bir merakın oluşmadığı iletilmiştir. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Bir soru gelmedi aklıma Pelin Güneş'te çünkü kitap çok açıktı. Her şey yazıyordu. (K8)

Feyza Hepçilingirler'de ona fazla soru sormamıştım çünkü onun kitabı bana çok net gelmişti zaten. (K31)

Nehir Yazar ve Pelin Güneş'le ilgili bir sorum olmadı. Kitapta her şey yazıyordu benim de aklımda bir soru olmadı. Kitaplar çok netti bana göre. (K40)

Katılımcıların yanıtlarındaki ortaklıktan hareketle oluşturulan başlıklar dışında, bazı katılımcıların ortak başlıklara katılamayan soruları olmuştur. Bir katılımcı, Nehir Yazar'ın "Acemi Korsan" kitabında kendince mantık hatası olduğunu düşünmüştür. Bu durumu sanatçıya sormak istediğini söylemiştir. Aşağıda katılımcının yanıtını sunulmuştur:

Sadece "Acemi Korsan"da soru sorma isteği uyandı içimde. Orada da bence mantık hatası vardı kitapta, onu sormak istedim. (K13)

Sonuç olarak çocuk edebiyatında ele alınan konu, karakteri/karakterleri eylem halinde gösteren olaylar dizisidir. Yazar seçtiği konuyu merak öğeleriyle biçimlendirerek çocuğun ilgisini çeker. Olay dizisinde, çocuğun duyarlılığını işleterek düşüncesini devindirerek çözebileceği düğümlerin (şifrelerin) varlığı, çocuk için okuma eylemini zevkli bir uğraşıya dönüştürür (Sever, 2015b). Okuma eylemini zevk alarak yapan çocuk, merakının peşinden duygularını ve düşüncelerini devindirerek koşar. Anlamli ve bilinçli okuma yapmak için çaba gösterir. Bu çabası sonucunda belleğinde oluşan soruları, buluşma olanağı bulduğu sanatçılara iletir. Sanatçının kendisinden merak edilenleri duyar.

Katılımcıların “Buluştuktan sonra hayalindeki yazarla gördüğün yazar arasında bir fark olduğunu düşündün mü?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

Katılımcıların sanatçılarla buluşmadan önce kitapların konusundan ya da karakterlerin özelliklerinde yola çıkarak onların yaşları, kişilik ve fiziksel özellikleriyle ilgili düşünceleri olduğu daha önceki soruların yanıtlarından anlaşılmıştır. Bu soruyla da katılımcıların düşüncelerinin, buluştukları sanatçılarla uyumlu olup olmadığı öğrenilmek istenmiştir. Bir başka deyişle buluştuktan sonra hayalindeki sanatçıyla gördüğü sanatçı arasında bir farkın olup olmadığı anlaşılmaya çalışılmıştır.

Katılımcıların bu sorudaki yanıtları, “yaşla ilgili farklılıklar”, “kişilik özellikleriyle ilgili farklılıklar”, “fiziksel özellikleriyle ilgili farklılıklar” başlıkları altında incelenmiştir. Katılımcıların yanıtları uygun başlıklar altına yerleştirilmiştir. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Yaşla İlgili Farklılıklar

Yirmi sekiz katılımcı, sanatçıları genç hayal ettiğini fakat sanatçıların hayallerindeki gibi genç çıkmadığını söylemiştir. Bunların arasından yalnızca üç katılımcı (K7, K26 ve K35) Cihan Demirci, Pelin Güneş, Feyza Hepçilingirler için ötekilerden farklı düşündüğünü, bu sanatçıları daha yaşlı hayal edip sanatçının daha genç olduğunu iletmişlerdir. Aşağıda katılımcı yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Pelin Güneş hayalimde genç biriydi ama daha yaşlı biri çıktı. Kişisel düşünceleri falan benimkiyle uyuşuyordu bu nedenle buluştuktan sonra bir fark görmedim. Cihan Demirci’yi de böyle bir amca gibi hayal etmişim, daha yaşlı hayal etmişim ama bence gençti. Çünkü öğretmenimiz yaşını söylemişti. Nilay Yılmaz’ı da orta yaşlarda biri zannediyordum, öyle de çıktı. (K7)

Oldu. Ben Cihan Demirci’yi genç biri sanmışım, yani kitapta anlattıklarına göre. Mesela Hınzır Can bir çocuk ve komik bir çocuk da hani böyle gençler daha komik olur ya şaka falan yapar, yani ben Cihan Demirci’yi genç biri sanmışım ama görünce yaşlı değil, olgun olduğunu anladım. O bana farklılık oluşturdu. (K19)

Pelin Güneş’i daha yaşlı olarak bekliyordum, öyle çıkmadı. Cihan Demirci’yi daha yaşlı bekliyordum, emekli ve boş zamanlarında kitap yazan biri olarak düşünmüştüm. Yaşlanmış ya, daha komik olur sanmışım. (K26)

Nehir Yazar’ın çok genç biri olduğunu düşündüm. Kitabı eğlenceliydi. Böyle kişilerin de yaşının daha genç olduğunu düşündüm. Çünkü bizim zamanlarımızla onların zamanları arasında fark var. Onların zamanlarında beştaş oynamak eğlenceliydi ama şimdi başka şeyler eğlenceli. Anlamaları zor olur diye düşündüm. (K37)

Katılımcılar; ilgi ve dikkat düzeylerine, kendi gerçekliklerine ve bakış açılarına uygun, yalın ve içtenlikle yazılmış yapıtların yalnızca genç sanatçılar tarafından yazılacağını düşünmüşlerdir. Sanatçının yaşı, kendi yaşlarına ne kadar yakın olursa kendi dünyalarının da o kadar iyi anlaşıldığını söylemişlerdir. Katılımcılardaki bir başka algı da kitaplarında komik ve eğlenceli bir anlatım benimseyen, güldürü öğelerine yer veren sanatçıların genç olduğudur.

Kişilik Özellikleriyle İlgili Farklılıklar

Otuz beş katılımcı, sanatçıların kişilik özelliklerini; okudukları kitapların konusundan, anlatımından, karakterlerin özelliklerinden hareketle tahmin etmeye çalışmışlardır. Düşündükleri ve gördükleri sanatçılar arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları bu soru aracılığıyla dile getirmişlerdir. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Nilay Yılmaz'ın hayvansever olduğunu düşünmüştüm, öyle de çıktı. Balıkla konuştuğunu duyunca önce uyduruyor diye aklıma geldi. Sonra düşünüp durunca mantıklı olabileceğini düşündüm. Cihan Demirci'yi daha esprili biri hayal etmişim, öyle çok esprili göremedim. (K5)

Feyza Hepçilingirler tahmin ettiğim gibi çıktı. Bu kadar çok kitabı yazması için bir tecrübeye ihtiyacı vardı. O yüzden Feyza Hepçilingirler tahmin ettiğim gibi çıktı. Çünkü her kitabında farklı bir bakış açısı yakaladığı için çok kitap yazdığından tecrübeli olduğunu düşündüm. (K11)

Nilay Yılmaz'ın çok çılgın biri olduğunu sanmışım çünkü herkes balıklarla konuşmuyor. Ama öyle çıkmadı, normal sakin biri çıktı. (K19)

Almıla Aydın kitaptaki gibiydi, böyle tıpatıp aynısı gibi esrarengiz bir arayış gibiydi. Böyle eğlenceliydi, sorularda böyle neredeyse her yeri tanıtıyordu, bize de öğretmek amacıyla böyle macera çevirmiş. Bu yüzden genelde çoğu kişi beğenmiş sınıfımızdan da. Bu yüzden tam beklediğim gibi çıktı. Böyle soru cevap verişleri, her şeyi neredeyse aynıydı. (K22)

Cihan Demirci'yi yaramaz, yaşlı ama gençmiş gibi davranan biri olarak hayal etmişim. Ama geldiğinde çok beyefendi bir adamdı. O kadar da hınzır değilmiş, belki küçüklüğünü anlatmıştır. (K25)

Pelin Güneş'i çok doğal biri olarak bekliyordum, çok konuşkan biri olarak bekliyordum ama benim düşündüğüm kadar konuşkan değildi. Çünkü yazarlar çok konuşur diye düşündüm. Sadece kitabı birazcık anlattı, sonra sorular üzerinden gitti. Başka şeyler anlatmadı, düşündüğüm kadar konuşkan değildi. (K26)

Pelin Güneş'i yardımsever gibi, çocukları seven bir kadın gibi düşünmemiştim. Ama onunla buluştuğumuzda anladım ki çocukları seviyor, sohbet etmeyi seviyor. Feyza Hepçilingirler'i de çok iyi düşünmemiştim çünkü genç biri değildi. Sert, uysuz olur diye düşünmüştüm. Öyle çıkmadı. İyimserdi, çocuklara güzel

yaklaşıyordu. Almıla Aydın'ı sevimli, iyimser, çocukları seven bir kadın olarak düşünmüştüm. Gelince de öyle çıktı. Düşündüğüm gibiydi. Çok meraklı bir kadındı. Araştırmacı bir kadındı. Şey, buluşmaya girmeden önce, yazar gelmeden önce aslında bütün yazarları böyle bütün sorulara cevap veren, sıcak yazarlar olarak hayal ediyordum zaten. Buluşmada da buluşma sonrasında da benim sorularıma ve diğer sorulara da güzel cevap verdiler. Anlatımları cana yakındı. (K34)

Buluşma öncesi ve sonrasında duygularımda çok değişiklik olmadı. Yani değişti tabii de mesela Feza Hepçilingirler'de biraz daha sert, çocukların dilinden birazcık anlamayan gibi düşünmüştüm ama gelince böyle çok samimi, yüzüne gülen, çok sıcak bir insandı. Her şeyi bizim anlayacağımız şekilde, bizim bakış açımıza göre söyledi. Kitaplarından dolayı galiba. (K35)

Katılımcıların yanıtları incelendiğinde, sanatçıların kişilik özelliklerine ilişkin düşüncelerini, kitabın konusuna ve kahramanların özelliklerine göre oluşturdukları anlaşılmıştır. Kitabın konusu, komik ve eğlenceli ise sanatçının da kitaptaki gibi komik ve eğlenceli olduğu düşünülmüştür. Özellikle Cihan Demirci ve Pelin Güneş'in kitaplarından hareketle bu sanatçıların çok neşeli, esprili ve komik olması beklenmiştir. Kimi katılımcılarda bu beklentinin karşılanmadığı, yanıtlardan anlaşılmıştır. Bazı katılımcıların farklılık yaşadığı bir diğer sanatçı, Feyza Hepçilingirler olmuştur. Katılımcılar tarafından bu sanatçının yaşı nedeniyle “sert, huysuz, çocukları anlamayan” biri olduğu düşünülmüş; fakat buluşma gerçekleşince “tatlı, sevimli, anneanne gibi yumuşak, hiç kırmadan sorulara yanıt veren” biri olduğu düşünülmüştür. Almıla Aydın'ın kitabının maceralı ve şifrelerden oluşması nedeniyle maceracı ve gezgin olduğu düşünülmüştür. Buluşmada da Almıla Aydın'ın gerçekten böyle biri olduğu öğrenildiği için katılımcıların düşündüklerinde bir farklılık olmamıştır.

Özetle, katılımcıların buluşmalardan önce düşlediği sanatçılarla gördükleri sanatçılar arasında kişilik özellikleri bakımından benzerlikler ve farklılıklar olmuştur. Katılımcılar, kitapların konusundan ya da karakterlerin özelliklerinden yola çıkarak sanatçıyla ilgili düşünceler oluşturmuşlardır. Okudukları kitapların konusunun ve karakterlerinin yalnızca gerçek yaşamdan alınmadığını, kurgu da olabileceğini fark etmişlerdir. Feyza Hepçilingirler'de yaşadıkları gibi konularını ilginç ya da çok komik bulmadıkları kitapların sanatçıları; sert, huysuz, kendilerini anlamayan biri olarak düşünmemeleri gerektiğini de fark etmişlerdir. Eğer bu durum yaşanmasaydı, bir başka deyişle Feyza Hepçilingirler'le ilgili düşünceleri değişmeseydi, katılımcılar o sanatçının kitaplarını okumak istemeyebilirlerdi. Düşünceleri değiştiği ve sanatçıya olumlu duygular besledikleri için onun kitaplarını da okumak istedikleri anlaşılmıştır.

Fiziksel Özellikleriyle İlgili Farklılıklar

Katılımcılar, sanatçıların kitaplarındaki ayrıntılara, kitaplarının konularına ya da adlarının çağrışımlarına dikkat ederek onların nasıl göründüklerini düşlemişlerdir. On beş katılımcı, düşlerinin karşılanıp karşılanmadığını yanıtlarında dile getirmiştir. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Yazarları daha sıra dışı hayal etmiştim. Ama dış görünüşleriyle öyle değillerdi. (K1)

Nilay Yılmaz'ı dış görünüş olarak capcanlı hayal etmiştim. En çok Cihan Demirci ve Pelin Güneş'i sevdim çünkü onlar kafamda olan düşüncelere daha uygundu. (K8)

Ben Almıla Aydın'ı saçlarının rengini biraz daha gür ama siyah bir kadın bekliyordum. Böyle kitapta anlatılanları düşününce böylesi uygun gibime gelmişti. (K11)

Nilay Yılmaz'ı şey, yani ben onu emekli olmuş, boş zamanlarında kitap yazan biri olarak düşündüm ama öyle çıkmadı. Nilay Yılmaz koyu, kıvrıkcık saçlıydı. Ben düz saçlı sarışın hayal etmiştim çünkü bana Nilay, Nil isimleri öyle şeyler çağrıştırıyor. (K25)

Ben Cihan Demirci'yi biraz sert bekliyordum çünkü ismini düşününce demir sert olur ya onun da öyle olacağını düşündüm. (K27)

Katılımcıların 10'u, bazı sanatçılar için düşlerindeki ve karşılaştıkları arasında bir fark olmadığını dile getirmiştir. Aşağıda bu katılımcıların yanıtları sunulmuştur:

Pelin Güneş hakkında pek de fark olmadı, öncesi ve sonrası olarak düşündüğümde aynı gibiydi. (K5)

Pelin Güneş ile tanıştığımda böyle bir duygu olmadı. Kitapta her şey açıktı, bu nedenle yazarla ilgili bir merak uyandırmadı bende. (K6)

Sonuç olarak katılımcıların yanıtları incelendiğinde düşlerindeki sanatçılarla gördükleri sanatçılar arasında kişilik ve fiziksel özellikler ile yaş bakımından farklılıklar ya da benzerlikler görülmüştür. Bu durum, katılımcıları okuma konusunda olumsuz etkilememiştir.

Katılımcıların “Buluşma öncesi ve sonrasında duygularında bir değişiklik oldu mu? Bu durum yazarın kitaplarını okuma konusunda olumlu ya da olumsuz bir değişiklik yarattı mı?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

Katılımcılar, buluştukları sanatçıları tam olarak düşlerinde canlandırdıkları gibi bulamadıklarını bir önceki soruda dile getirmişlerdir. Katılımcılar, sanatçıları yaş, kişilik

ve fiziksel özellikler bakımından düşlerindeki gibi bulamasalar da bu durum, onlarda olumsuz bir duyguya yol açmamıştır. Buluşmalardan sonra sanatçıların kitaplarını okuma konusunda, buluşmadan kaynaklı bir olumsuzluk yaşanmadığı dile getirilmiştir. Aşağıda katılımcıların bu sorudaki yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Duygularımda olumsuz bir değişikliğe yol açmadı. Karikatüre merakım arttı. “Bilim Çocuk” dergisini daha çok okur oldum bu nedenle. Daha heyecanlı ve komik kitapları okumak istedim Cihan Demirci’den sonra. (K1)

Duygularımda onlara karşı şöyle bir değişiklik oldu: Aslında bundan sonra kitaplarını daha çok sevebilirim, dedim. Buluşmalar, kitap okuma konusunda beni olumlu etkiledi. Mesela, öyle kitaplar sevdiğim için olumlu oldu bana. (K5)

Feyza Hepçilingirler’e bayıldım, yani çok güzel biriydi. Eğlenceli, yani yaşlı diye öyle somurtkan veya yorgun olacağını düşünmüştüm ki hiç öyle çıkmadı. Enerjiliydi ve kitaplarına da aynı enerjiyi verebilmiş, yani bu yüzden onun kitaplarını da okurum. (K10)

Beni Nehir Yarar daha çok etkiledi. Yani böyle kitapları beni açıyor, meraklandırıyor. Onunla görüştüktan sonra daha çok kitap okumaya başladım. Çünkü bizim için özel geldi, bize çok güzel şeyler yaptı. Hediyeler getirdi. (K16)

Ben Nilay Yılmaz’ı görünce kitaplarını okurum, dedim çünkü hem eğlenceli bir kişiliği de vardı hem de gezmiş biriydi ve bunu diğer kitaplarına da aktarabileceğini düşündüğüm için okurum dedim. (K27)

Beni olumlu etkiledi. Ben Pelin Güneş’i zaten küçüklüğümde beridir okuyorum. Almıla Aydın’ın da birkaç kitabını okudum ama Feyza Hepçilingirler’in sadece o kitabını okumuştum “Off Dilim”i bir de “Türkü Çocuk”u okumuştum. Buluştuktan sonra daha çok kitaplarını okumak istedim. Mesela Almıla Aydın’ın kitaplarını gördüğümde gönül rahatlığıyla okuyabiliyorum. Çünkü zaten yazarı sevdim, çok iyi yazan kişi. Mesela kitabında hiç böyle anlamama gibi bir şeyim olmadı. Bütün cümleleri, bütün kelimeleri biliyordum; çok güzel bir anlatım şekli vardı. Pelin Güneş de öyle. (K30)

Olumlu etkiledi. Cihan Demirci’nin kitapları beni neşelendirdi, içimden daha da okumak geldi. Nehir Yarar’da da okuma istedim çünkü insanın içinde merak uyanıyor. (K40)

Buluşma öncesi ve sonrasında duygulardaki değişikliğin, buluşma gerçekleştirilen sanatçıların kitaplarını okuma konusunda, katılımcıları nasıl etkilediğinin öğrenilmeye çalışıldığı bu sorunun yanıtları olumlu yöndedir. Katılımcılar, buluşma öncesinde kitaplardan hareketle sanatçıları belleklerinde canlandırmışlardır. Buluşma gerçekleştiğinde ise düşlerindeki sanatçılarla buluştukları sanatçılar arasında farklılıklar ya da benzerlikler olduğunu görmüşlerdir. Farklılıklar olduğunu gören katılımcılarda, bu durum olumsuz duygular oluşturmamıştır. Tam tersine katılımcılar, kalıp düşünceler içerisinde olduklarını ve bu düşüncelerden hareketle sanatçıları belleklerinde

canlandırdıklarını fark etmişlerdir. Bu farklılıktan olumsuz etkilenmeyen katılımcılar, buluşma gerçekleştirilen sanatçıların kitaplarını da okumak istediklerini söylemişlerdir.

Katılımcılar buluşmalar sayesinde karikatüre meraklarının arttığını hatta karikatürle ilgili dergileri daha çok okuduklarını dile getirmişlerdir. Katılımcıların buluştukları sanatçılarla ilgili “Diğer kitaplarını daha çok sevebilirim, okuyabilirim.” demesi buluşmaların çocukları okumaya yönlendirmedeki en önemli sonucudur. Sanatçıların buluşmalarda enerjik ve eğlenceli olması, katılımcılarda o sanatçıların kitaplarının da öyle olacağı düşüncesini oluşturmuştur. Bu düşüncede olan katılımcılar da o sanatçıların kitaplarını okumak istemiştir. Yanıtlardan elde edilen bu sonuç, buluşmaların okumaya katkısını ortaya koymaktadır.

Özetle; katılımcıların yeni kitaplar okumak istemeleri, karikatür dergilerini okumak ve karikatür çizmek istemeleri, buluştukları sanatçıların başka kitaplarını da okumak istemeleri sanatçı-öğrenci buluşmalarının çocukları kitap okumaya yönlendirme bağlamında ne denli önemli olduğu bu soruya verilen katılımcı yanıtlarından anlaşılmaktadır.

Katılımcıların “Yazarla buluşmak sana neler hissettirdi ve düşündürdü?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

Bu soru araştırmanın en önemli sorularından biridir. Çünkü bu sorunun yanıtları sayesinde katılımcıların bu buluşmalardan nasıl etkilendiği sonucu çıkarılmaktadır. Katılımcıların verdikleri yanıtlar “mutluluk ve heyecan, kitap okumadaki artış, merak, düş gücünün gelişmesi, müze açma düşüncesi, şaşkınlık, erişilmezlik” başlıkları altında incelenmiştir. Katılımcıların yanıtları aşağıda bu başlıklar altında örneklendirilmiştir:

Mutluluk, Heyecan ve Sanatçının Gerçek Yönlerini Keşfetme

Otuz üç katılımcı sanatçı buluşmalarında mutlu olduklarını ve heyecanlandıklarını dile getirmiştir. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Beni çok heyecanlandırdı. Mutlu etti. Buluşmadan sonra daha heyecanlı olarak kitapları okumaya başladım. (K1)

Beni de mutlu hissettiriyor, arkadaşlarımdan dediği gibi yazarlarla tanışmak beni gerçekten mutlu hissettiriyor, onların kitabını okudum, yazarla tanıştım hissi hoş. (K6)

Heyecanlanıyorum, buluşma işini çok sevdim, hatta ailemle yapabileceğim bir şey diye düşünüyorum. Kitaplarını okuyunca fuarlara daha çok gidip onlarla

konusmak istiyorum. Yazarlarla buluşmak başka bir şey yani. Çünkü böyle siz bir kitabını okuyorsunuz yazarın, çok maceralı geliyor, farklı bir kişilik düşünüyorsunuz kafanızda ama görünce çok farklı çıkıyor. Bu yüzden farklı çıkan kişiliğini öğrenmeyi seviyorum yani. (K8)

Böyle çok heyecanlanıyorum, onu görünce böyle soru soracağım diye mutlu oluyorum. (K35)

Mutlu oluyorum, gerçekten mutlu oluyorum. Hani o, emek verip yaratıyor, biz okuyoruz ve yani onu çıkartan kişi geliyor. O yüzden mutlu oluyorum. Hani iyi düşünüyorum. (K36)

Sanatçı buluşmalarının katılımcılarda mutluluk ve heyecan duygusu oluşturmaları, buluşmaların okumaya katkısı için gerçekleşmesi beklenen ilk adımdır. Katılımcıların da buluşmalarda kendilerini mutlu duyumsadıkları, mutluluklarının yanında heyecanlı oldukları anlaşılmıştır. Kitabın sanatçısıyla buluşmanın çocuğu mutlu etmesi, o sanatçının ve öteki sanatçıların kitaplarını okumaya da yönlendireceğinden bu soruya verilen yanıtlar özellikle çok anlamlı ve alanyazındaki savları destekler niteliktedir.

Merak

Sanatçı buluşmalarında katılımcıların, sanatçının kendisiyle, kitabıyla ilgili pek çok şeyi merak ettiği anlaşılmıştır. Belleklerindeki soruları buluşmalarda sormak istedikleri için “merak” duygusu taşıdıklarını dile getirmişlerdir. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Pelin Güneş ile buluştuktan sonra da bazı yerlere olan merakımı artırdı. (K2)

Yazarla tanışınca onun kitaplarını daha çok merak ediyorum. (K3)

Kitaplarını okuduğumda, mesela Feyza Hepçilingirler’in kitaplarını, bilmediğim daha fazla sayıda atasözleri olduğunu anlıyorum. Yani böyle yazarların düşüncelerini, bunları nasıl bildiklerini merak ediyorum. Ben hep yazarları çok merak ediyorum zaten. (K31)

Yani o yazarın sesini, nasıl yazar olduğunu çok merak ediyordum. Merak ediyordum çünkü belki bir gün ben de yazar olurum. (K32)

Güzel hem de merak uyandırıcı. Çünkü okuduğum kitabın yazarının acaba nasıl özelliklere sahip olduğunu düşünüyorum, bunları merak ediyorum. Ve mutlu oluyorum. (K38)

Sever’in (2017) de dediği gibi sanatçı çocuk buluşmaları, çocuğun nitelikli edebiyat yapıtlarıyla iletişime girmesi için bir uyarıcı oluyorsa; bu buluşmalar çocuğun duygu ve düşünce evrenine yeni yaşantılar katmasına da olanak sağlamalıdır. Katılımcıların gerçekleştirilen buluşmalarda merak duygusunu yaşamaları, onların duygu

ve düşünce evrenlerine yeni yaşantılar katmasına olanak sağlayabilir. Merak ettikleri soruların yanıtlarını, sanatçılardan aldıklarında duygu ve düşünce evrenlerine katkıda bulunabilirler.

Kendini Özel ve Ayrıcalıklı Hissetme

Üç katılımcı, bu buluşmaların kendilerini özel hissettirdiğini söylemiştir. Bu buluşmaların onlar için bu nedenle önemli olduğu anlaşılmaktadır. Aşağıda katılımcıların yanıtları sunulmuştur:

Bana bir ayrıcalık hissettirdi buluşmayanlara göre. Çünkü yazarla buluşmayı herkes yapamıyor. (K1)

Ben kendimi özel hissediyorum çünkü okuduğum yazarı karşımda görmek çok güzel bir duygu. (K37)

Beni böyle özel hissettiriyor, benim için o sanatçıyı görmek, sorular sormak ayrıcalık bence. (K40)

Sanatçı-öğrenci buluşmalarının okumaya yönlendirmedeki katkılarını ortaya çıkarmayı amaçlayan bu araştırmada, bu soruyla çok önemli bir sonuçlar elde edilmiştir. Katılımcılar sanatçıların ürettiği yapıtlarla buluşmanın çok özel ve ayrıcalıklı bir durum olduğunu belirtmektedir. Bu bulgu çocukların kitap okuma eylemini de çok önemsedikleri anlamına gelmektedir. Katılımcıların yanıtlarından buluşmaların, çocukların kişilik gelişimleri üzerinde de katkısı olduğu anlaşılmıştır. Çünkü katılımcılar, buluşmalar sayesinde kendilerinin özel olduğunu duyumsadıklarını iletmışlerdir.

Erişilmezlik

İki katılımcı bu buluşmalarda düş kırıklığı yaşadığını dile getirmiştir. Fakat bu düş kırıklıkları sanatçıyla ya da buluşmalarla ilgili değildir. Katılımcılardaki bu düş kırıklığı; sanatçı kavramının, ünlü kavramıyla karışmasından kaynaklanmıştır. Aşağıda katılımcıların yanıtları sunulmuştur:

Beni de heyecanlandırdı ama bende biraz da hayal kırıklığı yarattı. Hani korumalı gelecek diye bekliyordum da ondan. (K13)

Bana aslında, şey yani bana bir ünlü gibi geldi. Sonra o da hayatını anlatınca o his gitti, yani o kadar ünlü olmadığını düşündüm. Hayal kırıklığı oldu, sıradan biz gibi biriymiş. (K25)

Bu yanıtlardan öğrencilerin sanatçıları yüceltirdikleri, okurlardan çok daha farklı ve ulaşılmaz yaşamlar sürdürdüklerini düşündükleri; özetle sanatçıları öteki ve sıradan insanlardan daha üst bir yere koydukları anlaşılmaktadır.

Okumaya Verilen Değerin Arttığı

Yirmi beş katılımcı buluşmalar sayesinde kitaplara ve okumaya verdikleri değerin arttığını dile getirmişlerdir. Aşağıda katılımcıların yanıtları sunulmuştur:

Kitaplara daha çok değer vermemi sağladı. Daha çok kitap okumaya başladım. Sanatçıyla buluşmak ayrı bir tutku veriyor. (K2)

Gördüğümüz sanatçıların kitaplarını araştırıyorum, bu şekilde okumamı artırıyorum. (K3)

Kitap okuma duygumu geliştirdi, sonra kitap okuma isteğimi çok güçlendirdi, sonra kitap okurken daha zevkli okumaya başladım. (K30)

Katılımcıların büyük bir bölümün verdiği bu yanıtlar, araştırma sonuçlarına önemli katkılar sağlamaktadır. Katılımcılar, buluşmalardan sonra daha çok okumak istediklerini, kitap okurken daha çok zevk aldıklarını söylemişlerdir. Bu yanıtlardan hareketle sanatçı buluşmalarının çocukları okumaya yönlendirmede katkısı olduğu sonucu çıkarılmaktadır.

Bir katılımcının verdiği yanıttan, buluşmalardaki bir sanatçının öğretmen olmasına şaşırdığı anlaşılmıştır. “Bir de Nehir Yazar, öğretmen çıktı. Bu da çok şaşırtıcıydı.” (K16) Bu durum, katılımcıların yazarlığı tek yapılabilecek bir meslek olarak algıladıklarını, öğretmen ve öteki meslek gruplarından birinin bu işi yapamayacaklarını düşündüklerini ortaya çıkarmıştır.

Bir katılımcı sanatçılarla gerçekleştirilen buluşmalarda mutluluk ve heyecan duygusunun yanında üzüntü duyduğunu da dile getirmiştir. Bunun nedeni olarak da sanatçıların gereksiz sorularla karşı karşıya kalmasını dile getirmiştir. Sanatçıların bu durumu yaşamasından dolayı üzüntü duyduğunu belirtmiştir. Aşağıda katılımcının yanıtı sunulmuştur:

Bir de bazen üzülüyorum, yani bazen böyle buluşmalarda bazıları böyle saçma saçma şeyler soruyor. Yazarın yerine kendimi koyunca böyle üzülüyorum çünkü sonuçta bir yazar gelmiş ve onunla alakalı ve düzgün sorular sormamız gerekiyor. Çünkü yazar, sizinle kitabı ile ilgili ne düşündüğünüzü konuşmak için gelmiş. Sonuçta o kadar emek var, düşünüp yazmış o yüzden biraz hani üzülüyorum. (K34)

Kimi katılımcılar sanatçıya ve yapıtına; dolayısıyla kitaba çok önem verdiklerinden onlara sorulan gereksiz ve ilgisiz sorulara kızmaktadır. Bu da çalışmanın sonuçları açısından önemlidir.

Bir katılımcı, Pelin Güneş'in "Sandık Sepet Ankara" kitabından ve sanatçıyla buluşmanın Rahmi Koç Müzesi'nde gerçekleşmesinden etkilenerek müze açmak istediğini söylemiştir. "Pelin Güneş ile buluşunca ben de müze açmak istedim, onun anlattıklarından ve müzeyi gezdikten sonra." (K4) Bu katılımcının buluşma sayesinde böyle bir düşüncede olması, araştırmanın sonucu için de çok önemli görülmüştür. Aynı katılımcı, sanatçı buluşmalarının "düş gücü" üzerindeki katkısından da söz etmiştir. Bu katılımcı, buluşmalardan sonra düş kurmaya başladığını, düş gücünün geliştiğini de dile getirmiştir.

Kendimle gurur duydum. O kitap çok güzel olduğu için. Mizah anlayışımın arttığını düşünüyorum özellikle Cihan Demirci'yle buluşunca. Hayal gücüm gelişti diğer yazarlarla da buluşunca. Onlar gibi ben de hayal kurmaya başladım. Örneğin, Nilay Yılmaz'ın "Meraklı" kitabı. Kitap okumayan birine hayvanlarla konuşmayı anlatsak inanmaz ama kitap okuyan biri şaşırmaz. (K4)

Katılımcıların buluşmalarda neler duyumsadığını, düşündüğünü öğrenmeyi amaçlayan bu soru; araştırmanın sonuçlarına ulaşılmasında en etkili olan sorulardan biridir. Katılımcıların yanıtlarından; buluşmaların onlarda mutluluk, heyecan, merak gibi duygular duyumsattığı sonucu çıkarılmıştır. İki katılımcı, buluşmalarda düş kırıklığı yaşadığını söylemiştir. Fakat bu duygularının buluşmalarla ve içerikleriyle ilgili olmadığı, sanatçı kavramının onlarda farklı bir anlam taşıdığı anlaşılmıştır. Bir başka deyişle katılımcıların sanatçıları yüceleştirdikleri, okurlardan çok daha farklı ve ulaşılmaz yaşamlar sürdürdüklerini düşündükleri anlaşılmaktadır. Sanatçıyla gerçekleştirilen buluşma sayesinde katılımcılardan birinin "müze açma" düşüncesinde olması, buluşmaların katılımcılarda farklı düşünceler oluşturduğunu göstermektedir. Bu hem araştırma hem de katılımcılar için çok önemli bir sonuçtur. Katılımcılar sanatçıların ürettiği yapıtlarla buluşmanın çok özel ve ayrıcalıklı bir durum olduğunu belirtmektedir. Bu bulgu çocukların kitap okuma eylemini de çok önemsedikleri anlamına gelmektedir. Katılımcıların yanıtlarından elde edilen en önemli sonuçlardan biri de buluşmalar sayesinde okumaya verdikleri değerin arttığını söylemeleridir. Yanıtlardan bu sonuca ulaşmak, buluşmaların çocukları okumaya yönlendirmede çok önemli katkısı vardır, diyebilmemizi sağlamıştır.

a. Katılımcıların “Yazarın konuşmaları ve davranışları sende bir etki bıraktı mı? Bıraktıysa nasıl bir etki bıraktığını örnekler vererek açıklar mısın?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

Katılımcıların tümü; buluşma gerçekleştirilen sanatçıların davranışlarının ve konuşmalarının onlarda nasıl bir etki bıraktığını anlatmaya çalışmışlardır. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Yazarlar soğuk davranmıyorlar, iyi davranıyorlar. Yazarların selam vermesi, küçük küçük sohbetler etmesi, “Merhaba!” demesi, sorularımızı hoşgörüyü karşılaması, şakalar yapması çok etkiledi beni. Bazı yazarlar bizi tanıyormuş gibi samimi davrandı. (K4)

Okulumuza gelen yazarların beni olumsuz yönde etkileyen davranışları olmadı, böyle genellikle yaptığı davranışlar normaldi yani genellikle saygılılardı. Bende olumsuz etki yaratmadı, hatta hiç yaratmadı diyebilirim. Konuşurken bizim gözümüzün içine bakıyorlar, sorularımızı dikkatle dinliyorlar, kitapla alakalı açıklamalarını açıkça belirtiyorlar yani bunlar benim için yeterli geliyor. Mesela Cihan Demirci kitabı imzalarken yazacağı şeyi sesli olarak söyledi ve gözümün içine bakmıştı, bu beni olumlu yönde etkiledi. (K7)

Nehir Yazar kitabını imzalarken bana sarıldı, bu beni çok mutlu etti. Bir de Cihan Demirci’yle göz göze geldik. Nilay Yılmaz da yanağımı sevdi. Bir de benim bir tane arkadaşım var, onunla beraber izliyorduk Nilay Yılmaz’ı, ikimize de “Çok tatlısınız.” dedi. İkimizi de çok mutlu etti. İkimiz de arkadaşlarımıza hava attık. (K15)

Tüm yazarlar her sorumuzu güler yüzle karşılıyorlardı, hiç kaba davranmıyorlardı. Mesela ben Pelin Güneş’in yanına gittiğimde ona sarılmıştım, “Ben çocukları çok seviyorum.” demişti. “Ben de sizi çok seviyorum.” diyerek ona sarılmıştım. Almıla Aydın çok adaletli bir kişiydi. Ben önceki soruya kalkmıştım, sonra bir tane daha soru sormuştum, ben de ona parmak kaldırmıştım. Bir kişi daha vardı. İkimiz kalıyorduk sonra şey demişti: Sana söz veremem çünkü o daha hiç kalkmadı. Ona söz vermişti. Adaletli olduğunu anlamıştım. (K30)

Almıla Aydın ve tüm yazarlar bizi çok güzel karşıladı. Mesela Almıla Aydın kitap imzalatılırken kitapta merak ettiğim yerleri sordu bana, ben de cevapladım. Hem çok mutluydu hem de çok iyi davranıyordu bize. Feyza Hepçilingirler de imza anında mesela “Kitapta merak ettiğin yerler var mı?” diye sordu, çok mutlu etti bizi... Pelin Güneş de bizi çok harika karşıladı ve tüm hayatını anlattı, çocuklara nasıl davrandığını anlattı. O beni çok mutlu etmişti. Herkese iyi davranıyordu. (K31)

Pelin Güneş’in herkesle aynı olan kitabımızı değil de başka kitaplarımızı da imzalaması beni çok mutlu etmişti. Anlayışla karşılamıştı, ben imzalamaz sanmıştım. Ve bize sorular sordu ve gözümüzün içine bakıyordu. Nehir Yazar’ın hediye vermesini çok sevdim. Ayraç, kalem, tohum getirdi. (K38)

Katılımcıların yanıtları incelendiğinde, buluşmalar sırasında sanatçıların davranışlarını ve konuşmalarını çok iyi gözlemledikleri anlaşılmıştır. Sanatçıların belki farkında olarak belki de farkında olmadan yaptıkları pek çok davranışın çocuklar üzerinde etkili olduğu görülmektedir. Sanatçıların aynı anda pek çok sayıda öğrenciye seslendiği, öğrencilerin ise yalnızca bir kişiye odaklandığı düşünülürse onların sanatçının her davranışından, sözünden anlamlar çıkarması çok doğaldır.

Katılımcılar; sanatçıların kendileriyle söyleşmesinden göz iletişimi kurmasından, kendilerine karşı sabırlı, sevecen, kibar, adaletli, saygılı, içten, iyi, güler yüzlü, cana yakın, kaprissiz, doğal davranışlarından olumlu etkilenmişlerdir. Ayrıca sanatçıların onlara sarılması, şakalar yapması, “Merhaba, görüşürüz, hoşça kalın!” demesi; onların yanağını ve saçını okşaması, sorularını hoşgörüyü karşılaması, öteki kitaplarını da imzalaması; onlarla fotoğraf çektirmesi, imzaladıkları kitaplara güzel sözler yazması, kitap imzalarken birebir söyleşmesi; onlara armağanlar vermesi de katılımcıları olumlu etkileyen davranış ve sözlerdendir.

Bu sorunun yanıtları, buluşma gerçekleştirecek sanatçılar için çok önemli görülmektedir. Çünkü buluşmalardaki sanatçıların her davranışı, her sözü çocukların hem kitaba hem sanatçıya bakışında etkili olmaktadır. Sanatçılar; katılımcıların bu yanıtlarından onların nelere dikkat ettiğini, hangi davranıştan, sözden nasıl anlamlar çıkardığını anlayabilirler.

b. Katılımcıların “Birden fazla yazarla buluştuysan hangi yazarla karşılaştığında neler hissettin? Neden?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

Katılımcıların büyük bir bölümü; buluştıkları tüm sanatçılarda daha önceki sorularda da ifade ettikleri gibi mutlu olduklarını ve heyecanlandıklarını söylemişler, karşılaştırma yapamadıklarını dile getirmişlerdir. Yalnızca 20 katılımcı, bu soruya ayrıntılı yanıt vermiştir. Onların yanıtlarından da heyecanlı ve mutlu olduklarını, merak duygusunu yaşadıkları anlaşılmıştır. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Ben karikatür yapmayı çok severim o yüzden Cihan Demirci, beni en çok etkileyendi. Karikatür yaparım, seven biriyim, Cihan Demirci de benimle uyduğu için mutluluk duygusunu oluşturdu. Yani benimle aynı şeyleri yapmayı seven, fikirlerimizin uyduğu insan bende olumlu bir etki yarattı. Diğerlerinde de heyecanlıydım, mutluydum yani. (K7)

Ben hepsinde de çok heyecanlıydım. Ama Almıla Aydın'da daha çok heyecanlandım ve daha mutlu oldum çünkü hem Almıla Aydın ilk yazardı hem de ilk imzalatacağım kitaptı. Bir de o kitabı çok severek okudum, yani çok eğlenceli gelmişti. Ben İstanbul'u çok severim, o da İstanbul'la ilgiliydi o yüzden yani en çok onda heyecanlanmıştım. Diğerlerinde de mutlu oldum. (K9)

Almıla Aydın'ın slayt hazırlaması çok hoşuma gitmişti. Çünkü slayt da böyle kitapta bilmediğim tarihi yerleri gösteriyordu ve bize çok iyi davranmıştı, böyle güzel ve çok nazikti. Pelin Güneş bana çok iyi şeyler hissettirdi, çok güzel konuşuyor. Feyza Hepçilingirler imzalatma arasında konuşması güzeldi yani. (K31)

Bana şöyle hissettirdi: Almıla Aydın'ın slayt hazırlaması ve İtalya'dan gelmesi, İtalya'dan sanırım bizim için gelmişti. Bu da büyük bir şey çünkü sırf öğrenciler için İtalya'dan Türkiye'ye gelmek gerçekten büyük bir şey, ben en çok onda mutlu olmuştum. (K29)

En çok beni Nehir Yarar etkiledi. Hediye veriyor, güler yüzlü, etkinlik yapıyor bizle. Diğer kitaplarını bize sunuyor, bir de kitapları çok güzeldi. (K40)

Sonuç olarak katılımcıların hepsinin buluşmalarda mutlu ve heyecanlı oldukları anlaşılmıştır. Katılımcılar, kitaplardan hareketle sanatçılarla ortak paylaşım içinde olduklarını gördüklerinde buluşmalardan daha çok etkilenmektedirler. K7'nin “Karikatür yaparım, seven biriyim, Cihan Demirci de benimle uyuştugu için mutluluk duygusunu oluşturdu.” söyleminde olduğu gibi kitaplar ya da sanatçılarla buluşma sırasında özel bir bağ kuran ya da ortak noktaları keşfeden katılımcılar için bu buluşmalar daha farklı anlamlar taşımaktadır. Sanatçılardan birinin onlar için yurt dışından gelmesi, katılımcıların bir bölümünü olumlu yönde etkilemiştir. Kendileri için gösterilen çabanın farkına varmışlardır. Bu durum da katılımcıların o sanatçıdan daha çok etkilenmelerini sağlamıştır.

c. Katılımcıların “Yazarla buluşmak sende kitap okuma isteği oluşturdu mu? Kitap okumaya karşı bakışında bir değişiklik yarattı mı?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

Katılımcılar, sanatçı buluşmalarının kendilerinde kitap okuma isteği oluşturduğunu, kitap okumaya karşı bakışlarında olumlu yönde değişiklik yarattığını söylemişlerdir. Katılımcıların 40'ı, buluşmaların kitap okuma isteği uyandırdığını dile getirmiştir. Katılımcılardan 12'si ise buluşmaların kitap okuma isteği oluşturduğunu, fakat okumaya bakışlarında bir değişiklik yaratmadığını söylemişlerdir. Çünkü bu katılımcılar; okumayı zaten sevdiklerini, buluşmalar sonrasında da okumaya devam

edeceklerini düşünmektedirler. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Oluşturdu, mesela Nilay Yılmaz'dan örnek verebilirim. İlk kitap geldiğinde bebek kitabı sonuçta bir hayvanın gözünden hayatı anlatıyor diye düşündüm. Sonra yazarla tanışınca geçmişinden bir hikaye olduğunu, yani özel bir şey olduğunu öğrendim. Bu yüzden yazarın diğer kitaplarının da öyle olacağını düşündüğüm için diğerlerini de okumak istedim. Onun dışında ayrıca hayvanlarla konuştuğu ve şifreler falan çözdüğü için ben de bu konuyu merak ettim. (K5)

Aslında hayvan kitaplarını okumayı hiç sevmem, belgesel gibi gelir ama Nilay Yılmaz'ın kitabını okuduktan sonra böyle kitapları okumak istedim yani. (K6)

Etkiledi aslında, sevindim. Çünkü diğer kitapları hakkında beni meraklandırdı. Şöyle yani o yazarın kitabını okuduğumda, beğendiğimde diğer kitaplarının da öyle olacağını düşünüyorum ve bu yüzden bende bir merak hissi uyandırıyor ve diğer kitaplarını da okumak istiyorum. Kitap okumaya karşı değişiklik olmadı. Ben zaten okumayı seviyordum. (K7)

Bende oluşturdu çünkü onların kitapları nasıl yazdığını detayları öğrendikçe içimde bir şeyler hareketlendi, nasıl emek verilmiş, onu gördüm. Kitap okumaya karşı bakışımı olumlu etkiledi, daha çok okumak istedim. (K10)

Evet, çünkü sanatçıyla buluşunca kitapta sormak istediğiniz soruları öğreniyorsunuz ve daha fazla kitap okumak istiyorsunuz. Çünkü sanatçının kendini tanıyınca o iyi olunca kitaplarının da iyi, güzel olduğunu düşündüm ve okumak istedim. (K29)

Katılımcıların yanıtlarından sanatçılarla gerçekleştirilen buluşmaların, onların kitap okuma eylemlerine olumlu katkıda bulunduğu anlaşılmıştır. Sanatçılarla buluşma gerçekleştiren katılımcılar, bir sonraki buluşmalarda sanatçılara kitapla ilgili daha çok soru sormak istediklerini; bu nedenle de daha çok kitap okuyacaklarını iletmişlerdir. Sanatçılarla buluşma gerçekleştiren katılımcılar, özellikle Nilay Yılmaz'ın somon balıklarıyla ilgili açıklamalarından ve buluşmada kitabın gerçekliğinin anlatılmasından sonra bu konulardaki öteki kitapları da merak ettiklerini söylemişlerdir. Kimi katılımcıların, bu buluşmalar sayesinde hem okuma hem de bu yazma eylemlerinde artış olduğu yanıtlardan anlaşılmıştır. Katılımcılar buluşmalar sayesinde, sanatçının kitap yazma sürecinde neler yaşadıklarını öğrenmişlerdir. Kimi katılımcıların kitap yazılma sürecinde yaşananlardan etkilenecek verilen emeğin karşılığını vermek istediğini *"İçimde bir şeyler hareketlendi."* (K10) diyerek ifade ettiği görülmüştür. Özetle, öğrencilerin sanatçılarla buluşmaları, onların okuma kültürü edinme süreçlerinde önemli bir işlevi yerine getirdiği anlaşılmaktadır.

d. Katılımcıların “Yazarla buluşmak sende yazar olma isteği uyandırdı mı?”

Sorusuna Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

Katılımcıların yanıtlarından buluşmanın etkisiyle sanatçı olma duygusunu duyumsadıkları anlaşılmaktadır. Fakat bu katılımcılar arasında bu isteklerini hobi olarak yapmak isteyenler ve buluşmanın etkisiyle bir an bu isteği duyup sonra vazgeçenler de bulunmaktadır. Yalnızca on iki katılımcı, ortak yanıt olarak bu buluşmaların kendilerinde sanatçı olma isteği uyandırmadığını dile getirmiştir. Bu soruya olumlu yanıt veren 40 katılımcının yanıtları incelendiğinde daha önceden yazmayı deneyenlerin çoğunlukta olduğu görülmektedir. Aşağıda katılımcıların bu soruya verdikleri yanıtlardan örnekler sunulmuştur:

Uyandırdı özellikle Cihan Demirci’de. Ben resim yapmayı seviyorum, kendi kitabını hem yazıp hem çizdiği için ileride belki ben de kendi kitabımı hem yazıp hem çizebilirim diye düşünüyorum. (K5)

Yani şu şekilde: İleride bir meslek olarak istemedim, yani hobi gibi yapmak isterim mesela. Ben de bir kitap yazmak isterim. Bir günümü veya başımdan geçen bir olayı kendi günlüğümmüş gibi kitaba dökmek isterim. (K7)

Daha da böyle gaza geliyorum çünkü mesela bu kitabı yazmış bu kadar sevgi ve saygıya sahip oluyorsa biz ondan daha küçük olduğumuz için hayal gücümüz daha da gelişkin bu nedenle biz kim bilir neler neler çıkarabiliriz. Bizim okuduğumuz kitaplarda “Aaa bu da mı böyleymiş!” diye şaşırdığımız şeyler oluyorsa onlar bizden yaşça büyükler, onların hayal gücü buna yetiyorsa kim bilir bizimki nelere yeter. (K11)

O his bende de oluyor çünkü onların yerine koyuyorum kendimi, ben de böyle kitap yazmışım. Öyle büyümüşüm, kitap yazdım böyle, onu sundum. İşte bastırdım basımevlerinde, herkes alıyor, sonra işte ben bir okula gidiyorum. Okulda çocuklar oluyor, çocuklar bana sorular soruyor, ben soruları şey yapıyorum, imza atıyorum. Bunlar beni çok sevindiriyor, heyecanlandırıyor. Bir kere denemiştım. Sonra saçma olduğunu anladım. Bilgisayardan yazıyorum. Elimle yazmıyordum o yüzden ben de o klasörü silmişim. Sonra yine denemeye başladım yazarları görünce. (K30)

Ben de çok uyandırıyor. Mesela şu an bile devam ettiğim kitap var. Böyle hayatımdaki konuşmaları yazıyorum. Yazar olmak için yaptıkları şeyler beni çok etkilediği için ben de böyle aklımdan düşünüyorum ve böyle ben de kitap yazarsam ne yapabilirim, böyle okullara gider miyim diye düşünüyorum. Onun yerinde olmak bizi gururlandırıyor herhalde. (K31)

Evet uyandırmıştı mesela Almıla Aydın’dan sonra eve gidip bir tane defter aldım ve kitap yazmaya başlamıştım ama tabii becerememişsin ama denedim, belki sonra devam ederim. (K32)

Ben biraz kendimi, hayal gücümü geliştirmek için birazcık daha böyle geliştirmek için yazıyordum. Onlarla buluşunca daha çok yazmak istedim. Ve başka konular da geldi aklıma. Başka konular yazımla ilgili yaratıcı fikirler verdi. Benim yarım bıraktığım hikayelerim var. Onlardan da aklıma başka fikirler geldi. (K35)

Dört katılımcı, buluşma sonrasında sanatçı olmak istemediklerini, okumanın daha zevkli olduğunu dile getirmişlerdir. Bu katılımcıların yanıtları incelendiğinde katılımcıların önceden yazmayı denediği, sıkıldıkları için ya da başarılı olmadıklarını, düş güçlerinin sanatçıları gibi gelişmediğini düşündükleri için yazmaktan uzaklaştıkları görülmüştür. Aşağıda bu katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Ben de uyandırmadı. Bende çok oluşturmadı çünkü eskiden yazıyordum biraz hikayemi ama zaman ilerledikçe çok sıkılmaya başladım. Çünkü devam ettiremedim artık. (K33)

Ben yazarlarla buluşmadan önce ama çok önce bir defterim vardı, ona böyle küçük küçük hikayeler yazıyordum. Aslında gerçek bir kere böyle bayaağı bir uzun bir hikâye başlamıştım ama sonraki aylar yazdıktan sonra hep okuyordum, böyle şey geliyor, çok kötü geliyordu. Yani böyle çok sıradan geliyordu ve sürekli şöyle yazıyordum: Yaptı, işte oturdu, kalktı falan. O zamandan sonra ben artık böyle hikâye yazmaktan da yazar olmaktan da nefret ettim. Ben yazmak istemiyorum zaten. Yani onlarla buluşmak bu fikrimi değiştirmiyor. Sadece yazarlarla buluştuktan sonra böyle kitap okumayı daha çok seviyorum. (K34)

Düşünmedim çünkü onların hayal güçleri çok geniş olduğu için daha güzel kitap yazabiliyorlar, ama bizim çok gelişmediği için şu an yazamam sanırım. Ama belki ilerde olur. (K38)

Yazma eylemine uzak olmayan çoğu katılımcı, sanatçı buluşmalarından olumlu etkilenerek kendilerini bu konuda pekiştirmişlerdir. Hatta kimi katılımcılar, sanatçılara göre yaşlarının daha küçük olmasının düş güçlerine olumlu katkıda bulunduğunu düşünmüşlerdir. Çocukların yetişkinlere göre düş gücünün daha gelişmiş olduğunu, bu nedenle daha ilginç kitaplar yazabileceklerini dile getirmişlerdir. Katılımcıların verdikleri yanıtlardan, sanatçıların buluşmalarda yaptıkları etkinliklerden etkilendikleri anlaşılmıştır. Bu etkinliklerden olumlu etkilenen ve sanatçı olmak isteyen katılımcıların, şimdiden sanatçı olduktan sonra okullarda gerçekleştireceği buluşmalar için neler yapabileceğini düşünmesi çok önemli bir sonuçtur. Katılımcılardan birkaçı buluştukları sanatçının etkisiyle karikatürist olmak istemiştir. Çizimlerinin iyi olduğunu düşünen bu katılımcılar, buluşmalardan olumlu etkilenerek sanatçı olmak istediklerini dile getirmişlerdir. Yanıtlar incelendiğinde, sanatçı olmak isteyen bazı katılımcıların buluşmalardan önce de yazma denemeleri yaptığı anlaşılmaktadır. Buluşmalar sayesinde yazma eylemine yönelik çabalarında artış olduğu gözlemlenmiştir. Kimi katılımcılar da sıkıldıkları için ya da başarılı olmadıklarını, düş güçlerinin sanatçıları gibi gelişmediğini düşündükleri için, özetle kendi sınırlarını anladıkları için yazamaktansa okuma eylemini daha çok yeğlediklerini belirtmişlerdir.

Katılımcıların “Yazarla buluşmak senin için önemli mi? Neden? Gerekçeleriyle ve örneklerle açıklar mısın?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

Bu soru, araştırmanın sonuçları için çok önemli görülen sorulardan biridir. Katılımcıların tümü, sanatçılarla buluşmanın önemli olduğunu söylemişlerdir. Buluşmaların önemli olmadığını düşünen katılımcı olmamıştır. Katılımcıların verdikleri yanıtlar incelendiğinde onların sanatçılarla buluşmayı önemli görmelerinin nedenleri; “onları yakından tanımak, merak etmek, tanışmak, konuşmak, düşüncelerini öğrenmek ve kitaplarının içeriklerine ilişkin bilgi edinmek”, “onlara kitapla ve kitabı yazma süreciyle ilgili sorular sormak”, “kitap imzalatmak”, “onlardan öteki kitaplarıyla ilgili bilgi almak”, “beni okumaya yöneltmesi”, “bende sanatçı olma isteğini uyandırması” başlıkları altında toplanmıştır. Aşağıda katılımcıların yanıtları uygun başlıklar altında verilmiştir:

Onları Yakından Tanımak, Merak Etmek, Tanışmak, Konuşmak, Düşüncelerini Öğrenmek ve Kitaplarının İçeriklerine İlişkin Bilgi Edinmek

On beş katılımcı, sanatçıyla buluşmanın onları yakından tanımak, tanışmak, konuşmak ve onların süreçle ilgili konulardaki düşüncelerini öğrenmek ve kitaplarının içeriklerine ilişkin bilgi edinmek için önemli olduğunu dile getirmiştir. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Ben bir kitabı nasıl birinin yazdığını, duygularının nasıl olduğunu merak ediyorum bu yüzden de onunla tanışmak istiyorum yani. Mesela “Kadim Şehrin Şifreleri”nin yazarı somurtkan, hep oturan biri olsaydı; kitapları konusunda düşüncelerim değişebilirdi. (K9)

... çünkü o kitap hakkında konuşmak isteriz. (K22)

Bence buluşulmalı. Hem onu görebiliyorsun hem de düşüncelerini öğrenebiliyorsun. Yani güzel bir şey. Bir de o kitabı yazma düşüncelerini öğrenebiliyoruz. (K39)

Bence önemli çünkü beğendiğimiz kitabın içerikleri hakkında konuşuyoruz. (K37)

Katılımcıların yanıtları incelendiğinde sanatçı buluşmalarıyla ilgili vurguladıkları önemli nokta; buluşmaların sevdikleri kitapların sanatçılarıyla yapılmasıydı. Bir başka deyişle katılımcılar, herhangi bir sanatçıyla tanışmaktansa severek okudukları kitapların sanatçılarıyla tanışmayı yeğlemektedir. Katılımcılar, severek okudukları kitapları yazan kişinin nasıl biri olduğunu merak ettiklerini, kitapla ilgili yazarla konuşmak istediklerini,

onların yazma sürecindeki düşüncelerini ve kitaplarının içeriklerini nasıl oluşturduklarını öğrenmek istediklerini dile getirmişlerdir. Özetle, katılımcılar sanatçılarla buluşmayı onlarla tanışmak, konuşmak, onların düşüncelerini ve kitaplarının içeriklerini nasıl oluşturduklarını öğrenmek için önemli görmektedir. Bu bulgu da sanatçı-öğrenci buluşmalarının çocukları kitap okuma eylemine yönlendirdiğini, kitaplarını beğendikleri sanatçıların farklı kitaplarını da okuma eğilimine girdiklerini göstermektedir.

Kitapla ve Kitabı Yazma Süreciyle İlgili Sorular Sorabilmek

Katılımcıların yirmisi, sanatçılarla buluşmayı onlara soru sormak için önemli gördüklerini iletmişlerdir. Bu katılımcılar, okudukları kitaplarla ilgili belleklerinde oluşan soruların sanatçılar tarafından yanıtlanmasını istemektedir. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Önemli çünkü kitabı yazarken hangi duyguları yaşadığını çok merak ediyorum, nasıl ilham geldiğini de. Bunları sormam gerek ki kitaba o gözle bakabileyim. “Aaa!” bu kitapta buradan bu yazılmış diyebileyim. Mesela “Off Dilim”de sözcüklerin yanlış yazılması vardı, ben o kitabı okuduktan sonra hep yanlış sözcüklere daha da dikkat eder oldum. Ama yazara bunu buluşunca soramazdım, belki de bu kadar dikkat edemezdim. (K11)

Çünkü bir kitap okuduğumuzda aklımızda sorular oluşuyor, o soruların cevabını da yazarla görüşmeden alamayacağımız için buluşmalar önemlidir. (K25)

Yani işte kitabı okuduk, yine aklımda sorular oluyor onu ne yapacağız? Sanatçıya sormak için buluşmak gerekir. Sonra sanatçıya soruyoruz, cevaplarımızı alıyoruz. (K26)

Önemli çünkü her bir kitapta önemli can alıcı bir nokta vardır ve o can alıcı nokta öğrenebileceğin bir sürü bilgi yaratabilir. Sen de o can alıcı noktayı, onları öğrenmeden kitabı böyle okudum, geçtim demek için okursan o kitabı anlamazsın ve zevk de almazsın, kısa bir süre içinde de bırakırsın. (K30)

Katılımcılar; sanatçılara kitap yazma sürecinde hangi duyguları yaşadıklarını, onlara nasıl ilham geldiğini sormak, kitabı daha iyi anlamak ve okumak, kitabın ve karakterlerin gerçek olup olmadığını öğrenmek, karakterlerle ilgili bilgi almak için sorular sormak istediklerini iletmişlerdir. Katılımcılar belleklerindeki soruları sanatçılara sorduklarında daha rahat edeceklerini, farkındalıklarının daha da artacağını söylemişlerdir. Bu nedenlerle de buluşmaları önemli görmektedirler. Katılımcıların sanatçılarla gerçekleştirilen buluşmaları, onlara soru sormak için önemli görmeleri; farkında olmadan doğal gelişim ortamlarına katkı sağlamaktadır.

Yanıtlar incelendiğinde katılımcıların kitapları okurken belleklerinde çeşitli sorular oluştuğu ve bunlara yanıt aradıkları görülmektedir. Bu noktada da bu soruları tek ve en doğru yanıtlayacak kişilerin kitabı oluşturan sanatçıların olduğunu belirtmektedirler. Sanatçı-öğrenci buluşmalarında okurların belleklerinde oluşan soruların yanıtlanması, çocukları okuma eylemine yönlendirme ve bu süreci devam ettirme bağlamında çok önemlidir. Belleklerinde oluşan soruların yanıtlanması; çocuk okurların sanatsal ürünü anlamalarını, onlarla nasıl bir iletişime girmeleri gerektiğini sezmelerini ve yeni okumalara yönelmelerini sağlayan önemli etkinliklerdir. Bu bağlamda sanatçı-öğrenci buluşmaları çocukun okuma eylemine yönelmesinde, okuma alışkanlığı ve kültürü kazanmasında çok önemli ve gerekli etkinliklerdir.

Kitap İmzalatmak

Katılımcıların tümü, sanatçı buluşmalarını kitap imzalatmak için de önemli gördüklerini iletmiştir. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Önemli çünkü onunla buluştuğumuzun kanıtı olarak kitap imzalatıyoruz. (K2)

Kesinlikle önemli. Kitabı imzalatmak da buna bir neden. Anı biriktirmek için. (K10)

Bence önemli çünkü insan bir mutlu olur, yani sevdiğin yazar kitabı imzalayınca güzel oluyor. (K38)

Sanatçı-öğrenci buluşmalarında katılımcıları en çok mutlu eden bölümün, kitaplarını imzalattıkları bölüm olduğu katılımcı yanıtlarından anlaşılmaktadır. Katılımcılar sanatçılarla gerçekleştirilen buluşmaları, en çok kitap imzalatmak için önemli görmektedir. İmza sırasında sanatçıyla birebir konuşma olanağı bulan katılımcılar, başkalarının yanında söyleyemediklerini söyleyebildikleri için mutlu olmaktadır. Çünkü kitap imzalatmak; onların anı biriktirmesini, yıllar sonra bu buluşmayı anımsamasını, buluştuğuna ilişkin kanıt elde etmesini sağlamaktadır. Kısaca, katılımcılar kitap imzalatmak için de sanatçı buluşmalarını önemsemektedir.

Sanatçının Öteki Kitaplarıyla İlgili Bilgi Almak

Katılımcıların beşi, sanatçılarla buluşmayı onların öteki kitaplarıyla ilgili bilgi almak için önemli gördüğünü iletmiştir. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Bence de önemli yazarla buluştuğumuzda başka kitapları hakkında bilgi de veriyor bize. (K5)

...Ve bize diğer kitaplarından da tavsiye edebiliyorlar. Bu yüzden buluşmak önemli. (K10)

Diğer kitapları hakkında bilgi veriyor. Hatta daha çıkmamış kitabı hakkında da bilgi veriyor. (K37)

Katılımcıların sanatçılarla buluşmayı, sanatçının öteki kitaplarıyla ilgili bilgiler alabilmek için istemesi; buluşmaların okuma eylemine olumlu katkı sağladığını göstermektedir. Özellikle sanatçıların basılmamış ama baskıya hazır kitaplarına ilişkin bilgiler almak, katılımcıların o kitabı daha çok merak etmesini ve okumak için heveslenmesini sağlamaktadır.

Okumaya Yönelttiği için

On katılımcı, sanatçı buluşmalarını kendilerini okumaya yönettği için önemli görmektedir. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Yazarla buluşunca daha çok merak ediyorum, daha çok gaza geliyorum. Okumamızı artırıyor. (K2)

Bence önemli. Yazarla buluşmak daha çok kitap okumamızı sağlıyor. (K3)

Benim için önemli çünkü yazarla buluşuna kadar ben çok sevmiyordum okumayı. Onlarla buluşunca merakım arttı, onlarla konuşmak ilgimi çekti. Benim okumamı sağladı mesela. Benim gibi başka çocukların da okumasını sağlayabilir, bunun için önemli. (K46)

Bence evet. Çünkü mesela diyelim ki bir öğrenci kitap okumayı sevmiyor, kitap okuma isteği uyanmıyor. Yazar geldikten sonra yazarın anlattıklarından esinlenerek veya yazar ilgi çekerse daha çok kitap okumak isteyebilir benim gibi. Bende öyle olmuştu. Önceden bu kadar okumayı sevmiyordum ama o yazarlar geldiği için ben daha çok kitap okumak istiyorum. (K47)

...Okumayı artırmama yardımcı oluyor. (K48)

Bu başlık altındaki yanıtlar, araştırmanın amacına hizmet eden en önemli bulgularındandır. Katılımcılar sanatçı buluşmalarını, onları okumaya yönettği için önemli görmektedir. Kimi katılımcılar da (K46, K47) okumayı sevmediğini; fakat buluşmalardan sonra okumayı sevmeye başladıklarını söylemiştir. Bir başka deyişle katılımcılar, buluşmaların içeriğinden ve sanatçılardan etkilenip okumaya yöneldiklerini, okumaya isteklendiklerini dile getirmişlerdir. Yanıtlardan elde edilen bu sonuç, buluşmaların çocukları okuma eylemine yönlendirmede olumlu katkılar sağladığını göstermektedir.

Sanatçı Olma İsteğini Uyandırması

On üç katılımcı, sanatçılarla buluşmayı “sanatçı olma isteğini uyandırması” nedeniyle önemli gördüğünü söylemiştir. Aşağıda katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Bence de önemli çünkü yazar, bizde yazar olma duygusu yaşıyor. (K12)

Şunun için önemli bence: “Ben de onun gibi olabilir miyim?” hevesinin uyanması için. (K39)

Katılımcıların buluşmalar sonrasında, sanatçılardan olumlu yönde etkilenip sanatçı olmak istemeleri önemli bir bulgudur. Çünkü katılımcıların, sanatçı olmak, kitap yazabilmek için çok okumaları gerekmektedir. Bu bağlamda da sanatçı buluşmalarının okumaya dolaylı olarak yönlendirmede katkısı olduğu sonucu çıkartılmaktadır.

Sonuç olarak yanıtlardan da anlaşıldığı üzere katılımcılar sanatçı buluşmalarını; sanatçıları tanımak, kitaplarıyla ilgili konuşmak, kitaplarını imzalatmak, sorular sormak için önemli görmektedir. Katılımcıların sanatçı buluşmalarını; okumaya bakışlarında olumlu bir değişiklik yarattığı, kendilerinde sanatçı olma isteği uyandırdığı, sanatçının öteki kitaplarını da okumak ve bilmek istediklerini gerekçeleriyle önemli görmeleri; araştırmanın amacını ortaya çıkarmada çok etkili olmuştur. Katılımcılar, buluşma gerçekleştirilen sanatçılardan ya da buluşmaların içeriğinden etkilenip okuma isteği duyduklarını dile getirmişlerdir. Ayrıca sanatçının öteki kitaplarına ilişkin bilgiler edinip onları da okumak istemişlerdir. Bu durumu, okumayı sevemeyen arkadaşlarına öneri olarak da sunmuşlardır. Katılımcıların bu yanıtları incelendiğinde sanatçı buluşmalarının, çocukları okumaya yönlendirmede çok önemli katkılarının olduğu anlaşılmaktadır.

Katılımcıların “*Buluşma sonrasında yazarın başka kitaplarını da okuma isteği duydun mu?*” Sorusuna Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

Bu soru buluşmaların, katılımcıları okuma eylemine yönlendirmedeki katkısına yönelik yorum yapılmasını sağlayacak önemli sorulardan biridir. Sanatçıların ve buluşmaların katılımcılar üzerindeki etkisi, buluşma sonrasında o sanatçının başka kitaplarının okunmak istenip istenmediğiyle de ilgilidir. Katılımcıların otuz beşi, buluştukları sanatçıların başka kitaplarını da okuma isteği duymuştur. Katılımcıların on yedisi de Cihan Demirci’nin başka türden kitabı varsa onu okumak istediklerini söylemiştir. Aşağıda bu soruya verilen katılımcı yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Kitaplarını okumak isterdim, merakımı artırdı çünkü. İlk kitabı güzelse diğer kitapları da güzel olur diye düşünüyorum. (K2)

Başka kitaplarını da okumak istiyorum. Yazar bizimle buluştuğunda kitabından da bahsedince onu merak ediyorum, hemen okumak istiyorum. (K4)

Ben de okumak isterim, merak ederim. Özellikle Pelin Güneş'in kitaplarını beğendim, yani onların kitaplarını da okumak isterim yani. (K5)

Evet, ama yazarın kişiliği benim tarzıma uyarsa yazar da bunu kitaplarına aktarmışsa okumak isterim. Gelen yazarların da bana uygun olduğunu düşünüyorum bu yüzden kitabını da okumak isterim. (K6)

Evet, çünkü merak ediyorum nasıl kitapları var diye. Birini beğenince diğerleri de daha zevklidir diye düşünüyorum, yani okumak istiyorum. (K7)

Ben zaten Feyza Hepçilingirler'in kitaplarını okumuştum, tanıyınca daha da okumak isterim. Almıla Aydın'ın kitaplarını da okuyabilirim. (K12)

Evet, istedim yani o türde yazdığı için diğerlerinin de öyle olacağını düşünüyorum. Ben de o kitabı beğendiğim için diğerlerini de beğenirim. (K26)

İsterim, ama sevdiğim türden olursa. Mesela Cihan Demirci'nin kitabını okudum ama tarzı bana pek uymadı. Sorular vardı, cevaplar farklıydı. Başka kitaplar yazarsa okurum. (K29)

Yanıtlar incelendiğinde katılımcıların büyük bir bölümünün buluşmanın gerçekleştirildiği sanatçıların başka kitaplarını da okumak istedikleri görülmüştür. Katılımcılar, severek okudukları kitapların sanatçılarını tanıyınca artık onların hangi tarzlarda kitap yazacaklarını da tahmin edebileceklerini düşünmüşlerdir. Bu bağlamda tarzını bildikleri ve sevdikleri sanatçının başka bir kitabını da sevebilecekleri için okumak istediklerini söylemişlerdir. Bu soruya verilen yanıtlar, katılımcıların buluşmalardan çok olumlu yönde etkilendiğini gösterdiği için önemlidir. Sonuç olarak katılımcılarda sanatçının öteki kitaplarını okuma isteği oluşturmak, sanatçı buluşmalarının okuma alışkanlığına yönlendirme konusundaki katkısını ortaya koymaktadır.

Katılımcıların “Beğendiğin her kitabın yazarıyla tanışmak ister misin? Neden?”

Sorusuna Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

Bu soruya katılımcıların 42'si beğendiği her kitabın sanatçısıyla tanışmak istediğini söylerken 10'u “Kitapta merak edilecek, sanatçının yanıtlaması gereken sorular yoksa bu kitabın sanatçısıyla da tanışmaya gerek yoktur.” düşüncesinde olduklarını dile getirmişlerdir. Katılımcıların bu soruya verdikleri yanıtlar “kitapları imzalatmak”, “sorular sorabilmek” başlıkları altında toplanmıştır. Aşağıda katılımcıların yanıtları, uygun başlıklar altına yerleştirilmiştir:

Kitapları İmzalatmak

Beğendiği her kitabın sanatçısıyla tanışmak isteyen katılımcıların gerekçesi, okudukları kitapları imzalatmaktır. Otuz katılımcının bu nedenle, beğendikleri sanatçılarla tanışmak istediği yanıtlardan anlaşılmıştır. Aşağıda, katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Evet. Örneğin, ben beğendiğim tüm kitapların yazarlarına o kitapları imzalatmak isterdim. Daha güzel anılar biriktiririm. (K2)

Çok beğendiysen buluşabilirsin. Hem kitabı imzalatırsın hem de anı kalır. Aslında imza iki tane çizgi gibi bir şey ama mutlu ediyor insanı. (K13)

Evet, çünkü onlardan imza almak anı biriktirir bana, hatıra kalır bana. (K39)

Katılımcıların yanıtlarından, beğendikleri kitapların sanatçılarıyla imza için tanışmak istedikleri anlaşılmıştır. Okudukları kitabı imzalatmak onlar için önemli görülmektedir. Daha önceki yanıtlardan da anlaşıldığı üzere katılımcılar; anı biriktirmek, yıllar sonra bu buluşmayı anımsatacak bir kanıt kalmasını sağlamak için sanatçılara kitaplarını imzalatmak istemişlerdir. Katılımcıların bu istekleri, onların kitaba duyuşsal olarak yönelmelerini, daha çok kitap okumak istemelerini sağladığı için buluşmalar, okumaya yönlendirmede katkı sağlamaktadır.

Sorular Sorabilmek İçin

On iki katılımcı, sanatçılara kitaplarıyla ve kendileriyle ilgili sorular sorabilmek için sanatçılarla tanışmak istediğini belirtmiştir. Aşağıda bu katılımcıların yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Tanışmak isterim çünkü okuduğumuzda aklıma sorular gelir, onları sorarsak daha iyi anlarız kitabı. Soru sormamız için bence gerekli. (K25)

Gerekli aslında hem yazar hakkında bilgi edinmek hem de kitabın ana fikrini ondan dinlemek de isteriz aslında. Yazar hakkında birçok soru olacağı için o soruların aklımızda kalmaması için isterdim. Kişiliğini ve neden bu kitabı yazdığını öğrenmek için isterdim. (K26)

Şöyle: Herkesle değil de mesela bir kitabını okudum, o yazarla hemen değil de başka kitaplarını da okuyunca buluşmak isterdim. Ona sorular sorabilmek için yargılamak gibi değil de değerlendirmek için. (K35)

Okuduğum kitabın yazarını görmek her zaman istediğim bir şeydir. Çünkü okuduğum kitabı yazan kişi nasıl, neden böyle bir şey yazmış merak ederim. Yani yazar bunu yazarken ne düşünüyor, bunları karşılaştırmak ve yazarı yakından tanımak için. (K37)

Katılımcıların belleklerinde oluşan sorulara yanıtlar bulabilmek amacıyla sanatçılarla tanışmak istemesi, onların etkin birer okuyucu olduklarını göstermektedir. Aynı zamanda katılımcıların sorgulayan ve eleştiren bir bakış açısıyla okuma yaptıkları da anlaşılmaktadır. Eleştirel bakış açısıyla okudukları için katılımcıların belleklerinde kitapla ve sanatçıyla ilgili sorular oluşmaktadır. Bu soruların yanıtlarını da kitabın sanatçısından duymak istemişlerdir. Katılımcıların sanatçılarla bu amaç doğrultusunda kurdukları ilişki, onların okuma eylemlerine katkı sağlayacaktır.

Katılımcıların büyük bir bölümü beğendikleri kitabın sanatçısıyla tanışmak isteseler de on katılımcı, her kitabın sanatçısıyla tanışılmaya gerek olmadığını düşünmektedir. Aşağıda katılımcı yanıtlarından örnekler sunulmuştur:

Bence her kitabın yazarıyla tanışılmamalı. Bence bir yazarı anlayınca diğerlerinin düşüncelerini hemen anlayabiliyorsun. Bu yüzden benim için tanışsam da fark etmez. (K12)

Her beğendiğin kitabıyla buluşulmamalıdır, mesela kitabı çok nettir. Ona soracağım bir soru yoktur. (K30)

İstemezdim çünkü böyle her yazarın aslında ortak bir noktası var. Konuşmaları nerdeyse hep aynı oluyor. Bu yüzden sıkıcı olabilir. (K36)

Yanıtlardan anlaşıldığı üzere, katılımcıların sanatçılarla tanışma nedenlerinden biri kitaplarını imzalatmak, öteki de onlara belleklerinde oluşan soruları yöneltmektir. On katılımcı da “Kitapta sorulacak bir şey yoksa tanışmaya da gerek yoktur.” diye düşünmektedir. Kitap imzalatmak da bu on katılımcı için çok önemli görülmemektedir.

Sonuç olarak katılımcıların büyük bir bölümü, beğendikleri her kitabın sanatçısıyla buluşmak istemektedir. Katılımcıların bu isteği, buluşmaların onlar için büyük anlamlar taşıdığını göstermektedir. Onların yeni bir sanatçıyla tanışmak istemeleri, okumaya yöneldiklerinin de kanıtıdır. Kısaca katılımcıların beğendikleri her kitabın sanatçısıyla buluşmak istemesi, onların okuma eylemine yönelmelerini sağlamaktadır.

BÖLÜM 5

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen bulgulardan, hareketle araştırma sonuçlarına ve önerilerine yer verilmiştir.

Sonuçlar

Bu araştırma, okullarda gerçekleştirilen sanatçı-öğrenci buluşmalarının çocukları okuma eylemine yönlendirip yönlendirmediğini öğrenci görüşlerinden hareketle ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Bu araştırma kapsamında katılımcı öğrencilere dokuz soru yöneltilmiştir. Soruların yanıtlarından elde edilen verilere göre öğrencilerle gerçekleştirilen sanatçı buluşmalarının, okumaya yönlendirmede önemli katkılarının olduğu anlaşılmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgulardan hareketle aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

- Katılımcıların kitap okumayı; “düş güçlerini devindirdiği”, “sözcük dağarcıklarını artırdığı”, “doğru iletişim kurmalarını sağladığı”, “sınavlarına katkı sağladığı”, “boş zamanlarını değerlendirme olanağı tanıdığı”, “başka dünyalara götürdüğü” için sevdikleri anlaşılmıştır. Kimi katılımcıların da kitap okumayı; “eşduyum becerisi edindirdiği”, “merak duygusunu devindirdiği”, “günlük yaşamdan uzaklaştırdığı”, “eğlenceli olduğu”, “dil kullanımını geliştirdiği”, “bilgi verdiği” için sevdikleri görülmüştür.
- Katılımcıların hem yerli hem de yabancı çağdaş çocuk edebiyatı yapıtlarını severek okudukları görülmüştür. Bu sonuç çocukların aile ortamında ve özellikle okul ortamında yazınsal kitaplar konusunda doğru yönlendirildiklerini göstermektedir. Katılımcıların bu yerli ve yabancı çağdaş çocuk edebiyatı ürünlerini “maceralı, heyecanlı, merak uyandırıcı olması”, “geçmişi anlatması”, “ilgi alanlarına seslenmesi”, “aile bireyleriyle okunabilecek olması”, “konusunun gerçek yaşam dışından ya da günlük yaşamla ilişkili olması” nedenleriyle sevdikleri anlaşılmıştır.

- Katılımcıların en sevdiği kitaplar arasında, çocuklarla buluşan sanatçıların kitapları da yer almaktadır. Bu durum buluşmaların okuma eylemine katkılarını ortaya koymaktadır.
- Buluşulan sanatçılar arasında katılımcıların Cihan Demirci, Nehir Yazar, Nilay Yılmaz, Feyza Hepçilingirler, Almıla Aydın ve Pelin Güneş'ten; aslında buluşma gerçekleştirilen tüm sanatçılardan kitap okuma eylemine karşı olumlu yönde etkilendikleri anlaşılmıştır.
- Sanatçıların kitaplarının “komik”, “düşündürücü”, “eğlenceli, maceralı”, “merak uyandırıcı”, “etkileyici olması”; “anlatımlarının çocuğa göre ve çocuğun ilgi alanına uygun olması”, “konu olarak geçmiş zamanları anlatması” katılımcıların bu sanatçılardan etkilenme nedenleridir.
- Katılımcılar, okudukları kitaplardan hareketle buluşma gerçekleşmeden önce sanatçılarla ilgili yorumlarda bulunmuşlardır. Katılımcıların; kitapların konusu, olayların anlatılış biçimi, kahramanların özelliklerinden hareketle sanatçıların yaşlarına, fiziksel ve kişilik özelliklerine ilişkin düşünceleri olduğu anlaşılmıştır.
- Buluşma öncesi ve sonrasında duygulardaki değişikliğin, buluşma gerçekleştirilen sanatçıların kitaplarını okuma konusunda katılımcıları olumlu yönde etkilediği sonucu çıkarılmıştır.
- Katılımcıların sanatçılara; “kitabın konusunun nasıl belirlendiği ve yazılma sürecine”, “kitabın konusunun gerçek mi kurgu mu olduğuna”, “kaç kitap yazıldığına”, “sanatçıların kendilerine”, “yazarlığın yaşamlarına etkisine” ilişkin sorular sormak istedikleri anlaşılmıştır.
- Katılımcılar, buluşma sonrasında buluştukları sanatçıların öteki kitaplarını da okumak istemiştir. Bu durum buluşmaların, katılımcıları okumaya yönlendirdiğini göstermektedir.
- Sanatçı buluşmalarının katılımcılara “mutluluk”, “heyecan”, “korku”, “endişe”, “kendini özel hissetme ve ayrıcalıklı hissetme”, “merak” duygularını yaşattığı anlaşılmıştır. Katılımcıların sanatçılarla buluşmanın çok özel ve ayrıcalıklı bir durum olduğunu duyumsadıkları anlaşılmıştır. Buluşmaların olumlu duygularla gerçekleşmiş olması, katılımcıların bir sonraki buluşmalar için daha istekli olmasını sağlamıştır.
- Katılımcıların buluşmalardan önce buluşmanın gerçekleştirileceği sanatçıların kitaplarını okudukları anlaşılmıştır. Bu durum sanatçı-öğrenci buluşmalarının,

öğrencileri ekinlik öncesinde bile kitap okumaya yönlendirdiğini, onlarda bu konuda bir istek uyandırdığını göstermektedir. Katılımcılar; buluşma gerçekleştirilecek sanatçılarla söyleşebilmek, onlara sorular sorabilmek ve kitap imzalatabilmek için buluşma öncesinde onların kitaplarını okumuşlardır.

- Katılımcıların yanıtlarından elde edilen en önemli sonuçlardan biri de buluşmalar sayesinde kitap okumaya verdikleri değerin arttığını söylemeleridir. Yanıtlardan bu sonuca ulaşmak, buluşmaların çocukları okumaya yönlendirmede çok önemli katkılarının olduğunu göstermektedir.
- Katılımcılar; sanatçıların kendileriyle söyleşmesinden göz iletişimi kurmasından, kendilerine karşı sabırlı, sevecen, kibar, adaletli, saygılı, içten, iyi, güler yüzlü, cana yakın, doğal davranmalarından olumlu etkilenmişlerdir. Sanatçıların onlara sarılması, şakalar yapması, “Merhaba”, “Görüşürüz”, “Hoşça kalın!” demesi; onların yanağını ve saçını okşaması, sorularını hoşgörüyü karşılaması, öteki kitaplarını da imzalaması; onlarla fotoğraf çekilmesi, imzaladıkları kitaplara güzel sözler yazması, kitap imzalarken birebir söyleşmesi; onlara armağanlar vermesi de katılımcıları olumlu etkileyen davranış ve sözlerdendir.
- Katılımcıların yanıtlarından sanatçılarla gerçekleştirilen buluşmaların, onların kitap okuma eylemlerine olumlu katkılarda bulunduğu anlaşılmıştır. Sanatçılarla buluşma gerçekleştiren katılımcılar, bir sonraki buluşmalarda sanatçılara kitaplarıyla ilgili daha çok soru sormak istediklerini; bu nedenle de daha çok kitap okuyacaklarını iletmişlerdir.
- Yazma eylemini seven ve yazmaya ilgi duyan katılımcıların sanatçı buluşmalarından olumlu etkilenerek yazma eylemlerine güdülendikleri ve bu konuda cesretlendikleri anlaşılmıştır.
- Katılımcıların buluşmalardan çok olumlu etkilendikleri için sanatçı olmak istedikleri anlaşılmıştır.
- Buluşmalar, katılımcıların okumaya bakışlarında olumlu bir değişiklik yaratmıştır.
- Çizimlerinin iyi olduğunu düşünen kimi katılımcılar, buluşmalardan olumlu etkilendikleri için karikatürist olmak istediklerini dile getirmişlerdir.
- Özetle 5. sınıf öğrencilerinin sanatçılarla gerçekleştirilen buluşmaları; onları yakından tanımak, tanışmak, konuşmak, düşüncelerini öğrenmek ve kitaplarının

içeriklerine ilişkin bilgi edinmek, kitapla ve kitabı yazma süreciyle ilgili sorular sorabilmek, kitap imzalatmak, sanatçının öteki kitaplarıyla ilgili bilgi almak, okumaya yönlmesi ve sanatçı olma isteğini uyandırması için önemli gördükleri anlaşılmıştır. Ayrıca katılımcılar sanatçı buluşmalarını; okumaya bakışlarında olumlu bir değişiklik yarattığı, kendilerinde sanatçı olma isteği uyandırdığı, sanatçının öteki kitaplarını da öğrenmek, bilmek ve okumak istedikleri için de önemli görmüşlerdir. Katılımcılar, buluştukları sanatçılardan olumlu etkilendikleri için onların öteki kitaplarını da okumak istemişlerdir. Buluşma sonrasında katılımcıların, sanatçıların öteki kitaplarını okuma isteği duymaları; buluşmaların, okumaya katkısını göstermektedir.

Öneriler

Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda şu önerilerde bulunulabilir:

Sanatçılara Öneriler

- Sanatçılar, çocuklarda olumlu bir izlenim bırakabilmek, onları en başta kitap okuma, resim yapma, karikatür çizme gibi sanatsal alanlara yöneltebilmek için buluşmalarda seslenecekleri yaş grubundaki çocukların dünyasına inebilmeli; onları anılan alanlara yaklaştırebilmek için buluşma öncesinde titiz ve özenli bir hazırlık yapmalıdır. Kitaplarını yazma sürecini, onların çıkış öykülerini anlatabilir; bunlarla ilgili eğlenceli etkinlikler hazırlayabilir.
- Yayına hazırlanan kitaplarından söz etmeli, onlarda merak duygusunu uyandırmalı ve onları yeni okumalar yapmaları için yönlendirmelidir.
- Katılımcılara kendi kitaplarının yanı sıra yerli ve yabancı başkaca değerli yapıtların adlarını verebilir; onların içeriklerinden merak uyandıracak ölçüde söz edebilirler.
- Kitap okumanın, karikatür çizmenin, mizahın onların yaşamındaki etkilerini ve katkılarını anlatabilirler. Bunlarla ilgili yaşamdan örnekler verebilir, kısa öyküler anlatabilirler.

Araştırmacılara Öneriler

- Alanyazında okullarda gerçekleştirilen sanatçı-öğrenci buluşmalarının çocukları okuma eylemine yönlendirip yönlendirmediğini öğrenci görüşlerinden hareketle ortaya çıkarmayı amaçlayan araştırmalar bulunmamaktadır. Bu nedenle bu konuda, başka sınıf düzeylerinde daha çok sayıda araştırma yapılmalıdır.
- Sanatçı-öğrenci buluşmalarının içeriğinin nasıl olması gerektiğine yönelik çalışmalar yapılabilir. Buluşmaların içeriğinin nasıl olması gerektiği araştırılıp örnek buluşma içerikleri hazırlanabilir.
- Sanatçı-öğrenci buluşmalarında öğrencilerin beklentileri üzerine çalışmalar yapılabilir.
- Sanatçı-öğrenci buluşmalarında öğretmenlerin, sanatçıların ve öğrencilerin üzerine düşen sorumluluklarla ilgili araştırma yapılabilir.
- Sanatçı-öğrenci buluşmalarında yayınevlerinin etkisiyle ilgili çalışma yapılabilir.

Ailelere Öneriler

- Aileler çocuklarını, çocuğun dünyasını tanıyan ve onlara çocuk gerçekliğine uygun biçimde seslenen sanatçılarla buluşturabilirler. Aileler bu buluşmaları kitap fuarları ve yayınevlerinin özel olarak gerçekleştirdiği atölye çalışmaları aracılığıyla gerçekleştirebilirler.
- İl ve ilçelerdeki kütüphanelerde de zaman zaman sanatçı buluşmaları gerçekleşmektedir. Aileler bu kütüphanelerin etkinliklerini takip edebilir, çocuklarını buradaki sanatçılarla buluşturabilirler.

Öğretmenlere Öneriler

- Öğretmenler de kitap fuarlarında ya da başka ortamlarda öğrencilerini nitelikli sanatçılarla buluşturma konusunda etkin bir çaba içinde olmalıdır.
- Yayınevleri aracılığıyla gerçekleştirilen sanatçı buluşmalarını, atölye çalışmalarını yakından takip etmeli; nitelikli sanatçılarla öğrencilerini buluşturmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akal, A. (2007). Çocuklar için Üretilen Edebiyat Kitaplarına Farklı Bakış Açılarından Çözümlemeci Bir Yaklaşım: Masal, Öykü ve Şiirlerle Liderlik Eğitimi. S. Sever (Ed.), *II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyat Sempozyumu* (ss. 107-110). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Aksan, D. (2011). *Türkçenin Gücü*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Adalı, O. (2016). *Anlamak ve Anlatmak*. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Anderson, N. A. (2013). *Elementary children's literature: the basics for teachers and parents*. Boston: Pearson Education.
- Aslan, C. (2006). *Yazınsal Nitelikli Çocuk Kitaplarının Çocuğun Okuduğunu Anlama ve Yazılı Anlatım Becerilerine Etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aslan, C. (2007a). Yazınsal Nitelikli Çocuk Kitaplarının Çocuğun Gelişim Sürecindeki Yeri. S. Sever (Ed.), *II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyat Sempozyumu* (ss. 189-200). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Aslan, C. (2007b). Yaşam Gerçekliğinin Çocuklara İletilmesi Bakımından “100 Temel Eser”deki Öyküler Üzerine Bir Çözümleme. *4. Uluslararası Çocuk ve İletişim Kongresi & 4. Uluslararası Çocuk Filmleri Festivali ve Kongresi “Risk Altındaki Çocuklar*. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi (ss. 85-98). Erişim adresi: <https://www.academia.edu/23885969>. (12.05.2019 tarihinde alınmıştır.)
- Aslan, C. (2013a). Duyarlık ve Düşünceyi Geliştirmede Çocuk/Gençlik Edebiyatı. *Çoluk Çocuk Dergisi*, 102, 29-32.
- Aslan, C. (2013b). Çocuk Edebiyatı Yapıtlarının Temel İşlevleri. *Eğitimci Öğretmen Dergisi*, 17, 6-9.
- Aslan, C. (2016). Özerk Benlikli Birey Yetiştirme Sürecinde Çağdaş Dil ve Edebiyat Öğretimi Ortamlarının Önemi (Türkçe/ Türk Dili Edebiyatı). *İlköğretim Online*, 15 (3), 723-741.
- Aslan, C. (2017). *Örnek Eğitim Durumlarıyla Türkçe-Türk Dili ve Edebiyat Öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Aslan, C. (2019). *Çocuk Edebiyatı ve Duyarlık Eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Aytaş, G. (2003). Okuma Gelişiminde Çocuk Edebiyatının Rolü. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, XIII, 155-160. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/>

- Baş, B. (2010). Söz Varlığının Oluşumu ve Gelişiminde Çocuk Edebiyatının Rolü. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, XXVII, 137-159. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/>
- Binyazar, A. (1983). Anadili Öğretiminde Yazınsal Alanlara Açılım. *Türk Dili*, Ankara: TDK Yayını. Sayı: 379-380, AÜ Basımevi, 57-72.
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry & research design: choosing among five approaches* (2. Baskı). USA: SAGE Publications.
- Çokluk, Ö. Yılmaz, K., Oğuz E. (2011). Nitel Bir Görüşme Yöntemi: Odak Grup Görüşmesi. *Kuramsal Eğitimbilim*, 4 (1), 95-107. Erişim adresi: <http://dergipark.gov.tr> (22.04.2019 tarihinde alınmıştır.)
- Çotuksöken, Y. (2003). Anadili Öğretiminde Edebiyatın Yeri ve İşlevi. *Çağdaş Türk Dili*, Sayı: 184.
- Dayıoğlu, G. (2007). Sempozyumdaki Açılış Konuşması. S. Sever (Editör), *II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyat Sempozyumu* (ss. 15-18). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Dilidüzgün, S. (2004a). *İletişim Odaklı Türkçe Derslerinde Çocuk Kitapları*. İstanbul: Morpa Yayıncılık.
- Dilidüzgün, S. (2004b). Okuma Öğretimi Hedefleri Bağlamında Türkçe Ders Kitaplarındaki Çocuk Edebiyatı Ürünleri. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 2, ss. 43-55.
- Dilidüzgün, S. (2008). Edebiyat Öğretimi ve Çocuk Edebiyatı. *Öğretmenim, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi*, (1), 66-71.
- Dilidüzgün, S. (2018). *Çağdaş Çocuk Yazını*. İzmir: Tudem Yayıncılık.
- Glesne, C. (2012). *Nitel Araştırmaya Giriş* (Çev. Ed.: A. Ersoy ve P. Yalçınoglu). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Gönen, M. (2014). Alanın Bileşenleri Bağlamında Çocuk Edebiyatı Öğretiminin Amacı ve İşlevi. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, Cilt: CVII Sayı: 756.
- Gültekin, A. (2009). Çocuk ve Gençlerde Okuma Kültürü Oluşturmada Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Eğitiminin Önemi. A. Afacan (Ed.), *Çocuk ve Okuma Kültürü Sempozyumu* (ss. 94-99). Ankara: Eğitim Sen Yayınları.
- Hunt, P. (2005). Introduction: The expanding world of children's literature studies. *Understanding children's literature*, Editör: P.Hunt. London: Routledge.
- İpşiroğlu, Z. (1994). Okuma Sevgisi Nasıl Kazandırılır? *Çağdaş Eğitimde Sanat*, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Yayınları-9, 127-139.

- İpşiroğlu, Z. (2007). Çocuk Yazını Eleştirisi. S. Sever (Ed.), *II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyat Sempozyumu* (ss. 173-176). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- İpşiroğlu, Z. (2008). *Çağdaş Türk Yazını*. İstanbul: Toroslu Kitaplığı.
- Karagül, S. (2017). Öğrenci-Yazar Buluşmaları Üzerine Düşünce ve Öneriler. *Öğretmen Dünyası*, 451, 19-20.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar-İlkeler Teknikler*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Kavcar, C. (1999). *Edebiyat ve Eğitim*. Ankara: Engin Yayıncılık.
- Merriam, S.B. (2013). *Nitel Araştırma: Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber*. (S. Turan, Çev. Ed.). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (2015). *Nitel Veri Analizi* (S. Akbaba Altun ve A. Ersoy, Çev.). Ankara: Pegem Akademi.
- Moran, B. (2009). *Edebiyat Kuramları ve Eleştirisi*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Neydim, N. (2005). Küçük Prens Çevirilerindeki Çevirmen Kararlarına Erek Odaklı Bakışla Karşılaştırmalı Bir İnceleme. *Alman Dili ve Edebiyatı Dergisi*, Sayı:17, 99-110.
- Neydim, N. (2017). Zor Zamanlarda Edebiyat. *Keçi Dergisi*, ss.12-15.
- Oğuzkan, F. (2010). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Özdemir, E. (2013). *Sözcüklerin Vicdanı*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Özdemir, E. (2014). *Edebiyat Sözlüğü*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Özdemir, E. (2017). *O İyi Kitaplar Olmasaydı*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Sever, S. (2002). Çocuk Kitaplarına Yansıtılan Şiddet. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Cilt:35, Sayı:1-2.
- Sever, S. (2007a). Çocuk Edebiyat Öğretimi Nasıl Olmalıdır? S. Sever (Ed.), *II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyat Sempozyumu* (ss. 41-56). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Sever, S. (2007b). Okuma Kültürü Edinme Sürecinde Türkçe Öğretiminin Sorumluluğu. *Okuma Kültürü ve Okullarda Uygulama Sorunları Toplantısı* (ss.108-126). Ankara: MEB.
- Sever, S. (2011). Okuma Kültürü Edindirme Sürecinde Temel Sorunlar ve Çözüm Önerileri. S. H. Küçük (Ed.). *Okulöncesi Çocuk Edebiyatı Kitap Kataloğu* (ss. 22-28). Ankara: Eğitim Sen Yayınları.

- Sever, S. (2017). Çocuğun Gelişim Sürecinde, Etkileşim ve Oyun Aracı Olarak Kitap-Edebiyat. *Uluslararası Türk Masal Dünyası ve Doğumunun 100. yılında Oğuz Tansel Sempozyumu-Bildiriler Kitabı* (Yay. Haz.: S. Sever, S. Karagül). (ss. 13-25). Ankara: Ankara Üniversitesi Yayını.
- Sever, S. (2013). Edebiyat Yapıtları Çocukların Duyu Algılarını Eğitir, Kavram Tasarımı Sürecini Devindirir. *Çoluk Çocuk Dergisi*, 102. 24-26.
- Sever, S. (2015a). *Çocuk ve Edebiyat*. İzmir: Tudem Yayıncılık.
- Sever, S. (2015b). *Çocuk Edebiyatı ve Okuma Kültürü*. İzmir: Tudem Yayıncılık.
- Sever, S. (2018). *Sanatsal Uyaranlarla Dil Öğretimi*. İzmir: Tudem Yayıncılık.
- Soylu, A. (2018). *Özel Okullarda Okul İçi Süreçlerin Ayrıcalıklı Kimliğin Kurulumunda ve Yeniden Üretimindeki Rolü* (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Soysal, M. (2016). Yazarlar Okullarda! Ama Nasıl? *Keçi Edebiyat Dergisi*, Sayı: 5, 10-13.
- Soysal Kanat, Ö. (2018). *Eğitim fakültelerindeki çocuk edebiyatı öğretiminin değerlendirilmesi (Bir ders tasarımı örneği)* (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye. Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden indirilmiştir.
- Şirin, M.R. (2007). *Çocuk Edebiyatına Eleştirel Bir Bakış*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Şirin, M.R. (2000). *99 Soruda Çocuk Edebiyatı*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Tavşancıl, E. ve Aslan, E. (2001). *İçerik Analizi ve Uygulama Örnekleri*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Temizyürek, F. (2003). Türkçe Öğretiminde Çocuk Edebiyatının Önemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, XIII, 161-167. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/>
- Temizyürek, F. (2007). Çocukta Dil Gelişim Süreci. *Hacettepe Üniversitesi Türkiye Araştırmaları*, Sayı 7, 169 – 176. Erişim adresi : <https://dergipark.org.tr/>
- Temizyürek, F. (2014). Çocuk Edebiyatı Öğretimi Üzerine. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, Cilt: Cvii Sayı: 756, 301-303.
- Turhan, O. ve Baş, B. (2019). Kurgusal Çocuk Edebiyatının Mesleki Boyutu. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(1), 1-10. Erişim adresi: <http://www.anadiliegitimi.com/>
- Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği. Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yöntemi Dergisi*, Sayı:24, 543-559.
- Ural, Y. (2016). Yazarlar Okullarda! Ama Nasıl? *Keçi Edebiyat Dergisi*, Sayı: 5, 10-13.

- Uygur, N. (2009). *İnsan Açısından Edebiyat*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Yalçın, A., Aytaş, G. (2005). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Yener, M. (2007). Çocuklar için üretilen edebiyat kitaplarına farklı bakış açılarından çözümlemeci bir yaklaşım: Masal, Öykü ve Şiirlerle Duygu Eğitimi. S. Sever (Editör), *II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyat Sempozyumu* (ss. 149-156). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, Ö. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayın.
- Yıldırım, A. (1999). Nitel Araştırma Yöntemlerinin Temel Özellikleri ve Eğitim Araştırmalarındaki Yeri ve Önemi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, Cilt 23, Sayı 112.

EKLER

EK 1. Yarı yapılanmış Görüşme Formu Soruları

1. Kitap okumayı sever misin? Neden?
2. En sevdiğin kitap/kitaplar nelerdir?
3. Seni en çok etkileyen yazar ya da yazarlar kim/kimlerdir? Neden?
 - a. Bu yazarların hangi kitaplarını okudun?
4. Buluşmadan önce yazarın herhangi bir kitabını okudun mu? Okuduysan hangi kitabını okudun?
5. Kitabını okuduktan sonra (yazarla buluşmadan önce) yazar hakkında ne/neler düşündün? Neden? İçinde ona herhangi bir soru sorma isteği uyandı mı? Yazarla ve kitaplarıyla ilgili neleri merak ettin?
 - a. Buluştuktan sonra hayalindeki yazarla gördüğün yazar arasında bir fark olduğunu düşündün mü? Buluşma öncesi ve sonrasında duygularında bir değişiklik oldu mu? Bu durum yazarın kitaplarını okuma konusunda olumlu ya da olumsuz bir değişiklik yarattı mı?
6. Yazarla buluşmak sana neler hissettirdi ve düşündürdü?
 - a. Yazarın konuşmaları ve davranışları sende bir etki bıraktı mı? Bıraktıysa nasıl bir etki bıraktığını örnekler vererek açıklar mısın?
 - b. Birden fazla yazarla buluştuysan hangi yazarla karşılaştığında neler hissettin? Neden?
 - c. Yazarla buluşmak sende kitap okuma isteği oluşturdu mu? Kitap okumaya karşı bakışında bir değişiklik yarattı mı?
 - d. Yazarla buluşmak sende yazar olma isteği uyandırdı mı?
7. Yazarla buluşmak senin için önemli mi? Neden? Gerekçeleriyle ve örneklerle açıklar mısın?
8. Buluşma sonrasında yazarın başka kitaplarını da okuma isteği duydu mu?
9. Beğendiğin her kitabın yazarıyla tanışmak ister misin? Neden?

EK 2. Etik Kurul İzin Belgesi

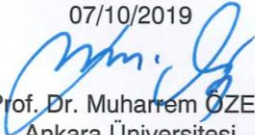
ANKARA ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ALT ETİK KURULU KARAR ÖRNEĞİ

Karar Tarihi : 07/10/2019
Toplantı Sayısı : 12
Karar Sayısı : 364

364- Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitimin Kültürel Temelleri Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi **Tuğba Şentuna**'nın "Öğrenci-Sanatçı Buluşmalarının Okuma Eylemine Yönlendirme Konusundaki Öğrenci Görüşleri" başlıklı tezi ile ilgili 12/07/2019 tarih ve 9/294 sayılı karar doğrultusunda yaptığı düzeltmeler Kurulumuzca incelendi.

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitimin Kültürel Temelleri Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi **Tuğba Şentuna**'nın "Öğrenci-Sanatçı Buluşmalarının Okuma Eylemine Yönlendirme Konusundaki Öğrenci Görüşleri" başlıklı tezinin, araştırma protokolüne uyulması ve etik onay tarihinden itibaren geçerli olması koşuluyla uygulanmasının etik açıdan uygun olduğuna oy birliği ile karar verildi.

ASLININ AYNIDIR
07/10/2019

Prof. Dr. Muharrem ÖZEN
Ankara Üniversitesi
Etik Kurulu Başkanı

EK 3. Bilgilendirilmiş Onay Formu

Tuğba Şentuna tarafından yürütülen “Sanatçı Buluşmalarının Okuma Alışkanlığına Katkısı Konusundaki Öğrenci Görüşleri” başlıklı araştırmaya davet ediliyorsunuz. Bu araştırmaya katılıp katılmama kararını vermeden önce, araştırmanın neden ve nasıl yapılacağını bilmeniz gerekmektedir. Bu nedenle bu formun okunup anlaşılması büyük önem taşımaktadır. Eğer anlayamadığınız ve sizin için açık olmayan şeyler varsa, ya da daha fazla bilgi isterseniz araştırmacıya sorunuz.

Bu çalışmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmadan çıkma hakkına sahipsiniz. Çalışmayı yanıtlamanız, araştırmaya katılım için onam verdiğiniz biçiminde yorumlanacaktır. Size yöneltilen soruları yanıtlarken kimsenin baskısı veya telkini altında olmayın. Bu formlardan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacaktır.

1. Araştırmayla İlgili Bilgiler:

- a. Araştırmanın Amacı: Bu çalışmanın amacı, okullarda gerçekleştirilen öğrenci-sanatçı buluşmalarının çocukları okuma eylemine yönlendirip yönlendirmediğini 5. sınıf öğrencilerinin görüşlerinden hareketle ortaya çıkarmaktır.
- b. Araştırmanın İçeriği: Sanatçı buluşmalarının okuma alışkanlığına katkıları konusundaki öğrenci görüşleri
- c. Araştırmanın Nedeni: ☐ Bilimsel araştırma ☐ Tez çalışması
- d. Araştırmanın Öngörülen Süresi: 2 ay
- e. Araştırmaya Katılması Beklenen Katılımcı/Gönüllü Sayısı: 52
- f. Araştırmanın Yapılacağı Yer(ler): Ankara ilinde MEB’e bağlı özel bir okul

2. Çalışmaya Katılım Onayı:

Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce katılımcıya/gönüllüye verilmesi gereken bilgileri okudum ve katılmam istenen çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü olarak üzerime düşen sorumlulukları tamamen anladım. **Çalışma hakkında yazılı ve sözlü açıklama aşağıda adı belirtilen araştırmacı tarafından yapıldı, soru sorma ve tartışma imkanı buldum ve tatmin edici yanıtlar aldım. Bana, çalışmanın muhtemel riskleri ve faydaları sözlü olarak da anlatıldı.** Bu çalışmayı istediğim zaman ve herhangi bir neden belirtmek zorunda kalmadan bırakabileceğimi ve bıraktığım takdirde herhangi bir olumsuzluk ile karşılaşmayacağımı anladım.

Bu koşullarda söz konusu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcının (Kendi el yazısı ile)

Adı-Soyadı:

İmzası:

Velayet veya Vesayet Altında Bulunanlar İçin

Veli veya Vasisinin (kendi el yazısı ile)

Adı-Soyadı

İmzası:

Not: Bu form, iki nüsha halinde düzenlenir. Bu nüshalardan biri imza karşılığında gönüllü kişiye verilir, diğeri araştırmacı tarafından saklanır.

Araştırmacının

Adı-Soyadı: Tuğba şentuna

İmzası:

BENZERLİK BİLDİRİMİ

“Sanatçı Buluşmalarının Okuma Alışkanlığına Katkıları Konusundaki Öğrenci Görüşleri” başlıklı tezimin ana bölümü (ön bölüm, kaynaklar ve ekler hariç) Turnitin İntihali Engelleme Programı aracılığıyla incelenmiş ve ilgili rapor danışmanım tarafından da kontrol edilmiştir. Kontrol sırasında (1) “Beş sözcükten daha az olan benzeşmeler” (2) “Kaynaklar” (3) “Doğrudan Alıntılar” dışarıda tutulmuştur. Benzerlik kontrolüne ilişkin rapordan elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Rapor Tarihi	: 16.10.2019
Gönderim Numarası	: 1193903442
Sayfa Sayısı	: 110
Sözcük Sayısı	: 32319
Karakter Sayısı	: 236158
Benzerlik Oranı	: %6
Savunma Tarihi	: 21.10.2019

Yukarıda belirtilen sonuçları gösteren Turnitin İntihali Engelleme Programı’na ilişkin orijinal raporu, sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmaksızın bu beyanım ekinde Enstitüye teslim ettiğimi, tezimin %10’dan fazla benzerlik oranı içerdiğinin belirlenmesi durumunda, bundan doğabilecek tüm yasal sorumluluğu kabul ettiğimi bildirir, saygılarımı sunarım.

Öğrencinin Adı Soyadı : Tuğba ŞENTUNA

Tarih : 16.10.2019

İmza :

ÖZGEÇMİŞ

Adı ve Soyadı : Tuğba ŞENTUNA

Doğum Tarihi : 31.07.1987

İletişim Bilgileri : Felek Cad. Şefkat Mah. 107/1 Keçiören Ankara

E-Posta Adresi : tugbasentunaa@gmail.com

Öğrenim Durumu :

Derece	Bölüm/ Program	Üniversite	Yıl
Lisans	Türkçe Öğretmenliği	Başkent	2009
Yüksek Lisans	Türkçe Eğitimi Bölümü	Ankara Üniversitesi	Devam ediyor

İş Deneyimi :

Unvan	Görev Yeri	Yıl
Türkçe Öğretmeni	Saray İlköğretim Okulu	2009-2010
Türkçe Öğretmeni	Faik Hızıroğlu İlköğretim Okulu	Eylül/2011- Ocak/2012
Türkçe Öğretmeni	Özel Yükselen Ortaokulu	2012- (Halen devam ediyor)

Yayınlar :

Ulusal Bilimsel Toplantıda Sunulan Bildiri:

Şentuna, Tuğba (05-07 Ekim 2011) “Ayla Çınaroğlu'nun ‘Mago’ Adlı Yapıtının Çocuğun Duyarlık Eğitimine Katkısının İncelenmesi” 3.Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi.

Bilimsel Toplantıda Sunulan ancak Basılmamış Bildiri:

Şentuna, Tuğba (08-09 Mayıs 2006) “Türkçenin Konuşulduğu Coğrafyalar” 729. Türk Dil Bayramı ve Yunus Emre’yi Anma Etkinlikleri “Türkçenin Coğrafyaları Birleştiren Kimliği- II” toplantısı ve “I. Türkçe Gençlik Kurultayı”